רשומות

הצעות חוק

הממשלה

י"ג בתמוז התשפ"ה | 1884 | 9 ביולי 2025

עמוד

הצעת חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025 896

מתפרסמת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025

פרק א': הגדרות

הגדרות **1.** בחוק זה –

"אבטחת מידע" – כהגדרתה בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות;

דברי הסבר

כללי ביום ט"ז בסיוון התשע"ה (3 ביוני 2015) מינו שר האוצר ונגידת בנק ישראל את הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים (להלן – הוועדה), שהתבקשה להמליץ לפניהם על הגברת התחרותיות והפחתת הריכוזיות בתחום זה. המלצות הוועדה שהוגשו ביום כ"ח באב התשע"ו (1 בספטמבר 2016) התמקדו בצורך בשינויים מבניים בתחומי השירותים הבנקאיים והשירותים הפיננסיים והסרת חסמי מעבר של לקוח בין גופים פיננסיים שונים. הוועדה התמקדה בהגברת התחרותיות בתחומים הנזכרים באמצעות גישת "האיום התחרותי", הרואה ב"איום" מצד גופים חוץ־בנקאיים מפוקחים גורם מגביר תחרות מהותי.

כחלק מיישום המלצות הוועדה נעשו שינויים רבים בסקטור הפיננסי, ובהם חקיקת חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב–2021 (להלן – חוק שירות מידע פיננסי), שנועד לאפשר פריקות של סל השירותים הפיננסיים ולצמצם את פערי המידע בין ספקים פיננסיים שונים ביחס למאפיינים הייחודיים של לקוחות; חקיקת חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג–2023 (להלן – חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום), שנועד לעודד את התחרות בשוק התשלומים באמצעות מתן אפשרות לגורמים חוץ־בנקאיים להיכנס לתחום, תחת רישוי ופיקוח, ולהתפתח בו, תוך שמירה על עניינם של הלקוחות; והפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים שהחזיקו בבעלות ובשליטה בהן.

הצעת החוק המתפרסמת בזה (להלן – החוק המוצע), היא המשך של הצעדים המתוארים לעיל ליישום המלצות הוועדה, בהיותה צעד לפיתוח ולחיזוק "האיום התחרותי" החוץ־בנקאי גם בתחום שירותי המסחר בניירות ערך – שירותי ברוקראז' ושירותי דילה. יצוין כי תחום שירותי המסחר בניירות ערך, על אף מגמת התעוררות מסוימת שנצפית בו בשנים האחרונות, סובל מתחרות נמוכה, עמלות גבוהות ודומיננטיות נרחבת של התאגידים הבנקאיים, שאחראים למעל 80% מהיקפי המסחר בבורסה. יתר על כן, הדומיננטיות הבנקאית נשמרת אף על פי שלפי נתוני רשות התחרות ורשות ניירות ערך (להלן – הרשות או רשות ניירות ערך) העמלות שגובים התאגידים הבנקאיים בתחום זה גבוהות מאלה שגובים הגופים החוץ־בנקאיים (לעיון בדוח בנושא "תחרות בשוק הברוקראז' הקמעונאי" שהוציאו הרשות ורשות התחרות בעקבות בדיקה משותפת שנערכה בעניין זה, ראו: https://www.gov.il/he/pages/marketresearch–brokeragefinal). משטר הרישוי המוצע בחוק נועד, בין השאר, לתמוך בפיתוח השירותים הקיימים ובצמיחתם של בעלי רישיון חדשים ושל אפשרויות מסחר חדשות בניירות ערך. התשתית האסדרתית עשויה לעודד פעילות של גופים מחוץ לישראל שעד כה נרתעו מלפעול בישראל בשל העדר האסדרה של התחום. כניסתם של גורמים חדשים לתחום תגביר את התחרות ותגרום להפחתה ניכרת של העמלות המשולמות על ידי הציבור.

נוסף על הפוטנציאל התחרותי שטמון בקידום הצעת החוק, ההסדרים המוצעים בה נועדו להניח תשתית לאסדרה כוללת ומקיפה של שירותי המסחר בניירות ערך בישראל, כדי לספק הגנה נאותה לציבור המשקיעים, להגביר את אמון הציבור בפעילות המסחר ולפתח את השוק. תחום שירותי המסחר בניירות ערך מהווה חוליה מרכזית בשרשרת התיווך הפיננסי, הכוללת מגוון פעולות, כגון ייעוץ השקעות וניהול תיקי השקעות, חיתום וברוקראז'. הסדרת פעילות המתווכים הפיננסיים מתחייבת בשל היותם הגורמים שמקשרים בין הציבור לבין שוק ההון ומבטיחים את פעילותו התקינה. יתר על כן, למתווכים הפיננסיים השפעה בלתי מבוטלת על אמון הציבור בשוק ההון ועל יציבות המערכת הפיננסית כולה. רוב פעילויות התיווך הפיננסי בשוק ההון בישראל הוסדרו זה מכבר באמצעות חוקים ייעודיים. כך למשל, הוסדר תחום ייעוץ ההשקעות וניהול התיקים במסגרת חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה–1995 (להלן – חוק הייעוץ), ותחום החיתום וזירות הסוחר לחשבונו העצמי הוסדר במסגרת חוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968 (להלן – חוק ניירות ערך). יחד עם זאת, שירות הברוקראז' (הוצאה לפועל וקבלה והעברה של הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך בעבור לקוח) בישראל וכן השירות שנותנים דילרים (קנייה או מכירה של ניירות ערך מחשבונו העצמי של אדם או אליו, הנעשות במסגרת הוצאה לפועל של הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך בעבור לקוח), אשר אינם פועלים כזירות סוחר כהגדרתן בחוק ניירות ערך (להלן יחד – שירות מסחר בניירות ערך), אינם נתונים כיום תחת פיקוח ואסדרה מקיפים.

כך, פעילותם של חברי הבורסה, שרוב שירותי הברוקראז' לגבי ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל נעשים באמצעותם, מוסדרת בתקנון הבורסה לניירות ערך בתל אביב (להלן – הבורסה) ומפוקחת על ידי הבורסה. נוסף על כך, תאגידים בנקאיים שנותנים שירותי מסחר בניירות ערך, מפוקחים גם על ידי המפקח על הבנקים בבנק ישראל.

"אמצעי שליטה", "הון עצמי", "החזקה", "חבר בורסה", "נושא משרה בכירה" ו"שליטה" – כהגדרתם בחוק ניירות ערך;

"בורסה", "מערכת למסחר בניירות ערך" ו"סליקה" – כהגדרתן בסעיף 44לא לחוק ניירות ערך;

"דירקטור חיצוני" – כהגדרתו בחוק החברות;

"הוראות הרשות" – הוראות הניתנות בהתאם לאמור בסעיף 51(ב);

"היתר השתתפות במסחר" – כמשמעותו בסעיף 38(א);

"היתר שליטה" – היתר לשליטה בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך שניתן לפי סעיף 12;

"היתר החזקה" – כמשמעותו בסעיף 12(ב);

"ועדת הכספים" – ועדת הכספים של הכנסת;

"חוק הבנקאות (רישוי)" – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981[1];

דברי הסבר

יחד עם זאת, מודל זה יוצר חוסרים משמעותיים בפיקוח ואכיפה בתחום, ואף מונע את פיתוחו והרחבתו.

זאת ועוד, בהעדר חובת רישוי כללית על שירות מסחר בניירות ערך, גופים שאינם חברי בורסה או תאגידים בנקאיים, אשר עוסקים בשירות מסחר בניירות ערך, אינם נתונים לאסדרה ולפיקוח בישראל כלל, על כל המשמעויות החמורות שיש לכך.

אומנם שיווק בישראל של שירותי ברוקראז' הניתנים באמצעות בורסות זרות מוגבל באמצעות תנאים שנקבעו בהיתרים שנתנה יושבת ראש הרשות מכוח סמכותה לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך. עם זאת, הסדר זמני זה אינו נותן מענה מספק. ראשית, הוא חל רק על שירות ברוקראז' הניתן באמצעות בורסות זרות, ולא על שירות כאמור שניתן מחוץ לבורסות אלה או על שירותי דילר. שנית, סעיף 49א לחוק ניירות ערך קובע דרישות סף לצורך שיווק הפעילות בישראל בלבד ולא משטר פיקוח של רשות ניירות ערך על הגופים שקיבלו היתר מכוחו. שלישית, בהעדר משטר רישוי של שירותי מסחר בניירות ערך בישראל, גופים המבקשים לשווק שירותי ברוקראז' באמצעות בורסה זרה ללקוחות שאינם לקוחות כשירים, נדרשים להיות נתונים לפיקוח רלוונטי אחר בארץ או בחוץ לארץ, דרישה שמקשה על צמיחתם של ברוקרים חדשים בישראל (בהעדר מסגרת בהירה ומקיפה לפיקוח כאמור).

מצב דברים זה, שבו חוליה חשובה בשרשרת התיווך הפיננסי אינה נתונה לפיקוח ואסדרה, יוצר פער רגולטורי משמעותי. כך למשל, ברוב המדינות המפותחות (כגון ארצות הברית, מדינות האיחוד האירופי, בריטניה, שווייץ, אוסטרליה, ניו זילנד וקנדה) שירות מסחר בניירות ערך הוא פעילות מוסדרת הנתונה לפיקוח של הרשויות הרגולטוריות המוסמכות.

לנוכח האמור, מוצע חוק ייעודי שיסדיר את תחום שירותי המסחר בניירות ערך בישראל ויכפיף את הגופים העוסקים בפעילות זו לפיקוח הרשות. הסדרה זו נועדה לשמש תשתית להתפתחות התחום ולעידוד התחרות בין ספקי השירות השונים לטובת ציבור המשקיעים, תוך הגברת האמון בגופים העוסקים בפעילות זו והגנה על ציבור המשקיעים המשתמשים בשירותים אלה.

סעיף 1 מוצע לקבוע הגדרות למונחים השונים המשמשים בחוק המוצע. בין השאר מוצעות הגדרות למונחים התוחמים את גדרי ההסדר המוצע בחוק, ובראשם "ניירות ערך", "שירות מסחר בניירות ערך" ו"לקוח", הכול כמפורט להלן.

להגדרה "שירות מסחר בניירות ערך" – בהגדרה זו, התוחמת את גדרי הפעילות העיקרית המאוסדרת בחוק המוצע, מוצע לכלול שני סוגים של שירותים, שמוכרים בעגה המקצועית כשירותי ברוקראז' ושירותי דילר (ראו פסקאות (1) ו־(2) להגדרה המוצעת, בהתאמה). מי שמבקש לעסוק במתן שירותים אלה יידרש לרישיון לפי פרק ב' לחוק המוצע ויהיה כפוף, כבעל רישיון, לחובות החלות על בעלי רישיונות לפי אותו פרק, ולפיקוח הרשות לפי פרק ה' לחוק המוצע.

לפסקה (1)

אדם שמבקש לבצע עסקה בניירות ערך עשוי להיעזר בגורמים מתווכים לצורך ביצוע העסקה, בהתאם לסוג העסקה שהוא מעוניין לבצע. כך, כאשר מדובר בעסקה בנייר ערך שנסחר בבורסת תל אביב, נדרש תיווכו של חבר בורסה שמחובר למערכת המסחר, שיכול להוציא לפועל את הוראות לקוחותיו על ידי הזרמתן למערכות הבורסה. פעילות תיווך זו, שהיא סוג של שירות ברוקראז', מבוצעת בישראל ברובה על ידי חברי הבורסה במסגרת עסקאות אשר מבוצעות בבורסה. ואולם, פעילות ברוקראז' יכולה להתבצע גם על ידי מי שאינם חברי בורסה (באמצעות חברי בורסה אחרים), וכן מחוץ לבורסה, למשל על ידי מי שמציע שירותים לביצוע עסקאות בניירות ערך זרים

[1] ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

"חוק הגנת הפרטיות" – חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א–1981[2];

"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט–1999[3];

"חוק הייעוץ" – חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה–1995[4];

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז–1977[5];

"חוק חדלות פירעון" – חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח–2018[6];

"חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968[7];

"ייעוץ השקעות", "ניהול תיקי השקעות" ו"שיווק השקעות" – כהגדרתם בחוק הייעוץ;

דברי הסבר

שאינם נסחרים בבורסה בישראל. במסגרת זאת, הגורם המציע שירותי מסחר בניירות הערך מקבל את ההוראות ומעבירן לגורם אחר, זר או מקומי, שהוא המוציא לפועל של ההוראות לביצוע העסקאות. לעיתים, בפעילות המתבצעת בבורסה מחוץ לישראל, מעורבים בתהליך שני מתווכים או יותר, האחד מקבל את ההוראה ומעבירה למתווך אחר, שחבר בבורסה הזרה ויכול להזרים את ההוראה לביצוע באותה הבורסה. לפיכך, שירותי ברוקראז' המוגדרים בפסקה זו יכללו הוצאה לפועל של הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך בעבור לקוח, או קבלה של הוראות לקוחות לביצוע עסקאות בניירות ערך והעברתן לגוף אחר לצורך הוצאתן לפועל בידיו. הגדרה זו שמה במרכזה את קיומו של לקוח – משקיע, המקבל שירות מבעל רישיון, ושבעבורו מעביר בעל הרישיון את ההוראה לביצוע עסקה בניירות ערך. ההגדרה הרחבה המוצעת תאפשר להסדיר את פעילותם של כלל הגופים הנזכרים לעיל, באופן שיעניק הגנה רחבה לציבור המשקיעים העושים שימוש בגורמים מתווכים לצורך ביצוע עסקאות בניירות ערך.

לפסקה (2)

שירות דילר הוא קניית ניירות ערך בידי אדם לחשבונו העצמי או מכירת ניירות ערך בידי אדם מחשבונו העצמי, כשאלה נעשות במסגרת הוצאה לפועל של הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך בעבור לקוח (להלן – שירות דילר). בשירות זה ההוראה לביצוע עסקה בניירות ערך בעבור הלקוח מועברת לגוף הפיננסי המציע שירות זה, והוא מוציא אותה לפועל מול חשבונו שלו. כך לדוגמה, גופים המכונים דילרים עשויים להוציא לפועל את הוראות לקוחותיהם בדרך של עסקת מכירה או עסקת קנייה של נייר הערך המתבצעת בין הלקוח לבין חשבונו העצמי של הדילר. יצוין כי חוק ניירות ערך מסדיר אומנם פעילות דומה המבוצעת על ידי זירות סוחר, כהגדרתן בסעיף 44יב לחוק ניירות ערך, אך בפועל פעילות זו והדרך שבה היא מוגדרת שם צרות יותר בכמה היבטים: ראשית, ההגדרה שם מתמקדת בפעילות הנעשית באמצעות מערכת ממוחשבת וכן "באופן מאורגן, תדיר ושיטתי". כמו כן, חובת הרישוי החלה לעניין ניהול זירת סוחר, אינה חלה על מערכת שכל לקוחותיה הם משקיעים כשירים כהגדרתם בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך. מאפיין נוסף של זירות הסוחר הפועלות מכוח האסדרה הקיימת היום, הוא שבפועל הן מציעות ללקוחותיהן סוג מסוים ומוגבל של שירות דילר, שבמסגרתו הזירה היא הצד הנגדי להתחייבויות הגלומות בניירות הערך שהיא מציעה למסחר. לפיכך, האסדרה החלה כיום על זירות הסוחר אינה מספקת, מאחר שקיימת פעילות קנייה ומכירה של ניירות ערך בעבור לקוחות אל מול חשבון עצמי, שאינה נכנסת להגדרה של זירת סוחר, או למאפייני הפעילות המבוצעת בזירות הסוחר. דוגמה לפעילות כזו (שאינה נכנסת להגדרה הנזכרת) היא ביצוע עסקאות של קניית ניירות ערך מלקוחות או מכירתם ללקוחות אל מול החשבון העצמי של נותן השירות, שלא באמצעות מערכת ממוחשבת. לכן, מוצעת הגדרה רחבה אשר תכלול את מגוון שירותי הדילר המוצעים כיום ללקוחות בשוק ההון. לפירוט על אודות היחס בין אסדרתן של זירות סוחר לאסדרה המוצעת בחוק זה לפעילות שירות מסחר בניירות ערך ראו סעיף 67 להצעת החוק ודברי ההסבר לאותו סעיף.

להגדרה "ניירות ערך" – המונח "ניירות ערך" הוא אחד מיסודות המונח "שירות מסחר בניירות ערך", שהעיסוק בו נדרש ברישוי בהתאם לחוק המוצע. מוצע כי שירותי המסחר בניירות ערך, שעליהם תחול חובת הרישוי על פי חוק זה, יהיו שירותים כאמור הניתנים ללקוחות בשוק המניות ואיגרות החוב הסחירים ובאלה שהוצעו לציבור, והכול בישראל או מחוץ לישראל. בישראל קיים שוק מפותח של חברות הֶזֵנֵק (סטארט־אפ) הנמצאות בשלבים מוקדמים של פעילותן, ואין כוונה להחיל את דרישות הרישוי לגבי מתווכים המבצעים עסקאות במניות או באיגרות חוב שלהן, כל עוד אלה לא הוצעו לציבור או

[2] ס"ח התשמ"א, עמ' 128.
[3] ס"ח התשנ"ט, עמ' 189.
[4] ס"ח התשנ"ה, עמ' 416.
[5] ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
[6] ס"ח התשע"ח, עמ' 310.
[7] ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"לקוח" – מי שמקבל או מבקש לקבל שירות שהוא אחד מאלה, או מי שבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או מי מטעמו פנה אליו בהצעה למתן שירות כאמור:

(1) שירות מסחר בניירות ערך;

(2) שירות נלווה;

"מחזיק מהותי", בבעל רישיון – מי שמחזיק עשרה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בבעל רישיון;

"מערכת מסחר ייעודית" – כמשמעותה בסעיף 19;

"המפקח על הבנקים" – המפקח על הבנקים שמונה לפי סעיף 5 לפקודת הבנקאות, 1941[8];

"נותן שירות זר" – תאגיד העוסק במתן שירות מסחר בניירות ערך, מחוץ לישראל, מכוח דין זר המסדיר את העיסוק במתן השירות;

דברי הסבר

החלו להיסחר בפלטפורמות מסחר שהן בגדר מערכת למסחר בניירות ערך כהגדרתה בסעיף 44לא לחוק ניירות ערך (להלן – מערכת למסחר בניירות ערך) או שהן בגדר שוק מוסדר כהגדרתו בחוק האמור (להלן – שוק מוסדר), בישראל או מחוץ לישראל. דוגמאות לפלטפורמות מסחר שהן בגדר מערכת למסחר בניירות ערך הן מערכת המסחר למוסדיים (TASE UP), פלטפורמות הנתונות לאסדרה של האיחוד האירופי בתור Regulated Markets ו־MTFs (Multilateral Trading Facilities), ופלטפורמות הנתונות לאסדרה בארצות הברית בתור Exchanges ו־ATSs (Alternative Trading Systems). המונח "שוק מוסדר" רחב יותר, וכולל כל מערכת שבאמצעותה מתנהל מסחר בניירות ערך, באופציות או בחוזים עתידיים, על פי כללים שנקבעו על ידי מי שרשאי לקובעם במדינה שבה מתנהל המסחר.

בהתאם לאמור, מוצע להגדיר "ניירות ערך" לצורך החוק המוצע כניירות ערך כהגדרתם בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, שהם חלק מסדרה, שניירות הערך הנמנים עימה (כולם או חלקם) נסחרים או רשומים למסחר במערכת למסחר בניירות ערך או בשוק מוסדר, או שהם הוצעו לציבור בישראל על פי תשקיף או שהוצעו לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי הדין מחוץ לישראל, ובלבד שהם מוחזקים בידי הציבור. הקביעה שמאפייני ניירות הערך ייבחנו לגבי הסִדרה שהם חלק ממנה, באה להרחיב ולדייק את דרישת הרישוי, מחד גיסא – זו תחול בין שנייר הערך המסוים שלגביו ניתן השירות עונה בעצמו על המאפיינים הנזכרים לעיל, ובין שנייר ערך אחר מאותו סוג הוא שעונה על המאפיינים הנזכרים לעיל, ומאידך גיסא – דרישת הרישוי לא תחול על סוג מסוים של נייר ערך של חברה שאינו עונה על ההגדרה, גם אם סוג אחר של נייר ערך של אותה החברה כן עונה להגדרה. כך למשל, במקרה שבו חברה הנפיקה איגרות חוב בכמה סדרות, ואחת מהסדרות לא הוצעה לציבור ונוסף על כך היא אינה נסחרת בשוק מוסדר או במערכת למסחר בניירות ערך, בישראל או מחוץ לישראל – החוק המוצע לא יחול על שירותי מסחר בניירות ערך הניתנים לגבי אותה סדרה.

זאת ועוד, מוצע כי המונח "ניירות ערך" יכלול גם מכשירים פיננסיים כאמור בפסקאות (2) עד (4) להגדרה "מכשיר פיננסי" שקבועה היום בסעיף 44יב לחוק ניירות ערך, ומוצע, בסעיף 67(1)(א) להצעת החוק, להעבירה לסעיף 1 לחוק ניירות ערך. כך למשל, ייכנסו להגדרת "ניירות ערך" ששירותי מסחר בהם יחייבו רישוי, גם איגרות חוב המונפקות על ידי הממשלה או בנק ישראל, יחידות בקרנות נאמנות הנסחרות במערכת למסחר בניירות ערך ומכשירים פיננסיים נגזרים. עוד מוצע כי שר האוצר, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה, יוסמך לכלול בהגדרה זו ניירות ערך או מכשירים פיננסיים נוספים.

להגדרה "לקוח" – מוצע להגדיר לקוח כמי שמקבל או מבקש לקבל שירותי מסחר בניירות ערך או שירותים נלווים, או מי שבעל רישיון או מי מטעמו פנה אליו בהצעה למתן שירות כאמור. המונח נועד להצביע על יחסי השירות המאפיינים את הפעילות המצמיחה את חובת הרישוי. מדובר בהגדרה רחבה שמתקיימת לגבי אדם עוד בטרם ניתן לו השירות, ונועדה להחיל את דרישות החוק המוצע, בעיקר הצרכניות (ראו סימן ב' בפרק ב' לחוק המוצע), גם בשלב שלפני ההתקשרות בין בעל הרישיון לבין הלקוח, ובלא תלות בשאלה מי מהצדדים הרלוונטיים, ובכלל זה צדדים שלישיים שפועלים לשיווק שירותיו של נותן השירות, יזם את הפנייה. בסעיפי החוק המוצע הנוגעים ללקוח במובן המצומצם של הביטוי, קרי כזה שהתקשר כבר עם בעל הרישיון, הדבר נכתב במפורש (ראו לדוגמה סעיף 10(ב) לחוק המוצע).

להגדרה "מחזיק מהותי" – מוצע להגדיר "מחזיק מהותי" כמי שמחזיק עשרה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך. בחברה שבה אין בעל שליטה ויש מחזיק מהותי, יידרש המחזיק המהותי לקבל היתר החזקה מאת הרשות, לפי הוראות סעיף 12 לחוק המוצע.

[8] ע"ר, תוס' 1, עמ' (ע) 69, (א) 85.

"ניירות ערך" – כל אחד מאלה:

(1) ניירות ערך כהגדרתם בחוק ניירות ערך, שהם חלק מסדרה שמתקיים לגבי ניירות הערך הנמנים עימה, כולם או חלקם, אחד מאלה:

(א) הם נסחרים או רשומים למסחר במערכת למסחר בניירות ערך או בשוק מוסדר כהגדרתו בחוק ניירות ערך;

(ב) הם הוצעו לציבור על פי תשקיף או שהוצעו לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי הדין מחוץ לישראל, ומוחזקים בידי הציבור;

(2) מכשיר פיננסי כאמור בפסקאות (2) עד (4) להגדרה "מכשיר פיננסי" בסעיף 1 לחוק ניירות ערך;

(3) נייר ערך אחר או מכשיר פיננסי אחר שקבע שר האוצר, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת;

"עיסוק נוסף" – עיסוק שבו עוסק בעל רישיון, שאינו מתן שירות מסחר בניירות ערך, מתן שירות נלווה או הפעלת מערכת מסחר ייעודית;

"רישיון לשירות מסחר בניירות ערך", "רישיון" – רישיון לעסוק במתן שירות מסחר בניירות ערך, שניתן לפי סעיף 5;

"הרשות" – רשות ניירות ערך כמשמעותה בסעיף 2 לחוק ניירות ערך;

"שירות מסחר בניירות ערך" – כל אחת מאלה:

(1) הוצאה לפועל של הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך בעבור לקוח או קבלה והעברה של הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך בעבור לקוח (Brokerage);

(2) קניית ניירות ערך בידי אדם לחשבונו העצמי או מכירת ניירות ערך בידי אדם מחשבונו העצמי, הנעשות במסגרת הוצאה לפועל של הוראה לביצוע עסקה בניירות ערך בעבור לקוח (Dealing on Own Account);

"שירות נלווה" – כל אחד מאלה:

(1) מתן אשראי וקבלת ביטחונות, לצורך פעילות בניירות ערך;

(2) שירותי המרת מטבע;

(3) שירותי פיקדונות כספיים ושירותי משמורת של ניירות ערך וכספים;

דברי הסבר

להגדרה "נותן שירות זר" – מוצע להגדיר "נותן שירות זר" כתאגיד העוסק במתן שירות מסחר בניירות ערך, מחוץ לישראל, מכוח דין זר המסדיר את העיסוק במתן השירות. ככלל, חובת הרישוי לפי החוק המוצע תחול גם על תאגיד כאמור. ואולם, לפי סעיף 3(א)(9) לחוק המוצע, תאגידים כאמור המציעים שירותי מסחר בניירות ערך ללקוחות מוסדיים בלבד, יהיו פטורים מחובת רישיון. כמו כן, אף נותני שירות זר שאינם פטורים מחובת הרישוי יוכלו לקבל הקלות ופטורים מחלק מדרישות הרישיון וההוראות החלות על בעלי רישיונות לפי החוק המוצע, בהתבסס על האסדרה הזרה החלה עליהם ובמטרה למנוע כפל אסדרה או אסדרה סותרת (ראו סעיפים 17 ו־35 לחוק המוצע).

להגדרה "שירות נלווה" – שירותים נלווים כוללים על פי המוצע את כל אלה: מתן אשראי ללקוח וקבלת ביטחונות לצורך פעילות בניירות ערך; שירותי המרת מטבע; מתן שירותי משמורת על ניירות ערך וכספים; וכן שירותים פיננסיים אחרים הקשורים בטיבם לשירותי מסחר בניירות ערך, שקבעה הרשות בכללים. מדובר בשירותים שמסופקים כדבר שבשגרה בצמידות למתן שירותי המסחר בניירות ערך, ולפיכך הם יהיו כפופים לאסדרה ולפיקוח של הרשות

(4) שירות פיננסי שאינו מנוי בפסקאות (1) עד (3), הקשור בטיבו לשירות מסחר בניירות ערך, שקבעה הרשות בכללים;

"השר" – שר האוצר;

"תאגיד בנקאי" – תאגיד בנקאי או תאגיד עזר כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי);

"תאגיד הנתון לאסדרה אחרת" – תאגיד העוסק בפעילות פיננסית שאינה מתן שירותי מסחר בניירות ערך ונתון, לעניין אותה פעילות, לאסדרה ולפיקוח לפי דין.

פרק ב': רישיון לשירות מסחר בניירות ערך

סימן א': רישוי

חובת רישיון

2. (א) לא יעסוק תאגיד במתן שירות מסחר בניירות ערך, אלא אם כן בידו רישיון לכך שניתן מאת הרשות לפי הוראות פרק זה, ובהתאם לתנאי הרישיון ולהוראות לפי חוק זה.

(ב) לא יעסוק יחיד במתן שירות מסחר בניירות ערך, אלא אם כן הוא מועסק בידי תאגיד שהוא בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א), או שהוא מועסק בידי תאגיד בפעילות שבהתאם להוראות סעיף 3 לא חלה לגביה חובת הרישוי לפי סעיף קטן (א); לעניין זה, "מועסק" – במסגרת יחסי עבודה או שלא במסגרת כאמור.

סייגים לחובת הרישיון

3. (א) חובת הרישיון לפי סעיף 2(א) או (ב) לא תחול על אלה:

(1) תאגיד בנקאי;

דברי הסבר

על פי החוק המוצע. יחד עם זאת, ייתכן שבעל רישיון יבחר בפרופיל שירות שאינו כולל אספקה של חלק מן השירותים הנלווים, דבר שעשוי להשפיע על פרופיל הסיכון של פעילותו ובהתאם לכך גם על דרישות שיחולו עליו.

חלוקה דומה בין פעילות המסחר בניירות ערך, המצמיחה חובת רישיון, לבין שירותים נלווים (Ancillary Services), שבעל רישיון רשאי לבקש לעסוק בהם תחת האסדרה והפיקוח על בעלי הרישיון, קיימת גם באיחוד האירופי במסגרת DIRECTIVE 2014/65/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 15 May 2014 (להלן – דירקטיבת MiFID II).

להגדרה "תאגיד בנקאי" – מוצע להגדיר תאגיד בנקאי בחוק המוצע ככולל תאגיד בנקאי או תאגיד עזר כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981 (להלן – חוק הבנקאות (רישוי)).

סעיף 2 מוצע לקבוע כי תאגיד יורשה לעסוק בשירות מסחר בניירות ערך רק אם קיבל רישיון לכך מאת הרשות ובהתאם לתנאי הרישיון. כמו כן, מוצע לקבוע כי יחידים לא יוכלו לעסוק בשירות מסחר בניירות ערך אלא אם כן הם מועסקים בידי תאגיד בעל רישיון או בידי תאגיד הפטור מכך לפי סעיף 3 לחוק המוצע, במסגרת עיסוקו בפעילות שבשלה קיבל התאגיד את הפטור. כלומר שירות מסחר בניירות ערך לא יוכל להינתן שלא דרך תאגיד בעל רישיון או תאגיד הפטור מכך כאמור, אך עובדי התאגיד עצמם הפועלים תחת פיקוחו, לא יידרשו בעצמם להיות בעלי רישיון כדי לעסוק במתן שירות מסחר בניירות ערך במסגרת עבודתם בעבור התאגיד.

מבחינת התחולה הטריטוריאלית של חובת הרישוי, יובהר כי הרישיון יידרש בין שמתן השירות מתבצע בתחומי ישראל, למשל אם נותן השירות פועל בישראל ומעניק שירות ללקוחות שמושבם בישראל, ובין שמדובר בנותן שירות שאינו פועל מישראל, אך פונה לציבור בישראל, למשל באמצעות ממשק משתמש בעברית או שיווק בישראל. גם בדינים זרים המסדירים את תחום שירותי המסחר בניירות ערך במדינות המפותחות נהוגים מבחנים דומים, כך שגורמים המעניקים שירותים חוצי גבולות ונוסף על כך משווקים (בארצות הברית מקובל לעניין זה המונח: solicitation) את פעילותם ללקוחות בתחומי שיפוט שבהם אין להם נוכחות פיזית, נדרשים ברישוי באותם תחומי שיפוט.

סעיף 3 לסעיף קטן (א)

מוצע להחריג שורה של גורמים מחובת הרישוי לפי סעיף 2 לחוק המוצע, וזאת בדרך כלל בשל רגולציה ופיקוח אחרים החלים עליהם.

לפסקה (1)

מוצע כי תאגידים בנקאיים יוחרגו על פי המוצע מחובת הרישיון משום ששירותי המסחר שהם נותנים בניירות ערך מפוקחים על ידי המפקח על הבנקים בבנק ישראל.

(2) מי שעוסק כדין בניהול תיקי השקעות, לעניין פעילותו בתיק המנוהל, ובלבד שהתיק האמור מתנהל בחשבון של לקוח אצל בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, תאגיד בנקאי או נותן שירות זר;

(3) בעל רישיון יועץ או בעל רישיון משווק כמשמעותם בחוק הייעוץ, לעניין קבלה והעברה של הוראות לקוחות לביצוע עסקאות בניירות ערך הנעשות אגב ייעוץ השקעות ושיווק השקעות, ובלבד שהן נעשות בחשבון של לקוח אצל בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, תאגיד בנקאי או נותן שירות זר;

(4) בורסה, לעניין הפעלת מערכת למסחר בניירות ערך לפי חוק ניירות ערך;

(5) בעל רישיון זירה כהגדרתו בסעיף 44יב לחוק ניירות ערך;

דברי הסבר

לפסקה (2)

מוצע שחובת הרישוי כאמור לא תחול על מי שעוסק כדין בניהול תיקי השקעות, לעניין פעילותו בתיק המנוהל, ובלבד שהתיק האמור מתנהל בחשבון של לקוח אצל בעל רישיון, תאגיד בנקאי, או נותן שירות זר. יודגש כי הסייג לחובת הרישיון יחול לעניין שירות מסחר בניירות ערך המבוצע במסגרת התיק המנוהל, ולא לעניין שירות כאמור המבוצע כפעילות נפרדת שמציע מנהל התיקים ללקוחות. ככלל, מי שעוסק בניהול תיקי השקעות לפי חוק הייעוץ פועל באמצעות ייפוי כוח הניתן בחשבון שמתנהל בגוף כמפורט בסעיף 22(3) לחוק האמור. לכן, שירות של קבלה והעברה של הוראות לביצוע עסקאות בתיק המנוהל, לגורם שאצלו מתנהל החשבון, לא יחייב רישיון לשירות מסחר בניירות ערך. עם זאת, כאשר מנהל התיקים פועל גם כגוף שהחשבון של הלקוח מתנהל אצלו, למשל כאשר מנהל התיקים הוא חבר בורסה שאצלו מתנהל החשבון של הלקוח, הרי הוא אינו פטור מרישיון לעניין שירותי המסחר בניירות ערך שניתנים במסגרת פעילותו כגוף שהחשבון של הלקוח מתנהל אצלו. נוסף על כך, בכל הנוגע למצב שבו מנהל התיקים הוא מיופה כוח בחשבון המתנהל אצל נותן שירות זר, הסייג החל לעניין פעילותו של מנהל התיקים אין משמעו בהכרח שגם נותן השירות הזר לא יידרש ברישיון. במקרה זה, הבחינה אם נותן השירות הזר נדרש ברישיון תיעשה לגביו בהתאם למבחנים המקובלים לעניין התחולה הטריטוריאלית של חובת הרישוי, כמוסבר לעיל.

לפסקה (3)

מוצע כי חובת הרישיון לא תחול על בעל רישיון יועץ או בעל רישיון משווק כמשמעותם בחוק הייעוץ, לעניין קבלה והעברה של הוראות לקוחות לביצוע עסקאות בניירות ערך הנעשות אגב ייעוץ השקעות ושיווק השקעות, ובלבד שהן נעשות בחשבון של לקוח אצל בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, תאגיד בנקאי או נותן שירות זר. בדומה לפטור הניתן למנהל תיקים, גם סייג זה אינו חל על פעילות נפרדת שמציע בעל רישיון יועץ או בעל רישיון משווק ללקוחותיו, שלא אגב ייעוץ כאמור. בדומה לאמור לעיל לעניין הסייג לחובת רישיון החל לעניין פעילותו של מנהל תיקים, במקרה של פעילות הנעשית בחשבון אצל נותן שירות זר, הסייג החל על פעילותו של בעל רישיון יועץ או בעל רישיון משווק, אינו מצביע בהכרח על כך שנותן השירות הזר (שאצלו מתנהל החשבון) לא יידרש ברישיון. במקרה זה, הבחינה אם נותן השירות הזר נדרש ברישיון תיעשה לגביו בהתאם למבחנים המקובלים לעניין התחולה הטריטוריאלית של חובת הרישוי.

לפסקה (4)

סייג נוסף לחובת הרישיון יחול על פי המוצע לגבי בורסה, בנוגע להפעלת מערכת למסחר בניירות ערך לפי חוק ניירות ערך. מערכת למסחר בניירות ערך היא מערכת רב־צדדית שבאמצעותה מתנהל מסחר בניירות ערך, בדרך של הפגשת פקודות קנייה ופקודות מכירה של ניירות ערך ושכלול עסקאות בין קונים ומוכרים של ניירות ערך, הפועלת בלא הפעלת שיקול דעת, על פי כללים שנקבעו מראש. ככזאת, עשוי לעלות ספק שמא פעילות של ניהול מערכת למסחר בניירות ערך בידי בורסה נכנסת בגדר פעילות ברוקראז׳, ואולם מאחר שהיא מאוסדרת ומפוקחת בחוק ניירות ערך, מוצע להבהיר כי לא תחול על בורסה חובת רישיון לשירות מסחר בניירות ערך בנוגע לפעילותה זו.

לפסקה (5)

בעל רישיון זירה כהגדרתו בסעיף 44לא לחוק ניירות ערך, יוחרג אף הוא מחובת רישיון. זירות סוחר, שפעילותן מוסדרת בפרק ז׳4 לחוק ניירות ערך, מספקות שירות שמבחינה מהותית עולה כדי שירות דילר (שירות של קניית ניירות ערך לחשבון עצמי או מכירת ניירות ערך מחשבון עצמי, במסגרת ביצוע הוראת לקוח לביצוע עסקה בניירות ערך), בעל מאפיינים ייחודיים: הפעילות נעשית באמצעות מערכת ממוחשבת ״באופן מאורגן, תדיר ושיטתי״ והיא אינה כוללת מערכת שבה כל המכשירים הפיננסיים שנקנים או שנמכרים הם מכשירים פיננסיים שתנאיהם נקבעו במשא ומתן ישיר בין הצדדים לעסקה. נוסף על כך, בהתאם לסעיף 44ל לחוק ניירות ערך, חובת הרישיון לזירות סוחר אינה חלה על תאגידים בנקאיים ועל מי שכל לקוחותיו הם לקוחות כשירים מהסוגים המנויים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, למעט לעניין עסקאות מסוימות המפורטות בתוספת רביעית א׳ לאותו חוק. בתיקון העקיף המוצע לחוק ניירות ערך, בסעיף 67 להצעת החוק, מוצע לקבוע את קו הגבול בין הפעילות הדורשת קבלת רישיון זירה לבין הפעילות

(6) רכז הצעה כמשמעותו בסעיף 15ב(4א)(א) לחוק ניירות ערך, לעניין פעילותו כאמור באותו סעיף;

(7) חתם, לעניין פעילותו אגב מכירה לציבור של ניירות ערך על פי התחייבות חיתומית;

(8) מפיץ, לעניין פעילותו אגב הפצה כמשמעותה בהגדרה "מפיץ" שבסעיף 1 לחוק ניירות ערך;

(9) נותן שירות זר, שכל לקוחותיו הם אלה:

(א) לקוחות מהסוגים המנויים בפרטים (1) עד (10) לתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך;

(ב) הממשלה;

(ג) בנק ישראל;

דברי הסבר

הדורשת קבלת רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, באופן שמשקף בפועל את אופי הפעילות של הגופים המפוקחים. על פי המוצע, זירה שמציעה ללקוחותיה מסחר בניירות ערך נגזרים שאינם רשומים למסחר בבורסה או בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה בחו"ל (כהגדרתה בחוק ניירות ערך) כפי שקבע יושב ראש הרשות, תידרש, כפי שהיא נדרשת גם היום, לרישיון זירה, ואם יש בידיה רישיון זירה, היא תהיה פטורה מרישיון לשירות מסחר בניירות ערך בעבור פעילות זו. שאר הגופים המספקים שירותי דילר יידרשו לרישיון לשירות מסחר בניירות ערך, אלא אם כן הם נכנסים באחד החריגים האחרים המנויים בסעיף זה.

יצוין כי חברה שבידה רישיון זירה לא תוכל לקבל רישיון לשירות למסחר בניירות ערך, זאת בהתאם לסעיף 44טז לחוק ניירות ערך, שלפיו חברה בעלת רישיון זירה לא תעסוק בכל עיסוק נוסף מלבד ניהול הזירה.

לפסקה (6)

מוצע להחריג רכזי הצעה מחובת הרישוי בכל הנוגע לפעילותם כרכזי הצעה המוסדרת במסגרת פרק ה'5 לחוק ניירות ערך. רכזי הצעה הם חברות הרשומות במרשם הרכזים לפי הוראות פרק ה'5 לחוק ניירות ערך, העוסקות בריכוז הצעה ובתיווך להצעה ולמכירה של ניירות הערך של תאגיד שאינו תאגיד מדווח, ואשר פועל במסגרת פטור מחובת פרסום תשקיף על פי התנאים הקבועים בסעיף 15ב(4א) לחוק ניירות ערך. מוצע להבהיר כי על אף עיסוקם בתיווך להצעה ולמכירה של ניירות ערך, רכזי ההצעה לא יידרשו ברישיון למתן שירותי מסחר בניירות ערך בפעילותם בהתאם לסעיף 15ב(4א) כאמור.

לפסקאות (7) ו־(8)

חתם הוא מי שהתחייב בהתחייבות חיתומית, המוגדרת בחוק ניירות ערך כהתחייבות לרכוש ניירות ערך המוצעים על פי תשקיף אם לא ירכוש אותם הציבור, או התחייבות לרכוש ניירות ערך המוצעים על פי תשקיף כדי למכור אותם לציבור. מפיץ מוגדר בחוק ניירות ערך כמי שלא התחייב בהתחייבות חיתומית על פי התשקיף, אך התחייב לפעול כדי למכור את ניירות הערך המוצעים, כולם או חלקם, בתמורה לעמלת הפצה. פעילותם של החתמים והמפיצים מוסדרת בתקנות ניירות ערך (חיתום), התשס"ז–2007. מוצע לקבוע כי פעילותם אגב מכירה לציבור לפי התחייבות חיתומית או אגב הפצה כמשמעותה לעיל, תהיה פטורה מחובת רישיון לשירות מסחר בניירות ערך.

לפסקה (9)

נותן שירות זר הוא, כאמור, תאגיד העוסק בשירות מסחר בניירות ערך, מחוץ לישראל, מכוח דין זר המסדיר את העיסוק בפעילות כאמור. מוצע שתאגיד כאמור, אשר כל לקוחותיו הם לקוחות מהסוגים המנויים בפרטים (1) עד (10) לתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, לא יידרש ברישיון לצורך פעילותו. לקוחות אלה הם לקוחות כשירים מוסדיים, כגון: קרן, מנהל קרן, קופת גמל, חברה מנהלת, מבטח, תאגיד בנקאי, מנהל תיקים, יועץ השקעות ומשווק השקעות, חבר בורסה, בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, חתם וקרן הון סיכון, כמו גם הממשלה או בנק ישראל. יודגש כי הפטור לנותן שירות זר ניתן כל עוד הלקוח של נותן השירות הזר הוא אחד הגופים הנזכרים לעיל ולא לקוחותיהם של אותם הגופים. כלומר שאין קשר משפטי בין נותן השירות הזר לבין הלקוח של הגוף המוסדי. כך, בנסיבות שבהן נותן שירות זר מציע שירותים לתאגיד בנקאי ולבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, שיש להם לקוחות המקבלים מהם שירותי מסחר בניירות ערך, השימוש בשירותיו של נותן השירות הזר, בעבור לקוחותיהם של אותם גופים (בלי שקיים קשר משפטי בין נותן השירות הזר לאותם לקוחות), לא יחייב את נותן השירות הזר ברישיון.

(10) מי שמחזיק ניירות ערך ופועל בהם בנאמנות בעבור לקוח במסגרת תפקידו המקצועי, ובלבד שמתן שירות מסחר בניירות ערך נעשה על ידו אגב מילוי תפקידו האמור.

(ב) השר רשאי, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע סוגים נוספים של גופים שלא תחול עליהם חובת הרישיון לפי סעיף 2, דרך כלל או לעניין שירות מסוים שהם נותנים, כפי שיקבע, ורשאי הוא לקבוע תנאים שיחולו על מתן שירות מסחר בניירות ערך בידי גוף מסוג שנקבע כאמור.

הצעה למתן שירות מסחר בניירות ערך

4. לא יפנה אדם בהצעה למתן שירות מסחר בניירות ערך, אלא אם כן השירות יינתן בידי בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לפי חוק זה, או בידי מי שרשאי לתת שירות כאמור גם בלא רישיון כאמור, לפי הוראות סעיף 3.

תנאים למתן רישיון

5. (א) הרשות רשאית להעניק רישיון לשירות מסחר בניירות ערך למבקש שמתקיימים לגביו כל אלה:

(1) הוא חברה כהגדרתה בחוק החברות או שהוא רשום כחברת חוץ לפי סעיף 346 לאותו חוק;

(2) השליטה על עסקיו וניהולם מופעלים בישראל, ואם אינם מופעלים בישראל – ביכולתו של המבקש לקיים את כל ההוראות לפי חוק זה, וניתן לאכוף אותן לגביו;

(3) יש לו מיומנות טכנית ואמצעים מתאימים לצורך מתן שירות מסחר בניירות ערך באופן שיבטיח את יציבות המבקש, את האמינות והזמינות של השירות, ואת קיום ההוראות לפי חוק זה, ובכלל זה הוראות בעניין אבטחת מידע, הגנת סייבר, המשכיות עסקית וניהול סיכונים;

דברי הסבר

לפסקה (10)

מוצע כי מי שמחזיק ניירות ערך ופועל בהם בנאמנות בעבור לקוח במסגרת תפקידו המקצועי, לא יידרש ברישיון כדי לפעול באותם ניירות ערך, ובלבד שמתן שירות מסחר בניירות ערך נעשה על ידו אגב מילוי תפקידו האמור. סייג זה שונה משאר הסייגים המוצעים בסעיף קטן (א), משום שהוא מוצע לגבי גופים שאינם נתונים לרגולציה ולפיקוח פיננסי אחר. הוא נועד לחול על גופים שתפקידם המקצועי הוא לשמש נאמנים לניירות ערך, והם נדרשים במסגרת מילוי תפקידם כנאמנים לבצע הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך. כך למשל – נאמנויות המשמשות לניהול תוכניות תגמול בניירות ערך של חברה, עשויות להידרש במסגרת תפקידן לבצע הוראות למימוש ניירות ערך שהוענקו במסגרת התוכנית; נאמנים שמונו על פי דין נדרשים לעיתים לבצע על פי תנאי הנאמנות הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך; בנאמנויות ליווי עסקאות (Escrow) המוקמות לצורך החזקה של ניירות ערך במסגרת מימוש הסכם לביצוע עסקה בניירות ערך, ניירות הערך יוחזקו בנאמנות עד לקיום חלקם של הצדדים להסכם בהתאם להתחייבויותיהם לפיו, שאז עשויות הנאמנויות במסגרת תפקידן להידרש לבצע הוראות לעסקאות בניירות ערך. במקרים אלה מרכז הכובד של הפעילות נעוץ בתכלית שלשמה הוקמה הנאמנות, ופעילות הברוקראז', אם היא נעשית, נעשית באופן אגבי בלבד.

לסעיף קטן (ב)

מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע סוגי גופים נוספים שחובת הרישיון לא תחול עליהם ולקבוע תנאים למתן שירות מסחר בניירות ערך בידי גוף שהוחרג מהחובה.

סעיף 4 מוצע לקבוע איסור כללי על הצעה לקבל שירות ממי שעוסק בשירות מסחר בניירות ערך בלא רישיון ובלי שחל עליו סייג לחובת הרישיון לפי סעיף 3 לחוק המוצע. מטרת איסור זה היא למנוע פרסום או שיווק של שירות מסחר בניירות ערך הנעשה שלא כדין ובלא פיקוח. האיסור חל הן על הצעת השירות בידי הגורם שנותן את השירות בעצמו והן על הצעתו על ידי גורם אחר שאינו נותן השירות למי שעשוי להיות לקוח של נותן השירות, וזאת בין שהגורם האחר קשור בצורה כלשהי לנותן השירות ובין שלא.

סעיף 5 מוצע לקבוע את התנאים לקבלת רישיון לשירות מסחר בניירות ערך.

ראשית, נדרש שהמבקש יהיה מאוגד כחברה כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט–1999 (להלן – חוק החברות), או שהוא רשום כחברת חוץ לפי סעיף 346 לחוק האמור.

שנית, נדרש כי מבקש הרישיון הוכיח כי השליטה והניהול בו הם בישראל; לחלופין, אפשר שהשליטה והניהול במבקש יתבצעו מחוץ לישראל, אך זאת רק אם

(4) הוא הוכיח, להנחת דעתה של הרשות, כי עם קבלת הרישיון הוא יעמוד בדרישות לעניין הון עצמי, נכסים נזילים, ביטוח או בטוחה אחרת, כפי שקבעה הרשות לפי סעיף 23;

(5) התוכנית העסקית וההצהרה על האמצעים הכספיים שלו שצירף לבקשתו לפי סעיף 6, מעידים על יכולתו לתת שירות מסחר בניירות ערך ולעמוד בהוראות לפי חוק זה;

(6) אם הוא מבקש לעסוק במתן שירות נלווה – הוא הוכיח להנחת דעתה של הרשות, כי עם קבלת הרישיון הוא יעמוד בדרישות החלות לגביו לעניין מתן שירות נלווה, כפי שקבעה הרשות לפי סעיף 18, ומתקיימים לגביו התנאים האמורים בפסקאות (3) ו־(5) גם לעניין מתן השירות הנלווה;

(7) לא תלוי ועומד לגבי המבקש צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון, בית המשפט לא מינה כונס נכסים לנכסיו או ציווה על פירוקו, והמבקש לא החליט על פירוקו מרצון;

(8) אם קיים בעל שליטה במבקש – מתקיימים בו התנאים לקבלת היתר שליטה לפי סעיף 12, ואם לא קיים בעל שליטה כאמור וקיים מחזיק מהותי במבקש – מתקיימים בו התנאים לקבלת היתר החזקה לפי אותו סעיף.

דברי הסבר

תשתכנע הרשות שהוא יוכל לעמוד בהוראות ובדרישות הדין אף במצב דברים זה, וכן כי יהיה ניתן לבצע פיקוח אפקטיבי על פעילותו כבעל רישיון.

נוסף על כך, מבקש הרישיון יידרש להראות כי הוא עומד בדרישות של מיומנות טכנית ואמצעים מתאימים לשם מתן שירות מסחר בניירות ערך באופן שיבטיח את יציבותו, את האמינות והזמינות של השירות ואת קיום ההוראות לפי החוק המוצע, ובכלל זה הוראות בעניין אבטחת המידע, הגנת סייבר, המשכיות עסקית, וניהול סיכונים. כדי לקיים דרישה זו, על מבקש הרישיון להניח את דעתה של הרשות כי הוא מחזיק במנגנון, באמצעים, במערכות מחשוב ותקשורת ובכוח אדם מקצועי, אשר יאפשרו לו לקיים פעילות מסחר תקינה, ולעמוד בחובותיו לפי החוק המוצע ובהתחייבויותיו כלפי לקוחותיו וכלפי גורמים נוספים שפעילותו יכולה להשפיע עליהם, כגון בעלי רישיון אחרים, הבורסה וחברי הבורסה שאינם בעלי רישיון.

כמו כן, מבקש הרישיון יצטרך להוכיח להנחת דעתה של הרשות כי עם קבלת הרישיון הוא יעמוד בדרישות שתקבע הרשות לקיומו של הון עצמי, נכסים נזילים, ביטוח או בטוחה אחרת, לפי סעיף 23 לחוק המוצע. דרישות ההון העצמי והנכסים הנזילים נועדו לתמוך באיתנותם הפיננסית וביציבותם של מבקשי רישיון ובעלי רישיון. דרישת בטוחה וביטוח מאפשרת להקים במקרים מסוימים מקור לכיסוי חבותו ואחריותו המקצועית של בעל הרישיון בקשר עם השירותים הניתנים על ידו.

לפי סעיף 6(ב) לחוק המוצע, על מבקש הרישיון לצרף לבקשתו לרישיון תוכנית עסקית והצהרה על האמצעים הכספיים שלו. לפי התנאי המוצע בסעיף קטן (א)(5) כנוסחו המוצע, נדרש שמסמכים אלה יעידו על יכולתו לתת את שירותי המסחר בניירות ערך ולעמוד בהוראות לפי החוק המוצע.

כאמור, שירותים נלווים הם שירותים, דוגמת משמורת על ניירות ערך וכספים, המרת מטבע ומתן אשראי לצורך פעילות בניירות ערך, שמסופקים כדבר שבשגרה בצמידות למתן שירותי המסחר בניירות ערך, ולפיכך הם יהיו כפופים לאסדרה ולפיקוח של הרשות על פי החוק המוצע. בהמשך לסמכות הרשות לקבוע, בהוראות הרשות, הוראות שיחולו על בעל רישיון לעניין אופן מתן השירות הנלווה, כמוצע בסעיף 18 להצעת החוק, מוצע כי אם מבקש הרישיון מבקש לעסוק גם במתן שירות נלווה, הוא יידרש להוכיח להנחת דעתה של הרשות, כי עם קבלת הרישיון הוא יעמוד בדרישות החלות לגביו לעניין אופן מתן השירות, כפי שקבעה הרשות כאמור, וכן יידרש להראות כי הוא מקיים את התנאים לעניין מיומנות טכנית ואמצעים מתאימים וכן לעניין תוכנית עסקית מספקת ואמצעים כספיים, גם לגבי מתן השירות הנלווה.

מבקש לא יוכל לקבל רישיון אם תלוי ועומד לגביו צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח–2018 (להלן – חוק חדלות פירעון), או שבית המשפט מינה כונס נכסים לנכסיו או ציווה על פירוקו, או שהוא החליט על פירוקו מרצון.

אם קיים בעל שליטה במבקש, נדרש כי יתקיימו בו התנאים לקבלת היתר שליטה לפי סעיף 12 לחוק המוצע, ואם לא קיים בעל שליטה כאמור וקיים מחזיק מהותי (המחזיק עשרה אחוזים מאמצעי השליטה בו) במבקש – מתקיימים בו התנאים לקבלת היתר החזקה לפי אותו סעיף.

בסעיף קטן (ב) מוצע לתחום את סמכותה של הרשות לדחות בקשה לרישיון. על פי המוצע, הרשות תוכל לסרב לתת רישיון למבקש, אף על פי שהתקיימו לגביו כל התנאים המפורטים בסעיף קטן (א) כנוסחו המוצע, אם מצאה כי המבקש אינו ראוי לעסוק במתן שירותי מסחר בניירות ערך,

(ב) מצאה הרשות כי המבקש אינו ראוי לעסוק במתן שירותי מסחר בניירות ערך, בשל טעמים של טובת הציבור או בשל טעמים הנוגעים למהימנותו של המבקש, למהימנותו של בעל שליטה בו, ואם לא קיים בעל שליטה וקיים מחזיק מהותי בו – למהימנותו של המחזיק המהותי, או למהימנותו של נושא משרה בכירה בכל אחד מאלה, רשאית היא, בהחלטה מנומקת בכתב, שלא לתת רישיון למבקש אף אם מתקיימים לגביו התנאים לקבלת רישיון שבסעיף קטן (א), ובלבד שנתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניה או לפני מי שהיא הסמיכה לכך מקרב עובדי הרשות, בדרך שהורתה.

בקשה לרישיון

6. (א) בקשה לרישיון לשירות מסחר בניירות ערך תוגש לרשות; בבקשה יפרט מבקש הרישיון את סוג שירות כאמור שהוא מבקש לתת, ואם הוא מבקש לתת שירות נלווה או לעסוק בעיסוק נוסף – גם את השירות או העיסוק כאמור.

(ב) לבקשה לרישיון יצורפו מסמכים המעידים על קיום התנאים לקבלת הרישיון כאמור בסעיף 5, ובכלל זה התוכנית העסקית של מבקש הרישיון והצהרה בדבר האמצעים הכספיים שלו; הרשות תקבע בכללים הוראות לעניין המסמכים שיצורפו לבקשה כאמור, ובכלל זה פרטים שיכלול המבקש בתוכנית העסקית ובהצהרה כאמור, ורשאית היא לקבוע פרטים, מסמכים ודוחות נוספים שייכללו בבקשה או שיצורפו לה.

(ג) יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוא הסמיכו לכך, בכתב, רשאי לדרוש ממבקש הרישיון פרטים, מסמכים או דוחות נוספים על האמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ב), אם נראה לו כי הדבר דרוש לצורך החלטה בבקשה לרישיון.

דברי הסבר

בשל טעמים שבטובת הציבור או בשל טעמים הנוגעים למהימנותו של מבקש הרישיון, של בעל שליטה בו, או למהימנותו של נושא משרה בכירה בו או בבעל השליטה בו, ואם לא קיים בעל שליטה וקיים מחזיק מהותי בו – למהימנותו של המחזיק המהותי, או למהימנותו של נושא משרה בכירה בכל אחד מאלה, וזאת ובלבד שנתנה למבקש הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו לפניה.

אמת המידה המוצעת לעניין המהימנות היא שהגורמים האמורים, קרי הן מבקש הרישיון והן הגורמים בשרשרת השליטה או ההחזקה בו (לפי העניין), יהיו כשירים וראויים (Fit and Proper), ברוח הסעיפים שנקבעו בחוקים המאסדרים את הפעילות הפיננסית בישראל (לרבות החוקים המאסדרים את פעילותם של קרנות נאמנות, יועצי השקעות מנהלי תיקים, בורסה, מסלקה, זירות סוחר ונותני שירותי תשלום ועוד) בהתאם להמלצות הצוות הבין־משרדי לעניין רפורמה בשוק ההון (ועדת בכר) שפורסמו בחודש ספטמבר 2004.

יובהר כי העילה לסירוב למתן רישיון לפי סעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע, היא רחבה ונוגעת לטעמים שבטובת הציבור, ולמהימנותו של המבקש (ושל הגורמים הנזכרים בשרשרת השליטה או ההחזקה בו) במובנה הרחב. כך למשל, יישקלו שיקולים הנוגעים לעבר פלילי רלוונטי של מבקש הרישיון או הגורמים שצוינו.

עוד יובהר, לנוכח ההגדרה "החזקה" בחוק ניירות ערך שאליה מפנה החוק המוצע, כי מחזיק מהותי בבעל רישיון הוא מי שמחזיק במישרין או בעקיפין בשיעור מאמצעי השליטה בבעל רישיון שנקבע לכך בחוק (10% ומעלה). כלומר, לעניין בדיקת המהימנות של מחזיק מהותי במבקש רישיון, הבדיקה תיעשה לא רק לגבי התאגיד המחזיק באופן ישיר באמצעי השליטה במבקש הרישיון, אלא גם לגבי בעל השליטה בו, וזאת גם במקרה שבו קיים מבנה פירמידלי המאופיין בשליטה באמצעות כמה שכבות של תאגידים בשרשרת השליטה – לגבי כל אלה, כמו גם לגבי נושאי משרה בכירה בהם, מוסמכת הרשות לבדוק את מהימנותם. נוסף על כך, כל התאגידים בשרשרת השליטה במחזיק המהותי יידרשו לקבל היתר החזקה. כך גם לעניין בעל שליטה בבעל רישיון, שגם לגביו מוסמכת הרשות לבדוק את המהימנות של כל שרשרת הגורמים המחזיקים בשליטה, במישרין או בעקיפין, ונושאי המשרה הבכירה בהם, וכמו כן כל הגורמים בשרשרת השליטה כאמור יידרשו בהיתר שליטה (ראו גם דברי ההסבר לסעיף 12 לחוק המוצע).

סעיף 6 מוצע לקבוע כי בקשה לרישיון לשירות מסחר בניירות ערך תוגש לרשות ויצורפו לה מסמכים המעידים על קיום התנאים לקבלת הרישיון, ובכלל זה התוכנית העסקית של מבקש הרישיון והצהרה בדבר האמצעים הכספיים שלו. כמו כן מוצע להסמיך את הרשות לקבוע בכללים הוראות לעניין המסמכים שיצורפו לבקשה כאמור, ובכלל זה פרטים שיכלול המבקש בתוכנית העסקית ובהצהרה שהוא מצרף כאמור. נוסף על כך, כדי לאפשר לרשות לקבל החלטות מבוססות בבקשות הרישיון שיוגשו לה, ובשל השוני בין הגופים שעשויים להגיש בקשה כאמור, מוצע להסמיך את יושב ראש הרשות או

תנאים ברישיון

7. (א) ברישיון לשירות מסחר בניירות ערך יפורטו, בין השאר, כל אלה:

(1) סוגי שירותי המסחר בניירות ערך וסוגי השירותים הנלווים שבעל רישיון רשאי לעסוק בהם, ורשאית הרשות לקבוע ברישיון תנאים לעניין השירותים האמורים;

(2) בכפוף להוראות סעיף קטן (ד) – העיסוקים הנוספים שבעל רישיון רשאי לעסוק בהם, ורשאית הרשות לקבוע ברישיון תנאים לעניין העיסוקים הנוספים;

(3) אם ניתן לבעל הרישיון היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית לפי סעיף 19.

(ב) הרשות רשאית לקבוע ברישיון לשירות מסחר בניירות ערך, תנאים שיחולו על בעל הרישיון נוסף על האמור בסעיף קטן (א), ורשאית היא לשנות את התנאים שקבעה כאמור ואת התנאים האמורים בסעיף קטן (א), ובכלל זה את סוגי השירותים הנלווים והעיסוקים הנוספים שפורטו כאמור באותו סעיף קטן.

(ג) בתנאים כאמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ב), רשאית הרשות לקבוע, בין השאר, סוגי ניירות ערך שבעל רישיון לא יהיה רשאי לתת לגביהם שירות מסחר בניירות ערך או שירות נלווה, ורשאית היא להגבילו, בין השאר, גם לסוגי שירותים, לסוגי פעולות ולסוגי לקוחות.

(ד) בהחלטה בעניין קביעת עיסוק נוסף שבעל רישיון יהיה רשאי לעסוק בו, ברישיון, לבקשת מבקש הרישיון, כאמור בסעיף קטן (א)(2), או בהחלטה על קביעה או שינוי של תנאי שנקבע בעניין עיסוק נוסף, כאמור בסעיף קטן (ב), רשאית הרשות לסרב לקבוע ברישיון עיסוק נוסף כאמור, רק אם מצאה כי הדבר צפוי לפגוע במילוי חובותיו של בעל הרישיון או ביכולת הפיקוח של הרשות, לפי חוק זה, או בעניינם של לקוחותיו של בעל הרישיון, או שהוא מעורר חשש ממשי לניגוד עניינים בפעילותו.

(ה) הרשות לא תקבע תנאי ברישיון לפי סעיף זה ולא תשנה תנאי שנקבע כאמור, אלא לאחר שהודיעה לבעל הרישיון את נימוקיה ונתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניה.

דברי הסבר

עובד הרשות שהוא הסמיך לכך, לדרוש ממבקש הרישיון פרטים, מסמכים או דוחות נוספים, אם נראה לו כי הדבר דרוש לצורך החלטה בבקשת הרישיון.

סעיף 7 מוצע לקבוע כי ברישיון למתן שירות מסחר בניירות ערך יפורטו סוגי שירותי המסחר בניירות ערך וסוגי השירותים הנלווים שבעל רישיון יוכל לעסוק בהם ואשר יפוקחו בידי הרשות. כך, למשל, אפשר שייקבע בתנאי הרישיון שבעל הרישיון רשאי לעסוק בשירותי ברוקראז׳ כמשמעותם בפסקה (1) להגדרה "שירות מסחר בניירות ערך", בלבד, או שהוא רשאי לתת הן שירות ברוקראז׳ והן שירות דילר כמשמעותו בפסקה (2) לאותה ההגדרה, וכן אפשר שייקבע כי הוא רשאי לעסוק במתן שירותי פיקדונות כספיים, ושירותי משמורת של ניירות ערך וכספים. על פי המוצע, הרשות תהיה מוסמכת לקבוע ברישיון תנאים לעניין השירותים האמורים.

כמו כן, מוצע כי יפורטו בתנאי הרישיון העיסוקים הנוספים, קרי עיסוקים שאינם שירות מסחר בניירות ערך, הפעלת מערכת מסחר ייעודית או שירות נלווה, שבעל רישיון יהיה רשאי לעסוק בהם, והרשות תהיה מוסמכת לקבוע ברישיון תנאים לעניין אותם עיסוקים נוספים ואף שלא לאשר לבעל רישיון לעסוק בהם, כפי שיפורט להלן.

עוד מוצע שיצוין ברישיון דבר קיומו של היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית, אם ניתן היתר כזה לבעל הרישיון לפי סעיף 19 לחוק המוצע. הרשות תהיה רשאית לקבוע ברישיון גם תנאים נוספים שיחולו על בעל הרישיון, ותוכל לשנות את התנאים שקבעה, ובכלל זה את סוגי השירותים הנלווים והעיסוקים והנוספים שבהם בעל הרישיון רשאי לעסוק, והכול ובלבד שתודיע לבעל הרישיון מה הם הנימוקים לכך ותיתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניה.

הרשות תהיה גם מוסמכת לקבוע בתנאי הרישיון סוגי ניירות ערך שבעל רישיון לא יהיה רשאי לתת לגביהם שירות מסחר בניירות ערך או שירות נלווה. עוד תוסמך הרשות להגביל את בעל הרישיון לסוגי שירותים, לסוגי פעולות ולסוגי לקוחות.

מבחינה מהותית, השירותים הנלווים כהגדרתם המוצעת, קשורים לשירות המסחר בניירות ערך, וכשהם יינתנו בידי בעל רישיון, יחול עליהם הפיקוח של הרשות לכל דבר ועניין. אין הכרח שכל בעל רישיון יספק שירותים אלה בעצמו, וייתכן שיהיו בעלי רישיון שיבחרו להסתמך על בעלי רישיון אחרים שיספקו בעבור לקוחותיהם שירותים נלווים. בחירה זו צפויה להשפיע על פרופיל הסיכון של בעל הרישיון, ובהתאם לכך על התנאים

חובה לעמוד בדרישות למתן רישיון

8. בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יעמוד, בכל עת, בתנאים הקבועים בסעיף 5(א)(2) עד (4) ו־(6).

ביטול או התליה של רישיון

9. (א) הרשות רשאית לבטל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או להתלותו לתקופה שלא תעלה על שנה, בהחלטה מנומקת בכתב, אם מצאה כי מתקיים אחד מאלה:

(1) הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב או שגוי;

(2) חדל להתקיים בבעל הרישיון תנאי מהתנאים למתן רישיון כאמור בסעיף 5 או שהוא הפר תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון לפי סעיף 7;

(3) מתקיימת נסיבה מהנסיבות המנויות ברשימה שנקבעה לפי סעיף קטן (ב), המעידה על פגם במהימנות בעל הרישיון; נסיבות כאמור ייבחנו לגבי בעל הרישיון, בעל שליטה בו ונושא משרה בכירה בבעל הרישיון או בבעל שליטה בו, ובאין בעל שליטה – בבעל היתר החזקה בו ונושא משרה בכירה בו;

(4) בעל הרישיון הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה או הוראה או הנחיה של הרשות;

(5) טעמים שבטובת הציבור מצדיקים את ביטול הרישיון או את התלייתו.

(ב) הרשות תקבע רשימה של נסיבות שיש בהן כדי להעיד על פגם במהימנות של בעל רישיון, של בעל שליטה בו או של נושא משרה בכירה בו או בבעל שליטה בו, ובאין בעל שליטה – של בעל היתר החזקה בו או של נושא משרה בכירה בבעל ההיתר; רשימה כאמור תפורסם באתר האינטרנט של הרשות, והודעה על פרסום הרשימה ועל כל שינוי בה ומועד תחילתו, תפורסם ברשומות.

דברי הסבר

למתן הרישיון ועל האסדרה שתחול עליו. מבנה זה ייצור הבחנה בין בעל רישיון שיבחר להסתפק במתן שירות מסחר בניירות ערך שאינו כולל שירותים נלווים לבין כזה שיבחר לספק גם שירותים אלה, כולם או חלקם. יצוין כי מבנה אסדרה דומה קיים באיחוד האירופי בדירקטיבת MiFID II. במסגרת אותה אסדרה, נעשית הבחנה בין הפעילות של מתן שירות מסחר בניירות ערך, המחייבת רישוי, לבין השירותים הנלווים שבעלי הרישיון רשאים לספק בכפוף לתנאי הרישיון שלהם.

כפי שצוין לעיל, ברישיון יפורטו העיסוקים הנוספים שבעל הרישיון רשאי לעסוק בהם. "עיסוקים נוספים" מוגדרים כעיסוקים שבהם עוסק בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ואינם שירותי מסחר בניירות ערך או שירותים נלווים או הפעלת מערכת מסחר ייעודית. על פי המבחן המוצע בסעיף קטן (ד), רק אם הרשות הגיעה למסקנה שאותו עיסוק נוסף עלול לפגוע במילוי חובותיו של בעל הרישיון או ביכולת הפיקוח של הרשות, לפי החוק המוצע, או בעניינם של לקוחותיו של בעל הרישיון כאמור, או שעיסוק נוסף כאמור מעורר חשש ממשי לניגוד עניינים בפעילותו של בעל הרישיון, היא תהיה מוסמכת לסרב לקבוע ברישיון עיסוק נוסף כאמור, או להורות על תנאים לעיסוק כאמור, וזאת לאחר שמסרה לבעל הרישיון את נימוקיה ונתנה לו הזדמנות להשמיע את טענותיו לפניה. מבחן דומה אומץ בחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום.

לעניין זה יובהר כי על חברי הבורסה שאינם בנקים, אשר מציעים היום שירותי מסחר בניירות ערך ומפוקחים לעניין זה על ידי הבורסה, חל סעיף ייחוד עיסוק על פי תקנון הבורסה אשר מגביל את עיסוקיהם לרשימה סגורה של עיסוקים. גם לאחר שגופים אלה יקבלו רישיון לפי החוק המוצע מאת הרשות, אין בכוונת הרשות לפגוע בעיסוקים המותרים להם היום בהתאם לתקנון הבורסה ושהם עוסקים בהם בפועל.

סעיף 8 מוצע לקבוע כי בעל רישיון למתן שירות מסחר בניירות ערך יעמוד, בכל עת, בתנאים הקבועים בסעיף 5(א)(2) עד (4) ו־(6) לחוק המוצע, והם שהשליטה על עסקיו וניהולם מופעלים בישראל, ואם אינם מופעלים בישראל – ביכולתו של המבקש לקיים את כל ההוראות לפי חוק זה, וניתן לאכוף אותן לגביו; יש לו מיומנות טכנית ואמצעים מתאימים לצורך מתן שירות מסחר בניירות ערך; הוא עומד בדרישות לעניין הון עצמי, נכסים נזילים, ביטוח או בטוחה אחרת; והוא עומד בדרישות החלות לגביו לעניין מתן שירות נלווה.

סעיף 9 מוצע לקבוע את העילות שמכוחן הרשות תהיה מוסמכת לבטל רישיון לבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או להתלותו לתקופה שלא תעלה על שנה. כך למשל במקרה שבו הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב או שגוי, במקרה שבו חדל להתקיים בבעל הרישיון תנאי מהתנאים למתן רישיון כאמור בסעיף 5 לחוק המוצע או שהוא הפר תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיונו לפי סעיף

(ג) סבר יושב ראש הרשות כי פגם כאמור בסעיף קטן (א)(1) עד (5) שבשלו רשאית הרשות לנקוט אמצעים כאמור באותו סעיף קטן, ניתן לתיקון, רשאי הוא להורות לבעל הרישיון לתקנו, ורשאי הוא להורות על אופן התיקון והמועד לתיקון; חלף המועד כאמור והפגם לא תוקן להנחת דעתו של יושב ראש הרשות, רשאית הרשות לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א).

(ד) הרשות לא תבטל רישיון או תתלה אותו כאמור בסעיף קטן (א) אלא לאחר שנתנה לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו לפניה או לפני מי שהיא הסמיכה לכך מקרב עובדיה, בדרך שהורתה; ואולם יושב ראש הרשות רשאי, בהחלטה מנומקת בכתב, להתלות רישיון באופן מיידי, אם קיימים טעמים מיוחדים המצדיקים זאת, ובלבד שייתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו לפני הרשות כאמור, בסמוך ככל האפשר לאחר התליית הרישיון ולא יאוחר מ־30 ימים לאחר התליה כאמור.

(ה) ביטלה הרשות רישיון או התלתה רישיון לפי סעיף זה, תפרסם על כך הודעה באתר האינטרנט של הרשות, ולעניין התליית רישיון – תפרסם באופן האמור גם את תקופת ההתליה.

פיקוח על מי שרישיונו בוטל או הותלה

10. (א) מי שרישיונו בוטל או הותלה חייב למלא אחר כל ההוראות החלות על בעל רישיון לפי חוק זה, כל עוד קיימות התחייבויות שנתן ללקוחות, לבורסה או לחברי בורסה לפני ביטול הרישיון או התלייתו.

(ב) יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוא הסמיכו לכך רשאי לתת למי שרישיונו בוטל או הותלה הוראות בדבר ניהול עסקיו ככל שהדבר ייראה לו נחוץ כדי להגן על לקוחות שהתקשרו עם בעל הרישיון לפני ביטול הרישיון או התלייתו, על הבורסה או על חברי בורסה; אין בהוראה כאמור כדי לפטור את מי שרישיונו בוטל או הותלה מאחריותו למילוי התחייבויות שנתן לפני ביטול הרישיון או התלייתו.

דברי הסבר

7 לחוק המוצע, במקרה שטעמים שבטובת הציבור מצדיקים את ביטול הרישיון, או במקרה שבעל רישיון הפר הוראה מההוראות לפי החוק המוצע ולא תיקן את ההפרה כפי שהורה לו יושב ראש הרשות או שלא תיקן את ההפרה בתוך התקופה שעליה הורה יושב ראש הרשות.

כמו כן, מוצע לאפשר לרשות לבטל או להתלות רישיון מטעמים הנוגעים למהימנותו של בעל הרישיון, למהימנותו של בעל שליטה בו, נושא משרה בכירה בבעל הרישיון או בבעל שליטה בו, ובאין בעל שליטה – בבעל היתר החזקה בו ובנושא משרה בכירה בו, הכול בהתאם לרשימת נסיבות שתקבע הרשות. הרשימה תמנה נסיבות שיש בהן כדי להעיד על פגם במהימנות של מי מהגורמים האמורים ובהן, בין השאר, נסיבות הנוגעות למידע פלילי בעניינו של גורם כאמור. רשימת הנסיבות כאמור תפורסם באתר האינטרנט של הרשות והודעה על פרסום הרשימה ועל כל שינוי בה ומועד תחילתם, תפורסם ברשומות.

לעניין האפשרות להתלות רישיון לפי הסעיף המוצע, יוסבר כי מטבע הדברים לביטול רישיון ישנן השלכות חריפות הן מבחינת בעל הרישיון והן מבחינת לקוחותיו. הליך ההתליה מאפשר לרשות לנקוט, במקרים המתאימים, צעד זמני של התליה, כך שיתאפשר לבעל הרישיון לתקן את הפגמים ולחזור לפעילות בתום תקופת ההתליה. הליך ההתליה יוכל להינקט גם כצעד זמני, בטרם תתקבל החלטה בדבר ביטול הרישיון.

עוד מוצע להסמיך את יושב ראש הרשות לאפשר לבעל הרישיון, במקרים המתאימים, לתקן את הפגם שבשלו קמה עילה לביטול או התליה של רישיון. הסדר לעניין זה מוצע בסעיף קטן (ג) כנוסחו המוצע.

על פי המוצע, ביטול רישיון, בהתקיים אחת העילות המתוארות לעיל, ייעשה בהחלטה מנומקת בכתב ובכפוף לחובת שימוע. כך, במסגרת הליך ביטול רישיון, תיתן הרשות לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו, בדרך שתורה.

לבסוף, מוצע לקבוע כי אם הרשות ביטלה רישיון או התלתה רישיון, היא תפרסם על כך הודעה באתר האינטרנט שלה, וכשמדובר בהחלטה על התליית רישיון – ההודעה שתתפרסם תכלול גם את תקופת ההתליה.

סעיף 10 מוצע לקבוע הסדרים שיחולו על מי שרישיונו בוטל או הותלה ובמסגרת זו להבהיר כי הוא יהיה חייב למלא את כל ההוראות החלות על בעל רישיון לפי החוק המוצע כל עוד קיימות התחייבויות שנתן ללקוחו, לבורסה או לחבר בורסה, לפני ביטול הרישיון או התלייתו. התחייבויות אלה יכול שייווצרו כתוצאה מהתקשרויותיו של בעל הרישיון עם לקוחות או מעצם חברותו בבורסה, שבשלה הוא כפוף לתקנון הבורסה, המייצרת התחייבויות חוזיות

פיקוח על בעל רישיון שהחליט על חיסול עסקיו או נקלע לחדלות פירעון או פירוק

.11 (א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך שהחליט על פירוקו מרצון או על חיסול עסקיו, דרך כלל או בתחום עיסוק מסוים, או שנפתחו בעניינו הליכי פירוק או הליכים לפי חוק חדלות פירעון, בין ביוזמתו ובין שלא ביוזמתו, יודיע על כך לרשות בלא דיחוי.

(ב) הוראות סעיף 10 יחולו על בעל רישיון כאמור בסעיף קטן (א), בשינויים המחויבים.

היתר שליטה והיתר החזקה בבעל רישיון

.12 (א) לא ישלוט אדם בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, אלא על פי היתר מאת הרשות.

(ב) בתאגיד שאין בו בעל שליטה, לא יהיה אדם מחזיק מהותי בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, אלא על פי היתר מאת הרשות.

(ג) הרשות רשאית שלא לתת היתר שליטה או היתר החזקה לפי סעיף זה, מטעמים אלה בלבד:

(1) תלוי ועומד לגבי מבקש ההיתר צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון, או שמתקיים לגביו אחד מאלה, לפי העניין:

(א) לעניין מבקש שהוא יחיד – הוא הוכרז פסול דין;

(ב) לעניין מבקש שהוא תאגיד – הוא החליט על פירוקו מרצון או שבית המשפט ציווה על פירוקו או מינה כונס נכסים לנכסיו או לחלק מהותי מהם בשל אי־תשלום חוב;

(2) חוסר התאמתו של מבקש ההיתר לשלוט בבעל רישיון או להיות מחזיק מהותי בו, בהתחשב בפעילותו הצפויה של בעל הרישיון, ניסיונו העסקי של מבקש ההיתר, עיסוקיו ועסקיו האחרים, חוסנו הכלכלי וההשלכות האפשריות של מתן ההיתר על התחום של שירותי מסחר בניירות ערך בישראל;

(3) טעמים הנוגעים לטובת הציבור או למהימנותו של מבקש ההיתר או של נושא משרה בכירה בו.

דברי הסבר

כלפי הבורסה והחברים האחרים בה. עוד מוצע לקבוע כי יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוסמך לכך רשאי לתת לו הוראות בדבר ניהול עסקיו כדי להגן על לקוחות שהתקשרו עם בעל הרישיון לפני ביטול הרישיון או התלייתו, על הבורסה או על חברי בורסה. מובהר כי אין בהוראה שנתן יושב ראש הרשות או עובדו כדי לפטור את מי שרישיונו בוטל מאחריות למילוי ההתחייבויות שנתן או שנוצרו באופן המתואר לעיל לפני ביטול הרישיון או התלייתו.

סעיף 11 מוצע לקבוע כי בעל רישיון שהחליט על פירוקו מרצון או על חיסול עסקיו, דרך כלל או בתחום עיסוק מסוים, או שנפתחו בעניינו הליכי פירוק, או הליכים לפי חוק חדלות פירעון, בין ביוזמתו ובין שלא ביוזמתו, יודע על כך לרשות בלא דיחוי. על פי המוצע, יחולו על בעל רישיון כאמור הוראות המסדירות את הפיקוח על מי שרישיונו בוטל, כאמור בסעיף 10 לחוק המוצע.

סעיפים 12 עד 15 בסעיף 12 לחוק מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בחוקים אחרים בנוגע לגופים פיננסיים מפוקחים, כי המבקש לשלוט בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, יידרש להיתר שליטה מאת הרשות. נוסף על כך, מוצע לקבוע כי בתאגיד שאין בו בעל שליטה, לא יחזיק אדם עשרה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה (להלן – מחזיק מהותי) בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, אלא אם כן ניתן לו היתר לכך מאת הרשות (להלן – היתר החזקה). הרשות תוכל לסרב להעניק היתר שליטה או היתר החזקה בבעל רישיון רק אם תלוי ועומד צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון נגד מבקש ההיתר או שהוא הוכרז פסול דין, ואם מבקש ההיתר הוא תאגיד – גם אם ניתן צו לפירוקו או מונה כונס נכסים לנכסיו או לחלק מהותי מהם בשל אי־תשלום חוב. זאת ועוד, הרשות תוסמך שלא לתת את היתר השליטה או ההחזקה בשל טעמים הנוגעים להתאמתו של מבקש ההיתר לשלוט או להחזיק בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך וזאת בהתחשב בפעילותו הצפויה של בעל הרישיון, ניסיונו העסקי של מבקש ההיתר, עיסוקיו ועסקיו האחרים, חוסנו הכלכלי וההשלכות האפשריות של מתן ההיתר על תחום שירות המסחר בניירות ערך בישראל. כמו כן, הרשות תהיה רשאית לסרב למתן היתר מטעמים הנוגעים לטובת הציבור, או למהימנותו של מבקש ההיתר.

כמקובל בהוראות מסוג זה, מוצע להבהיר כי החובה לקבל היתר שליטה או היתר החזקה לא תחול לעניין מי שהפך לבעל שליטה או למחזיק מהותי בשל העברת אמצעי שליטה על פי דין, כגון העברה לפי צו ירושה.

(ד) הרשות רשאית לקבוע, בהיתר השליטה או בהיתר ההחזקה, תנאים שיחולו על בעל ההיתר ורשאית היא לשנות את התנאים שקבעה, ובלבד שהודיעה לבעל ההיתר את נימוקיה ונתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניה או לפני מי שהיא הסמיכה לכך מקרב עובדיה, בדרך שהורתה.

(ה) הוראות סעיפים קטנים (א) ו־(ב) לא יחולו על מי שהיה לבעל שליטה בבעל רישיון או למי שהיה למחזיק מהותי בבעל רישיון, כאמור באותם סעיפים קטנים, מכוח העברת אמצעי שליטה על פי דין.

העברת אמצעי שליטה

13. מי שמחזיק באמצעי שליטה בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לא יעביר אותו לאחר ביודעו שהנעבר זקוק להיתר שליטה או להיתר החזקה, ואין בידו היתר כאמור.

ביטול היתר שליטה או החזקה

14. (א) הרשות רשאית לבטל היתר שליטה או היתר החזקה, בהחלטה מנומקת בכתב ולאחר שנתנה לבעל היתר השליטה או היתר ההחזקה הזדמנות לטעון את טענותיו, אם מתקיים אחד מאלה:

(1) התקיים האמור בסעיף 12(ג)(1);

(2) יושב ראש הרשות מצא כי התקיימה נסיבה מהנסיבות המנויות ברשימה שקבעה הרשות לפי סעיף 9(ב), המעידה על פגם במהימנות של בעל היתר השליטה, של בעל היתר ההחזקה או של נושא משרה בכירה בהם;

(3) טעמים שבטובת הציבור מצדיקים את ביטול היתר השליטה או היתר ההחזקה.

(ב) סבר יושב ראש הרשות כי פגם כאמור בסעיף קטן (א)(1) עד (3), שבשלו רשאית הרשות לבטל את היתר השליטה או היתר ההחזקה, ניתן לתיקון, רשאי הוא להורות לבעל היתר כאמור לתקנו, ורשאי הוא להורות על אופן התיקון והמועד לתיקון; חלף המועד האמור והפגם לא תוקן להנחת דעתו של יושב ראש הרשות, רשאית הרשות לבטל את ההיתר לפי הוראות סעיף קטן (א).

דברי הסבר

עוד מוצע כי הרשות תהיה רשאית לקבוע בהיתר השליטה או היתר ההחזקה תנאים שיחולו על בעל ההיתר ולשנות את התנאים שקבעה, ובלבד שהודיעה לבעל ההיתר את נימוקיה ונתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניה או לפני מי שהיא הסמיכה לכך מקרב עובדיה, בדרך שהורתה.

בסעיף 13 לחוק מוצע, כהשלמה לחובת ההיתר, וכמקובל בהסדרים דומים בחקיקה, לאסור על מי שמחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון להעביר אמצעי שליטה כאמור אם הוא יודע שלנעבר אין היתר מתאים.

בסעיף 14 לחוק מוצע כי הרשות תוסמך לבטל את היתר השליטה או היתר ההחזקה שנתנה, מטעמים הנוגעים לטובת הציבור, למהימנות בעל ההיתר או נושא משרה בכירה בו, להליכים לפי חוק חדלות פירעון הנוגעים לאיתנות הפיננסית של בעל ההיתר או הליכי פירוק או כינוס נכסים בעניינו, או לכשרותו המשפטית – טעמים שבשלהם הרשות הייתה מוסמכת שלא להעניק את היתר השליטה או היתר ההחזקה מלכתחילה, גם זאת בכפוף למתן הזדמנות לבעל ההיתר לטעון את טענותיו, בדרך שתורה הרשות.

בסעיף 15 לחוק, מוצע כי אם אדם הפך לבעל שליטה או למחזיק מהותי (כשאין בעל שליטה) בבעל רישיון בלא שקיבל את היתר הרשות לכך, הרשות תהיה מוסמכת לנקוט אמצעים דוגמת מתן הוראה לאותו אדם למכור את אמצעי השליטה, איסור על הפעלת זכויות הצבעה או זכויות למינוי דירקטורים או מנהל כללי שמונו מכוח אמצעי שליטה שמחזיק בעל שליטה או מחזיק מהותי בלא היתר, הרדמת כוח ההצבעה של אמצעי השליטה שמוחזק בלא היתר כך שהצבעה מכוחו לא תבוא במניין קולות ההצבעה למנות דירקטורים או ביטול מינויו של דירקטור או מנהל כללי שנגרם בידי בעל השליטה או המחזיק המהותי שמחזיק אמצעי שליטה בלא היתר.

לגבי אדם שהפך לבעל שליטה או מחזיק מהותי בבעל רישיון מכוח העברת אמצעי שליטה על פי דין, מוצע כי יושב ראש הרשות יהיה מוסמך להורות לו למכור את אמצעי השליטה וכן לנקוט אמצעים דומים לאמצעים שהוזכרו לעיל. אם אותו אדם או אדם שהפך לבעל שליטה או למחזיק מהותי בלא שקיבל את היתר הרשות לכך, לא יפעל בהתאם להוראת יושב ראש הרשות, תוכל הרשות לבקש מבית המשפט למנות כונס נכסים למכירת אמצעי השליטה.

הוראות למי שפעל בלא היתר שליטה או היתר החזקה

15. (א) ראה יושב ראש הרשות שאדם הוא בעל שליטה בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך בלא היתר שליטה, או, באין בעל שליטה – מחזיק מהותי בו, בלא היתר החזקה, רשאי הוא, לאחר שנתן לאותו אדם הזדמנות לטעון את טענותיו, להורות –

(1) על מכירת אמצעי השליטה שמחזיק אותו אדם, כולם או חלקם, בתוך תקופה שיקבע, כך שלא יהיה עוד בעל שליטה או מחזיק מהותי בבעל רישיון;

(2) שלא יופעלו זכויות הצבעה או זכויות למינוי דירקטור או מנהל כללי מכוח אמצעי שליטה שמחזיק אותו אדם בלא היתר שליטה או היתר החזקה;

(3) שהצבעה מכוח אמצעי שליטה שהחזיק אותו אדם בלא היתר שליטה או היתר החזקה, לא תבוא במניין קולות ההצבעה;

(4) על ביטול מינויו של דירקטור או מנהל כללי שנגרם בידי אותו אדם.

(ב) היה אדם בעל שליטה בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, או באין בעל שליטה – מחזיק מהותי בו, מכוח העברת אמצעי שליטה על פי דין, רשאי יושב ראש הרשות, לאחר שנתן לאותו אדם הזדמנות לטעון את טענותיו, להורות לו למכור את אמצעי השליטה האמורים, כולם או חלקם, בתוך תקופה שיורה, כך שלא יהיה עוד בעל שליטה או מחזיק מהותי כאמור.

(ג) הורה יושב ראש הרשות לפי הוראות סעיף קטן (ב) למכור אמצעי שליטה, רשאי הוא לתת הוראה כאמור בסעיף קטן (א)(2) עד (4), בשינויים המחויבים.

(ד) לא מכר בעל שליטה בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ובאין בעל שליטה – מחזיק מהותי בבעל רישיון כאמור, את אמצעי השליטה בהתאם להוראות יושב ראש הרשות לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), רשאי בית המשפט, לבקשת הרשות, למנות כונס נכסים למכירת אמצעי השליטה כאמור.

חובת הודעה לרשות, לבעל רישיון ולבעל היתר שליטה או היתר החזקה

16. (א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, וכן בעל היתר שליטה בבעל רישיון כאמור, ובאין בעל שליטה – בעל היתר החזקה בבעל רישיון כאמור, יודיעו לרשות, בלא דיחוי –

(1) אם חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן הרישיון או ההיתר, לפי העניין;

(2) אם התקיים תנאי שבשלו רשאית הרשות לבטל את הרישיון או להתלותו או לבטל את ההיתר, לפי העניין, ולעניין בחינת מהימנות כאמור בסעיפים 9(א)(3) או 14(א)(2) – יודיעו לרשות על התקיימות נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 27(ג)(1) עד (6) לחוק הייעוץ לגביהם או לגבי נושא משרה בכירה בהם, בארץ או בחוץ לארץ.

דברי הסבר

סעיף 16 מוצע לחייב את בעל הרישיון, בעל היתר השליטה ואם אין בעל שליטה – בעל היתר החזקה, להודיע לרשות באופן מיידי אם חדל להתקיים לגביו תנאי מן התנאים למתן הרישיון או ההיתר, ואם התקיים תנאי שבשלו רשאית הרשות לבטל את הרישיון או לבטל את היתר השליטה או היתר ההחזקה. לעניין בחינת המהימנות, מוצע לחייב את בעל הרישיון ובעל היתר השליטה או בעל היתר ההחזקה להביא לידיעת הרשות את התקיימות הנסיבות המנויות בסעיף 27(ג)(1) עד (6) לחוק הייעוץ. מדובר על אירועים העלולים לבסס עילה לשלילת רישיון או היתר כאמור, בשל פגמים במהימנות אשר התקיימו בהם או בנושאי משרה בכירה בהם. הכוונה לאירועים כגון פתיחה בחקירה מינהלית, הגשת כתב אישום או הרשעה בעבירה.

חובת דיווח זו נועדה לסייע לרשות לקבל באופן מיידי מידע שיש בו כדי להשפיע על שיקול דעתה של הרשות בבחינת מהימנותם של גורמים אלה. יובהר כי אין בהוראה מוצעת זו כדי לצמצם את סמכותה הרחבה של הרשות לשלול רישיון, היתר שליטה או היתר החזקה מטעמים של מהימנות גם כאשר לא התקבלה הודעה כאמור, וזאת בין השאר בהתבסס על מידע פלילי שהיא מקבלת ממשטרת ישראל בהתאם לסמכותה לפי חוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט–2019 (להלן – חוק המידע הפלילי).

(ב) נושא משרה בכירה בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או בבעל שליטה בבעל רישיון כאמור, ובאין בעל שליטה – בבעל היתר החזקה בו, יודיע לבעל הרישיון, לבעל השליטה או לבעל היתר ההחזקה, לפי העניין, על התקיימות נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 27(ג) לחוק הייעוץ, לגביו, כאמור בסעיף קטן (א)(2), מייד כשנודע לו על כך; הודעה לפי סעיף קטן זה תכלול את הפרטים הדרושים לאותו גורם כדי למלא את חובתו לפי סעיף קטן (א).

מתן רישיון ופטור מחובת היתר שליטה או החזקה לנותן שירות זר או לתאגיד הנתון לאסדרה אחרת

17. על אף האמור בסעיפים 5 ו־12 הרשות רשאית לתת רישיון לנותן שירות זר או לתאגיד הנתון לאסדרה אחרת גם אם לא מתקיימים בנותן השירות או בתאגיד כאמור התנאים המנויים בסעיף 5(א)(1), (3) עד (6) ו־(8), וכן לפטור בעל שליטה בנותן שירות או תאגיד כאמור, ובאין בעל שליטה – מחזיק מהותי בו, מחובת היתר שליטה או היתר החזקה לפי סעיף 12, תוך שמירה על עניינם של הלקוחות ולאחר ששקלה טעמים שבטובת הציבור, אם התקיימו שני אלה:

(1) הרשות שוכנעה כי הדין הזר המסדיר את עיסוקו של נותן השירות הזר במתן שירותי מסחר בניירות ערך או הדין המסדיר את הפעילות הפיננסית האחרת של מבקש הרישיון, לפני העניין, נותן מענה מספק בכל הנוגע לעניינים המוסדרים לפי אותם סעיפים;

(2) הרשות התנתה את מתן הרישיון או הפטור בתנאים שייקבעו ברישיון לפי סעיף 7.

דברי הסבר

במטרה לקדם את יכולתו של בעל הרישיון או ההיתר כאמור לעמוד בחובת ההודעה לרשות, מוצע לחייב נושא משרה בכירה בבעל רישיון, בבעל שליטה בו ובאין בעל שליטה – בבעל היתר החזקה בו, למסור לגופים אלה את הפרטים הנדרשים לשם עמידה בחובה זו. הוראה דומה חלה לגבי בעל רישיון לפי חוק הייעוץ (ראו סעיף 27(ג) לאותו חוק) ולגבי רכז הצעה, זירת סוחר ובורסה (ראו סעיפים 35מב(ד), 44כח ו־45ו לחוק ניירות ערך).

יובהר כי לנוכח הוראות חוק המידע הפלילי הקובעות את החיסיון על מידע פלילי, במקרה של הרשעה, הגשת כתב אישום או חקירה פלילית לגבי נושא משרה בכירה שחלות לגביו חובות דיווח, יכלול הדיווח לבעל הרישיון או ההיתר עדכון שלפיו חל שינוי רלוונטי במידע הפלילי על אודות נושא המשרה, בלא פירוט של תוכן המידע הפלילי. בעל הרישיון או ההיתר ידווח גם הוא לרשות על אודות השינוי בלא פירוט של תוכן המידע. הרשות תוכל לקבל את המידע המלא ישירות מהמשטרה בהתאם לסמכותה לפי חוק המידע הפלילי. כאמור לעיל, סמכותה של הרשות לבטל רישיון, היתר שליטה או היתר החזקה או להתלות רישיון מטעמים של מהימנות, היא רחבה ואינה מצומצמת לרשימת הנסיבות והעבירות המנויות בסעיף 27(ג)(1) עד (6) לחוק הייעוץ. במקרה שבו תסבור הרשות שבשל מידע פלילי שבידיה יש לבטל רישיון או היתר או להתלות רישיון, היא תעביר את המידע הרלוונטי לבעל הרישיון או ההיתר כדי לאפשר לו לטעון את טענותיו כנגד ביטול הרישיון או ההיתר או התליית הרישיון.

סעיף 17 מוצע לקבוע כי הרשות תוכל לתת הקלות בתנאים למתן רישיון לנותן שירות זר שהוא, כאמור, תאגיד העוסק בשירות מסחר בניירות ערך מחוץ לישראל, מכוח דין זר המסדיר את העיסוק בפעילות זאת (ראו דברי ההסבר להגדרה "נותן שירות זר" בסעיף 1 לחוק המוצע). נוסף על כך, היא תוסמך לפטור בעל שליטה או מחזיק מהותי בנותן שירות זר מהחובה הקבועה בסעיף 12 לחוק המוצע, לקבל היתר שליטה או היתר החזקה, בהתאמה.

הקלות ופטורים אלה יינתנו אם הרשות שוכנעה כי הדין הזר המסדיר את עיסוקו של נותן השירות הזר בשירות מסחר בניירות ערך נותן מענה מספק לעניינים המוסדרים בהוראות שמהן מתבקשים ההקלות או הפטורים. תנאי נוסף למתן הקלות או פטורים כאמור הוא שהרשות התנתה את מתן הרישיון (בתנאים כאמור) או את הפטור מהיתר שליטה או מהיתר החזקה בתנאים שייקבעו ברישיון, והכול תוך שמירה על עניינם של הלקוחות ולאחר שהרשות שקלה טעמים שבטובת הציבור.

אף על פי שבכלל, ההוראות שהרשות תיתן כחלק מדרישות הרישיון צפויות להיות דומות לאסדרה מקבילה שחלה על נותן שירות זר בשווקים מפותחים מחוץ לישראל (לדוגמה הוראות לעניין אבטחת מידע, הון עצמי ועוד), לא מן הנמנע שאופן היישום של עקרונות אלה יהיה שונה מאופן יישומם באסדרה הזרה החלה על נותן שירות זר, במיוחד כאשר מדובר באסדרה מפורטת. לפיכך, וכדי להימנע מאסדרה כפולה או סותרת, מוצע לאפשר לרשות לפטור, במקרים המתאימים, מבקש רישיון שהוא נותן שירות זר הנדרש מכוח הרגולציה הזרה לעמוד בדרישות בעניינים המפורטים בסעיף התנאים לרישיון (סעיף 5(א)(1), (3) עד (6) ו־(8) לחוק המוצע), מעמידה בחלק מהדרישות הקבועות באותו סעיף, ובכלל זה מהוראות מפורטות שתקבע הרשות מכוח סעיף זה, אם שוכנעה כי הדין הזר המסדיר את עיסוקו של נותן השירות הזר נותן מענה מספק בעניינים המפורטים באותם סעיפים.

סימן ב׳: פעילותם של בעלי רישיון

הוראות הרשות בעניין אופן מתן שירות נלווה בידי בעל רישיון

18. הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות שיחולו על בעל רישיון בעניין אופן מתן שירות נלווה.

היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית

19. (א) הרשות רשאית להעניק לבעל רישיון, לבקשתו, היתר להפעלת מערכת למסחר בניירות ערך, אשר פעילותה מוגבלת לפי הוראות שקבע השר, ובלבד שמתקיימים התנאים האמורים בסעיף 5(א)(3) עד (5) לעניין הפעלת מערכת כאמור בידי בעל הרישיון ולעניין שמירה על יציבותה.

(ב) בהחלטה בבקשת בעל רישיון למתן היתר כאמור בסעיף קטן (א) יובאו בחשבון, בין השאר, שני אלה:

(1) האמצעים הכספיים והרקע העסקי של בעל השליטה במבקש;

(2) שיקולים שבטובת הציבור.

(ג) בקשה להיתר כאמור בסעיף קטן (א) תוגש לרשות, ויחולו לגביה הוראות סעיף 6(ב) רישה ו־(ג), בשינויים המחויבים; הסמכות הנתונה לרשות לפי סעיף 6(ב) סיפה לעניין בקשה לרישיון, תהיה נתונה לה גם לעניין בקשה להיתר כאמור.

(ד) בתקנות כאמור בסעיף קטן (א) רשאי השר לקבוע, בין השאר, הגבלות לעניין היקף פעילות המערכת, סוג הפעילות ומאפייניה, סוגי ניירות ערך שיהיה ניתן לסחור בהם באמצעותה, סוגי המשקיעים שיוכלו לסחור באמצעותה, והגורמים שיהיו רשאים לבצע פעולות במערכת, בעבור אחר, באמצעות גישה ישירה למסחר במערכת (בחוק זה – חברי מערכת מסחר ייעודית).

דברי הסבר

בדומה לסמכותה לתת הקלות בתנאים למתן הרישיון לנותן שירות זה, ולפטור בעל שליטה או מחזיק מהותי בו מחובת קבלת היתר שליטה, מוצע להעניק לרשות סמכות דומה ביחס לתאגיד הנתון לאסדרה אחרת. מדובר בתאגיד הנתון לפיקוח ואסדרה בישראל של מי שהוענקה לו לפי דין סמכות לפקח על פעילותו של התאגיד האמור בשל פעילות פיננסית שבה הוא עוסק (שאינה שירות מסחר בניירות ערך). גם במקרה זה ייתכן שבחלק מן העניינים המפורטים בתנאי הרישיון לפי סעיף 5 לחוק המוצע תחול על תאגיד כאמור אסדרה דומה מכוח הפעילות הפיננסית האחרת שבה הוא עוסק, שתהיה דומה אך לא זהה לחלוטין להוראות הרשות בעניינים אלה. מתן הקלות או פטור במקרים המתאימים יאפשר לתאגיד הנתון לאסדרה אחרת לפעול גם בתחום שירותי המסחר בניירות ערך בלי להיות נתון לכפל אסדרה או לאסדרה סותרת.

סעיף 18 כפי שצוין בדברי ההסבר לסעיף 7 לחוק המוצע, הרשות תקבע, בתנאי הרישיון, את השירותים הנלווים והעיסוקים הנוספים המותרים לבעל הרישיון לשירות מסחר בניירות ערך. על פי ההגדרה המוצעת בסעיף 1 להצעת החוק, שירותים נלווים כוללים: מתן אשראי ללקוח וקבלת ביטחונות לצורך פעילות בניירות ערך; שירותי המרת מטבע; מתן שירותי משמורת על ניירות ערך וכספים; וכן שירותים פיננסיים אחרים, הקשורים בטיבם למתן שירות מסחר בניירות ערך, שקבעה הרשות בכללים.

מוצע להסמיך את הרשות לפקח על השירותים הנלווים באמצעות קביעת הוראות בעניין אופן מתן שירות נלווה על ידי בעל רישיון. הוראות אלה נועדו להסדיר את אופן מתן השירותים הנלווים בידי בעל הרישיון ולהבטיח את עניינו של ציבור הלקוחות בקשר לאספקתם של שירותים אלה.

סעיף 19 לפי סעיף 44לא לחוק ניירות ערך, מערכת למסחר בניירות ערך היא מערכת רב־צדדית שבאמצעותה מתנהל מסחר בניירות ערך, בדרך של הפגשת פקודות קנייה ופקודות מכירה של ניירות ערך ושכלול עסקאות בין קונים ומוכרים של ניירות ערך, אשר פועלת בלא הפעלת שיקול דעת, על פי כללים שנקבעו מראש. סעיף 45 לחוק ניירות ערך מחייב רישיון בורסה לצורך ניהול ופתיחה של כל מערכת למסחר בניירות ערך. בשונה מישראל, במדינות רבות, ובהן ארצות הברית ומדינות האיחוד האירופי, האסדרה מתייחסת לשני סוגים של גופים שיכולים להפעיל מערכות רב־צדדיות למסחר בניירות ערך: הסוג הראשון הוא בורסות לאומיות המפעילות מערכות מסחר רב־צדדיות בעלות היקף מסחר גדול מאוד, אשר מפוקחות מקרוב על ידי הרשויות וכפופות לאסדרה מחמירה; הסוג השני הוא גופים המפעילים מערכות מסחר רב־צדדיות אלטרנטיביות, שלהן, על פי רוב, מאפיינים שונים בהשוואה לבורסות הלאומיות, כגון נפח מסחר קטן יותר, שיטות מסחר ייחודיות או מסחר במכשירים פיננסיים

(ה) הרשות רשאית לקבוע בהיתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית הגבלות לעניין הפעלתה, נוסף על ההגבלות שנקבעו בתקנות כאמור בסעיף קטן (א), בין השאר בעניינים האמורים בסעיף קטן (ד), ורשאית היא לשנות הגבלות שקבעה בהיתר כאמור.

(ו) בעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית יעמוד, בכל עת, בתנאים הקבועים בסעיף קטן (א).

(ז) הרשות רשאית לבטל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית שנתנה או להתלותו לתקופה שלא תעלה על שנה, בהחלטה מנומקת בכתב, אם מצאה כי מתקיים אחד מאלה:

(1) התקיים לגבי ההיתר או בעל ההיתר האמור בסעיף 9(א)(1), (4) או (5), בשינויים המחויבים;

(2) חדל להתקיים בבעל ההיתר תנאי מהתנאים למתן ההיתר כאמור בסעיף קטן (א), או שהוא הפר תנאי מהתנאים שנקבעו בהיתר לפי סעיף קטן (ה).

(ח) ההוראות לפי סעיפים 9(ג) עד (ה) ו־10 יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין ביטול היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית לפי הוראות סעיף זה ולעניין פיקוח על מי שהיתרו בוטל כאמור.

(ט) בעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית יודיע לרשות, בלא דיחוי, אם התקיים האמור בסעיף קטן (ז)(2).

(י) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות לעניין הפעלת מערכת מסחר ייעודית בידי בעל היתר לפי סעיף זה.

דברי הסבר

בעלי מאפיינים ייחודיים. בחלק מן המקרים מופעל הסוג השני של מערכות המסחר הרב־צדדיות בידי ברוקרים כדי להרחיב את אפשרויות ההוצאה לפועל של הוראות לקוחותיהם. בעבור פלטפורמות מסחר מסוג זה קיימת אסדרה נפרדת והן נתונות לפיקוח ודרישות רגולטוריות מקילים יותר.

במטרה לאפשר פעילות של פלטפורמות מסחר כאלה גם בישראל, מוצע להסמיך את הרשות להעניק לבעל רישיון שיבקש זאת, היתר להפעלת מערכת למסחר בניירות ערך, אשר פעילותה מוגבלת לפי הוראות שקבע שר האוצר בתקנות (להלן – מערכת מסחר ייעודית). הרשות תוכל להעניק היתר כאמור, אם מתקיימים התנאים שבסעיף 5(א)(3) עד (5) לחוק המוצע לעניין הפעלת מערכת כאמור בידי בעל הרישיון ולעניין שמירה על יציבותה.

המערכת שמוצע להסדיר את הפעלתה בסעיף זה תהווה מערכת חלופית למערכת המסחר בניירות ערך המנוהלת על ידי בורסה (שהיא חברה שבידה רישיון בורסה לפי חוק ניירות ערך). בהחלטת הרשות בבקשת בעל רישיון למתן היתר להפעלת מערכת כאמור יובאו בחשבון, בין השאר, האמצעים הכספיים והרקע העסקי של בעלי השליטה בו וכן שיקולים שבטובת הציבור, ובכללם, למשל, שאין במתן ההיתר כדי לפגוע בענייניו של ציבור המשקיעים בישראל.

על פי המוצע, בקביעת המגבלות שיחולו על פעילות המערכת הייעודית, יוכל שר האוצר לקבוע, בין השאר, הגבלות לעניין היקף פעילות המערכת, סוג הפעילות ומאפייניה, סוגי ניירות ערך שניתן לסחור בהם באמצעותה, סוגי המשקיעים שיוכלו לסחור באמצעותה, והגורמים שיהיו רשאים להיות חברים בה, בדומה לחברי בורסה.

עוד מוצע לאפשר לרשות לקבוע, בהיתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית שהיא נותנת, הגבלות לעניין הפעלתה, נוסף על ההגבלות הכלליות שנקבעו על ידי שר האוצר בתקנות, ובאותם עניינים. כמו כן מוצע, בדומה להסדרים שחלים לעניין בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, לחייב את בעל ההיתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית לעמוד באופן שוטף בתנאים למתן היתר, ולהסמיך את הרשות לבטל או להתלות היתר שנתנה מטעמים דומים לטעמים לביטול או התליית רישיון, ולפקח על מי שבוטל או הותלה ההיתר שניתן לו.

בדומה למבנה האסדרה הקיים בהקשר זה בארצות הברית, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות שיסדירו את פעילותן של מערכות מסחר ייעודיות כאמור (במסגרת המגבלות שקבע שר האוצר בתקנות, כמפורט לעיל), וכן לפטור בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך שקיבל היתר להפעלת מערכת כאמור, מהחובה לקבל רישיון בורסה לצורך פעילותו בקשר לאותה מערכת (ראו סעיף 45(א1) לחוק ניירות ערך, כנוסחו המוצע בסעיף 67(6) להצעת החוק).

על פי המוצע, בדומה לשירותים הנלווים, הרשות תפקח באופן מלא על פעילות זו של בעל הרישיון. מסגרת פיקוח זו יש בה כדי לאפשר את צמיחתן של פלטפורמות מסחר קטנות בעלות מאפיינים ייחודיים, תוך הסתמכות על הפיקוח והרישוי שיחולו על בעל רישיון לשירותי

הוראות הרשות בנושא ממשל תאגידי

.20 הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות בעניינים שלהלן שיחולו על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך:

(1) הרכב הדירקטוריון וכן מינוי ועדות דירקטוריון, מספר החברים בהן והרכבן;

(2) תנאי כשירות של דירקטור ושל חבר ועדת דירקטוריון, ורשאית הרשות להורות על תנאי כשירות נוספים, לרבות מיומנות חשבונאית ופיננסית, הנדרשים מדירקטור חיצוני ומחברים מסוימים בוועדות כאמור;

(3) הגבלות לעניין מינוי דירקטור או חבר ועדת דירקטוריון, לרבות הגבלות בשל עיסוקיהם האחרים;

(4) דרך המינוי של דירקטור, תקופת כהונה והוראות לעניין הפסקה או פקיעה של כהונתו;

(5) המניין החוקי בישיבות דירקטוריון וועדת דירקטוריון;

(6) נושאים שיידונו והחלטות שיתקבלו בדירקטוריון או בוועדה מוועדותיו, והחלטות כאמור שיתקבלו בהליך מיוחד או ברוב מיוחד שייקבע;

(7) דרכי עבודתם של הדירקטוריון ושל ועדת דירקטוריון;

(8) תנאי כשירות של נושא משרה בכירה שאינו דירקטור בבעל רישיון וכן תנאי כשירות של בעל תפקיד אחר בו.

כישורי המועסקים בבעל רישיון

.21 (א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ידאג לכך שלמועסקים על ידו יהיו הכישורים, הידע והניסיון המקצועי הנדרשים למילוי תפקידם בבעל הרישיון.

(ב) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות בעניין אופן מילוי החובה האמורה בסעיף קטן (א).

דברי הסבר

מסחר בניירות ערך, וכן להקל על סינרגיה בין הפונקציות השונות, באופן שתואם את פעילותן של פלטפורמות בעלות מאפיינים כאמור.

סעיף 20 מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בנושא ממשל תאגידי שיחולו על בעל רישיון.

ההוראות בנושא ממשל תאגידי שייקבעו בהוראות הרשות יעסקו בנושאים של הרכב הדירקטוריון, מינוי ועדות דירקטוריון, מספר החברים בהן והרכבן; תנאי כשירות של דירקטור ושל חבר ועדת דירקטוריון, לרבות מיומנות חשבונאית ופיננסית, שתידרש מדירקטור חיצוני ומחברים מסוימים בוועדות הנזכרות; הגבלות לעניין מינוי דירקטור או חבר ועדת דירקטוריון, לרבות הגבלות בשל עיסוקיהם האחרים; דרך המינוי של דירקטור, תקופת כהונתו והוראות לעניין הפסקה או פקיעה של כהונתו; המניין החוקי בישיבות דירקטוריון וועדת דירקטוריון; נושאים שיידונו והחלטות שיתקבלו בדירקטוריון או בוועדה מוועדותיו, והחלטות כאמור שיתקבלו בהליך מיוחד או ברוב מיוחד שייקבע; דרכי עבודתם של הדירקטוריון ושל ועדת דירקטוריון; תנאי כשירות של נושאי משרה בכירה בבעל רישיון לשירותי מסחר בניירות ערך וכן של בעלי תפקידים אחרים בו. סמכות דומה להסדרת נושאי ממשל תאגידי בהוראות מאסדר נתונה היום לרשות בסעיף 27(א)(4) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום.

סעיף 21 מוצע להטיל על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך את החובה לדאוג לכך שלמועסקים על ידו יהיו הכישורים, הידע והניסיון המקצועי הנדרשים למילוי תפקידם בבעל הרישיון, וזאת כדי להבטיח את כשירותו של בעל הרישיון לספק שירות מסחר בניירות ערך. דרישה זו נועדה להבטיח הן את רמת השירות הניתן ללקוחות בעל הרישיון והן את ניהולו התקין של בעל הרישיון, למשל בכל הנוגע לניהול סיכונים יעיל מצידו. עוד מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בעניין סעיף זה, שיחייבו בעל רישיון לייצר מנגנונים מספקים בבעל הרישיון לצורך מילוי החובה האמורה. ויודגש כי אין הכוונה לקבוע בהוראות כאמור דרישות מהותיות שיקבעו סטנדרט כשירות למועסקים בבעל הרישיון, אלא אך דרישה לכינון מנגנונים כאמור.

מנגנונים לאבטחת מידע, ניהול סיכונים, בקרה פנימית, בקרת אשראי, הגנת סייבר והמשכיות עסקית בבעל רישיון

22. (א) בלי לגרוע מהוראות כל דין, בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ידאג לקיומם של מנגנונים, נאותים ומתקדמים, לאבטחת מידע, להגנת סייבר, להמשכיות עסקית ולניהול סיכונים, ובכלל זה בקרה פנימית, בקרה על מתן אשראי וסיכוני אשראי ודרישת בטוחות.

(ב) הרשות תקבע, בהוראות הרשות, הוראות בעניינים האמורים בסעיף קטן (א), הנדרשות ליישומו, לרבות בעניינים שלהלן:

(1) חובת מינוי בעלי תפקידים שיהיו ממונים על אותם עניינים, ובעניין קביעת תנאי כשירות ודרישות הכשרה בעבורם;

(2) בקרה וניהול של מערכות מידע וקיומם של אמצעים מתאימים לשם מתן שירות מסחר בניירות ערך באופן שיבטיח את יציבות הפעילות, אמינותה וזמינותה.

דרישות לעניין הון עצמי, ביטוח או בטוחה אחרת

23. בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יעמוד בדרישות לעניין הון עצמי כפי שתקבע הרשות בהוראות הרשות, ואם קבעה הרשות בהוראות כאמור גם דרישות לעניין ביטוח או בטוחה אחרת ונכסים נזילים – גם בדרישות שקבעה.

חובת אמון

24. בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יפעל לטובת לקוחותיו באמונה ובשקידה.

דברי הסבר

סעיף 22 מוצע לחייב בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לדאוג לקיומם של מנגנונים, נאותים ומתקדמים, לאבטחת מידע, להגנת סייבר, להמשכיות עסקית ולניהול סיכונים ובכלל זה בקרה פנימית, בקרה על מתן אשראי וסיכוני אשראי ודרישת בטוחות. כמו כן מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בעניינים אלה, לרבות בעניין חובת מינוי בעלי תפקידים שיהיו ממונים על אותם עניינים ובעניין קביעת תנאי כשירות ודרישות הכשרה בעבורם, ולרבות בעניין בקרה וניהול של מערכות מידע וקיומם של אמצעים מתאימים לשם מתן שירות מסחר בניירות ערך באופן שיבטיח את יציבות הפעילות, אמינותה וזמינותה.

שירות מסחר בניירות ערך מתבצע כיום כמעט באופן מוחלט באמצעים אלקטרוניים. נוסף על כך, שירות זה טומן בחובו סיכונים רבים ושונים שבעל רישיון נדרש להתמודד איתם, כגון סיכוני אשראי, סיכוני נזילות, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים. לפיכך, קיימת חשיבות רבה לכך שלבעל הרישיון למסחר בניירות ערך יהיו המערכות הנדרשות ובעלי תפקידים מתאימים, וכי הוא יקדיש משאבים מספקים להבטיח את הגנת הפעילות, יציבותה, אמינותה וזמינותה מכל אותם היבטים של אבטחת מידע, הגנת סייבר וניהול סיכונים. דרישות אלה יכללו, לדוגמה, חובה למנות ממונה סיכונים, ממונה אבטחת מידע וקצין ציות, שמתפקידם יהיה לדאוג לכך שבעל הרישיון עומד בדרישות הנדרשות ממנו לפי החוק והוראות הרשות. המשכיות עסקית נדרשת לגבי בעל רישיון במצבי קיצון כמו מלחמה או מגפה המקשות על התפעול השוטף או כאשר הוא מפסיק את פעילותו, בין מרצון, כגון בשל רכישה או מיזוג עם חברה אחרת, ובין בשל מקרה פתאומי של כניסה להליכי פירוק או כינוס נכסים. כדי לשמור על עניינם של הלקוחות ולוודא את עמידת בעל הרישיון בחובותיו כלפי לקוחותיו גם במצב שבו פעילותו נפסקת, יש לוודא כי מבוצע תהליך מסודר לסיום ההתקשרות עם לקוחותיו ולשמירת כספם וניירות הערך שלהם כנדרש.

סעיף 23 שירות מסחר בניירות ערך הוא פעילות הטומנת בחובה סיכונים פיננסיים לא מבוטלים שעלולים להביא במקרים החמורים לחדלות פירעון של החברה ולאובדן כספי משקיעים. נוסף על כך, פעילות זו כרוכה בסיכונים הקשורים לרשלנות ולהונאה שגם הן בתורן עשויות להביא לאובדן כספי משקיעים. לפיכך, וכדי לצמצם סיכונים אלה, מוצע להעניק לרשות סמכות לקבוע בהוראות דרישות לעניין הון עצמי, ביטוח או בטוחה אחרת וכן הוראות בעניין נכסים נזילים. דרישות אלה צריכות להיות מותאמות למאפייני פעילותו של בעל הרישיון ולסיכונים השונים הכרוכים בה. לכן, בקביעת הדרישות בעניין ההון העצמי, הביטוח או בטוחה אחרת ונכסים נזילים, תוכל הרשות להתייחס, בין השאר, להיקף שירותי המסחר בניירות ערך שייתן בעל הרישיון, סוגי השירותים הנלווים והעיסוקים הנוספים שבעל רישיון יעסוק בהם, וסיכונים שונים הנובעים מפעילותו של בעל רישיון כמכלול, הן בשל פעילותו המפוקחת והן בשל עיסוקיו הנוספים. יצוין כי מנגנון זהה המסמיך את הרשות לקבוע דרישות הון עצמי ביטוח או בטוחה אחרת נקבע בסעיף 25(א) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום.

סעיפים 24 עד 33 כללי סעיפים אלה עוסקים בעיקרם בחובות בעלי היבט צרכני שיחולו על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך כלפי לקוחותיו. מדובר בהגנות המבוססות, בשינויים המחויבים, על דירקטיבת MiFID II, אשר חלה על גופים הנותנים שירותי מסחר בניירות ערך ללקוחות באיחוד האירופי, ואשר קובעת רגולציה מתקדמת ומובילה בעולם בתחום זה.

סעיפים 24 ו־25 מוצע להחיל על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך חובות כלליות כלפי לקוחותיו. על פי המוצע, בעל רישיון יידרש לפעול לטובת לקוחותיו באמונה ובשקידה, ולנהוג במהלך פעילותו בזהירות ומיומנות שבעל רישיון סביר היה נוהג בהן,

חובת זהירות

25. בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ינהג בפעילותו בזהירות וברמת מיומנות שבעל רישיון סביר היה נוהג בהן בנסיבות דומות, וינקוט את כל האמצעים הסבירים להבטחת ענייניהם של לקוחותיו.

חובות דיווח ומסירת מידע של בעל רישיון

26. (א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יגיש לרשות דוחות, הודעות ונתונים על פעילותו בהתאם להוראות שתקבע הרשות, בהוראות הרשות; הרשות רשאית לקבוע כאמור הוראות לעניין פרסומם לציבור של דוחות והודעות לפי סעיף קטן זה.

(ב) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ימסור ללקוחותיו מידע, דוחות והודעות בנוגע לשירותים שהוא מציע או נותן, בהתאם להוראות שתקבע הרשות, בהוראות הרשות, ובכלל זה הוראות בעניין המידע הנדרש ללקוח לשם החלטה על קבלת שירות מבעל הרישיון ומידע על הסיכונים הכרוכים בפעילות.

(ג) הרשות, בהתייעצות עם המפקח על הבנקים, תקבע בהוראות הרשות חובות דיווח כמפורט להלן שיחולו על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ותאגיד בנקאי (בסעיף קטן זה – נותן שירותי מסחר):

(1) מידע, נתונים ודוחות שעל נותן שירותי מסחר למסור לרשות או לבורסה או לבעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית שבה הוא מבצע עסקאות בניירות ערך, בדבר הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך שהועברו בידי נותן שירותי מסחר, עסקאות כאמור שבוצעו בידי נותן שירותי מסחר, הכול לרבות נתון המזהה את הלקוח באופן חד־ערכי, וכן אופן הדיווח ופרטים שייכללו בו;

(2) מידע שעל נותן שירותי מסחר לפרסם לציבור בנוגע לניירות הערך הנסחרים באמצעותו, לרבות ציטוטי מחירים, והעסקאות שההתקשרות בהן נעשית באמצעותו, וכן אופן פרסומו של המידע ומועדיו;

בסעיף קטן זה, "ניירות ערך" – ניירות ערך כהגדרתם בסעיף 52 לחוק ניירות ערך, שמתקיים לגביהם אחד מאלה:

דברי הסבר

בנסיבות דומות, וינקוט את כל האמצעים הסבירים להבטחת ענייניהם של לקוחותיו. הוראות דומות קבועות בסעיפים 21 ו־22 לחוק שירות מידע פיננסי.

סעיף 26 לסעיף קטן (א)

מוצע לקבוע חובת דיווח של בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לרשות על פעילותו, כדי לאפשר לרשות לבצע פיקוח שוטף על הפעילות האמורה. דיווח כאמור יכלול מידע שישקף את מצבו ופעילותו של בעל הרישיון ובכלל זה דוחות בדבר מצבו הכספי, ובדבר הסיכונים הכרוכים בפעילותו, כמו גם דוחות מיידיים בעניינים מסוימים, וכן דוחות תקופתיים, והכול על פי הוראות שתקבע הרשות ויפרטו את המידע הנדרש. על פי המוצע, הרשות תהיה רשאית לקבוע כי חלק ממידע זה יתפרסם לציבור.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע חובת דיווח של בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ללקוחותיו. מדובר הן במידע ללקוח בדבר יתרות ופעילות שבוצעה בחשבונו והן במידע כללי שיהיה על בעל הרישיון למסור לציבור לקוחותיו בנוגע לשירותים שהוא מציע או נותן, לרבות מידע הנדרש ללקוחותיו לשם החלטה על קבלת שירות מבעל הרישיון ומידע על הסיכונים הכרוכים בפעילות. המידע שיינתן לציבור הלקוחות נועד בעיקר להבטיח שיהיה בידיהם מידע מספק כדי לקבל החלטות השקעה, ולצמצם פערי מידע בשוק.

לסעיפים קטנים (ג)(1) ו־(ה)

תפקידה של רשות ניירות ערך, כקבוע בסעיף 2 לחוק ניירות ערך, הוא שמירת ענייניו של ציבור המשקיעים בניירות ערך. בהתאם לכך, הוסמכה הרשות בחוק ניירות ערך לחקור עבירות ניירות ערך שעלולות לפגוע במשקיעים, כגון שימוש במידע פנים, הטעיית משקיעים או תרמית בקשר לניירות ערך. נוסף על כך, הרשות מוסמכת לחקור גם הפרות מינהליות המנויות, בין השאר, בתוספת השביעית לחוק ניירות ערך. לצורך כך, מבצעת הרשות בקרת מסחר שוטפת על פעילות המסחר בניירות ערך המבוצעת בבורסה.

כדי לאפשר לרשות למלא את תפקידיה כאמור, מוצע להסמיכה לקבוע הוראות שעניינן חובות דיווח לרשות או לבורסה של מידע, נתונים ודוחות בדבר הוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך ובדבר עסקאות בניירות ערך, לרבות נתון המזהה את הלקוח באופן חד־ערכי, וכן הוראות בדבר אופן הדיווח ופרטים שייכללו בו. הוראות אלה, אשר ייקבעו על פי המוצע בהתייעצות עם המפקח על הבנקים, יחולו

(1) הם נסחרים או רשומים למסחר בבורסה בישראל או במערכת מסחר ייעודית שניתן היתר להפעלתה לפי סעיף 19;

(2) הם מכשיר פיננסי כאמור בפסקה (4) להגדרה "מכשיר פיננסי" שבסעיף 44יב לחוק ניירות ערך, וערכם נגזר מניירות ערך שמתקיים לגביהם האמור בפסקה (1).

(ד) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או תאגיד בנקאי ימסור לרשות, בכתב, לפי דרישתה או לפי דרישתו של עובד שהסמיכה לכך, עד המועד שנקבע בדרישה, הסבר, פירוט ומסמכים בקשר לפרטים הכלולים במידע, בפרטים או בדוחות שמסר לרשות או שפרסם לציבור לפי סעיף זה.

(ה) אדם שקיבל, לפי הוראות סעיף קטן (ג)(1), נתון המזהה לקוח באופן חד־ערכי, לא יגלה לאחר את זהות הלקוח אלא לשם מילוי תפקידו או אם ניתנה לכך הסכמת הרשות או יושב ראש הרשות; אין בהוראה זו כדי למנוע גילוי כאמור לפי דרישת היועץ המשפטי לממשלה לצורך משפט פלילי, או לפי דרישת בית המשפט או המותב שמונה לדון בהפרה.

דברי הסבר

הן על בעלי רישיון לשירות מסחר בניירות ערך והן על תאגידים בנקאיים שהם הגורם שמבצע את החלק הארי של העסקאות בניירות ערך בישראל.

יודגש כי אחד הקשיים שעימם מתמודדת היום הרשות בבואה לבצע בקרת מסחר אפקטיבית, הוא העדר יכולת לקשור בין חשבונות שונים של גורם אחד, הפועל באמצעות כמה חשבונות אצל חברי בורסה שונים. פעילות במתכונת זו מקשה על הבנת התמונה המלאה והפוזיציה שבה מצוי הלקוח, ובכך פוגעת ביכולת של הרשות לזהות אנומליות במסחר. ההוראות שייקבעו לעניין זה נועדו, בין השאר, לפתור בעיה זו באמצעות מתן יכולת לרשות לקשור בין החשבונות השונים ולזהות את הלקוח האחד שעומד מאחוריהם.

יתר על כן, כדי לתת לרשות את התמונה המלאה כאמור לצורך בקרת מסחר אפקטיבית, מוצע שהדיווחים שיידרשו יכללו הן דיווח על עסקאות הנקשרות בבורסה והן דיווח על עסקאות הנקשרות מחוץ לבורסה, בניירות ערך הנסחרים בבורסה או בניירות ערך נגזרים שנכס הבסיס שלהם נסחר בבורסה. זאת מאחר שעבירות ניירות ערך, כגון שימוש במידע פנים או תרמית, יכולות להיעשות, ונעשו בעבר, גם בניירות ערך נגזרים כאמור.

יצוין כי החובה שמוצע להטיל על נותן שירותי מסחר בניירות ערך לרשום ולדווח לרשות ניירות ערך נתון המזהה באופן חד־ערכי את הלקוח באופן שיאפשר לרשות לקבל את המידע על מכלול הפעילות של אותו לקוח לצורכי בקרת מסחר, מקובלת בעולם המערבי, וקיימת למשל במדינות האיחוד האירופי ובארצות הברית.

עוד יובהר כי חובת הדיווח על הוראות ועסקאות, המוצעת בסעיף זה כחלק מבקרת מסחר, כאמור, לא תחול על העברה לנאמן למשמורת כמשמעותה בתקנון הבורסה, שהיא במהותה חלק מפעילות הסליקה.

יחד עם זאת, כדי להבטיח שהמידע שיימסר לרשות לצורך בקרת מסחר, ובכלל זה המידע שיועבר לה באמצעות בורסה (כחלק מהוראות המסחר המתקבלות מחברי הבורסה השונים) או באמצעות בעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית, ישמש אך ורק למטרות שלשמן הוא נמסר, מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ה) כנוסחו המוצע, חובת סודיות ספציפית לעניין זה. לשם כך, מוצע לקבוע כי אדם שהגיע לידיו, מכוח סעיף קטן (ג)(1) כנוסחו המוצע, נתון המזהה לקוח באופן חד־ערכי, לא יגלה לאחר את זהות הלקוח אלא לשם מילוי תפקידו או אם הרשות או יושב ראש הרשות הסכימו לכך. הסכמה כאמור יכול שתינתן, למשל, במסגרת שיתוף פעולה עם רשות חוץ לפי פרק ט׳2 לחוק ניירות ערך.

להשלמת התמונה מוצע בסעיף 62(ג) לחוק המוצע, לקבוע כי גילוי מידע כאמור בנסיבות המתוארות בחובת הסודיות, יהווה עבירה פלילית.

לבסוף, יצוין כי אם ההוראות שתקבע הרשות מכוח סעיף קטן (ג) המוצע ידרשו היערכות תפעולית של נותני שירותי המסחר בניירות ערך, הרי הרשות תאפשר תקופה להיערכות כאמור לפני כניסת ההוראות לתוקף.

לסעיף קטן (ג)(2)

רגולציית REGULATION (EU) No 600/2014 של האיחוד האירופי, מסדירה, בין השאר, את נושא גילוי נתוני המסחר לציבור לצורך שכלול מנגנון גילוי המחיר בשווקים. נתוני המסחר כוללים הן מידע לפני עסקה (Pre–trade), המורכב ממידע בנוגע להוראות שהועברו ובנוגע לציטוטי מחירים שנמסרים ללקוחות, והן מידע לאחר עסקה (Post–trade), המורכב ממידע על עסקאות שבוצעו. בדומה לאותה תקנה, מוצע להסמיך את הרשות, בהתייעצות עם המפקח על הבנקים, ולצורך שכלול מנגנון גילוי המחיר בשווקים, להסדיר בהוראות את נושא הגילוי לציבור של נתוני המסחר בניירות ערך שנסחרים בבורסה או בניירות ערך נגזרים שניירות ערך הנסחרים בבורסה הם נכס הבסיס

פרט מטעה

27. (א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או מי שנותן שירותים מטעמו, ובכלל זה שירותי שיווק (בסעיף זה – נותן שירותים), או מי שהגיש בקשה לרישיון כאמור, לא יכלול בבקשה, בדיווח או במידע אחר שהוא מוסר, פרט מטעה.

(ב) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך חייב לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים למניעת הפרת הוראת סעיף קטן (א) בידי נותן שירותים; הפר נותן שירותים הוראה כאמור, חזקה כי בעל הרישיון כאמור הפר את חובתו לפי סעיף קטן זה, ודינו כאילו ביצע את ההפרה בעצמו, אלא אם כן הוכיח כי נקט את כל האמצעים הסבירים כדי להבטיח שלא יהיה פרט מטעה כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) לעניין זה, "פרט מטעה" – לרבות דבר שעלול להטעות את הלקוח או הרשות וכל דבר חסר שהעדרו עלול להטעותם.

התאמת השירות ללקוח

28. (א) במתן שירות מסחר בניירות ערך לגבי ניירות ערך מורכבים, יבחן בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך את התאמת השירות ללקוח, מבחינת מידת הבנתו בדבר הסיכויים והסיכונים הכרוכים בפעילותו; בבחינה כאמור ישקול בעל הרישיון את רמת הידע או הניסיון של הלקוח, בהתבסס על מידע שמסר הלקוח לבעל הרישיון, לבקשת בעל הרישיון; היקף הבחינה וטיבה, לרבות המידע שיידרש מהלקוח לשם ביצועה, יהיו בהתאם לסוג הלקוח, סוג השירות ומורכבותם של ניירות הערך שלגביהם הוצע או התבקש השירות.

(ב) מצא בעל רישיון, במסגרת בחינה כאמור בסעיף קטן (א), כי השירות או הפעילות בנייר הערך שלגביו הוצע או התבקש השירות אינם מתאימים ללקוח, יזהיר את הלקוח בדבר אי־ההתאמה כאמור; אזהרה כאמור יכול שתהיה בנוסח אחיד לכל לקוחותיו של בעל הרישיון או לחלק מהם.

דברי הסבר

שלהם. זאת, בין שמדובר בנתוני מסחר הנוגעים לפעילותם של חברי בורסה ובין שמדובר בנתוני מסחר של בעלי רישיון לשירות מסחר בניירות ערך שאינם חברי בורסה; וכן בין שמדובר במסחר המתבצע בבורסה ובין שמדובר בפעילות מסחר המתרחשת מחוץ לבורסה.

לסעיף קטן (ד)

מוצע לחייב בעל רישיון או תאגיד בנקאי למסור לרשות, בכתב, לפי דרישתה או לפי דרישתו של עובד שהסמיכה לכך, עד המועד שנקבע לכך בדרישה, הסבר, פירוט ומסמכים בקשר לפרטים הכלולים במידע, פרטים או דוחות שהוא מסר לרשות לפי סעיף זה. מכיוון שבכל הנוגע לתאגיד בנקאי, מוצעות בסעיף זה חובות דיווח בסעיף קטן (ג) בלבד, הרי סעיף קטן (ד) כנוסחו המוצע יחול רק לעניין מידע שמסר תאגיד בנקאי לפי סעיף קטן (ג) האמור.

סעיף 27 מוצע לקבוע איסור על הכללת פרט מטעה כהגדרתו המוצעת, בכל מידע או פרסום הנעשה מטעמו של בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, לרבות כזה הנעשה במסגרת שיווק שירותיו. האיסור יחול, על פי המוצע, על בעל רישיון כאמור ועל מי שנותן שירותים מטעמו, וכן על מי שהגיש בקשה לקבל רישיון כאמור. עקרון הגילוי, החולש על כל דיני ניירות הערך, ובכללו האיסור על פרט מטעה, נועד להגן על ציבור המשקיעים, להבטיח את יכולתו של המשקיע הסביר לקבל החלטות השקעה על בסיס מלוא המידע הרלוונטי והנכון ולאפשר לרשות לקבל מידע אמיתי ומלא לצורך ביצוע תפקידה בפיקוח ואכיפה על בעלי רישיון. בהתאם לכך, על פי המוצע, גם פרט חסר עשוי להיחשב לפרט מטעה, אם חסרונו עלול להטעות את הלקוח או הרשות (ראו ההגדרה "פרט מטעה" בסעיף קטן (ג) כנוסחו המוצע).

עוד מוצע להטיל על בעל רישיון, הפועל באמצעות גורם שנותן שירותים מטעמו, חובה לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים למניעת הכללת פרט מטעה במידע או בפרסום כאמור בידי נותן השירותים. בהקשר זה מוצעת חזקה לעניין הפרת האיסור על הכללת פרט מטעה כאמור בידי גורם שנותן שירותים לבעל הרישיון. על פי המוצע, אם נותן שירותים כאמור הפר את האיסור, יעבור הנטל לבעל הרישיון להוכיח כי נקט את כל האמצעים הסבירים כדי להבטיח שהדבר לא יקרה, כלומר שלא ייכלל פרט מטעה בפרסום או במידע הנמסר מטעמו בידי נותן השירותים.

סעיף 28 ניירות ערך מורכבים, כהגדרתם המוצעת, הם כאלה שהמסחר בהם, ומכאן גם שירות המסחר בניירות ערך הניתן לגביהם, עלול להיות כרוך בסיכונים לא מבוטלים. בשל אותם סיכונים, יש מקום לחייב בעל רישיון שנותן שירות בניירות ערך כאמור לוודא כי לקוחותיו מבינים את הסיכונים הכרוכים בפעילות המבוקשת, וכן להזהירם אם הפעילות אינה מתאימה להם או שאין ביכולתו להעריך אם היא מתאימה להם. לפיכך, מוצע

(ג) לא מסר הלקוח לבעל הרישיון מידע לצורך בחינה כאמור בסעיף קטן (א), או מסר מידע חלקי, יזהיר בעל הרישיון את הלקוח על כך שאין באפשרותו לבצע את הבחינה, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף קטן (ב) סיפה.

(ד) במתן שירות כאמור בפסקה (2) להגדרה "שירות מסחר בניירות ערך" שבסעיף 1, ללקוח, במתן אשראי ללקוח או בקבלת ביטחונות מלקוח לצורך פעילות בניירות ערך, תחול החובה לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג) גם לעניין שירות כאמור הניתן לגבי ניירות ערך שאינם ניירות ערך מורכבים.

(ה) לא חלה על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, בהתאם להוראות לפי סעיף זה, חובה לביצוע בחינה במתן שירות ללקוח, כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ג), יידע את הלקוח על כך.

(ו) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות הדרושות ליישום סעיף זה, וכן לקבוע בכללים סוגי לקוחות, פעילויות ונסיבות שלגביהם לא תחול חובת התאמת השירות ללקוח לפי סעיף זה, אם מצאה כי בשל מאפייניהם לא נדרשת בעניינם בחינת התאמת השירות ללקוח.

(ז) בסעיף זה, "נייר ערך מורכב" – כל אחד מאלה:

(1) מכשיר פיננסי כאמור בפסקה (4) להגדרה "מכשיר פיננסי" שבסעיף 44יב לחוק ניירות ערך, למעט מכשיר פיננסי או נייר ערך שקבעה הרשות בכללים, אם מצאה כי בשל מאפייניו לא נדרשת בחינת התאמת השירות ללקוח במתן שירות מסחר בניירות ערך לגביו;

(2) נייר ערך אחר שקבעה הרשות בכללים, אם מצאה כי בשל מאפייניו נדרשת בחינת התאמת השירות ללקוח במתן שירות מסחר בניירות ערך לגביו;

(3) נייר ערך שאינו מנוי בפסקאות (1) ו־(2), שלדעת בעל הרישיון נדרשת מומחיות של הלקוח לצורך ביצוע עסקאות בו.

דברי הסבר

לחייב בעל רישיון לבחון, בבואו לתת שירות מסחר בניירות ערך, לגבי ניירות ערך מורכבים, את התאמת השירות ללקוח מבחינת מידת הבנתו של הלקוח בדבר הסיכונים והסיכויים הכרוכים בפעילות המסחר בניירות ערך שהוא מבצע. כמו כן מוצע לחייב את בעל הרישיון להזהיר את הלקוחות אם בעקבות הבחינה כאמור הגיע למסקנה כי הם אינם מתאימים לסחור בניירות הערך שהם מבקשים לסחור בהם, או אם אין בידיו מידע מספק כדי לבחון את התאמתם לסחור באותם ניירות ערך.

על פי המוצע, חובת בירור זו תחול גם במתן שירות מסחר בניירות ערך שאינם מורכבים, בשני מצבים; האחד – כאשר השירות שבעל הרישיון מציע ללקוחו הוא שירות דילר – פעולות של קניית ניירות ערך או מכירתם המתבצעות מול חשבונו העצמי של בעל הרישיון, וזאת משום שפעולות אלה כרוכות בניגוד עניינים מובנה של בעל הרישיון אל מול הלקוח; והשני – במתן אשראי ללקוח או בקבלת ביטחונות מלקוח לצורך פעילות בניירות ערך, שכן גם שירותים אלה עלולים לייצר סיכון מוגבר ללקוח.

כאשר לא חלה על בעל הרישיון חובת בחינת התאמת השירות ללקוח, מוצע לחייב את בעל הרישיון ליידע את הלקוח על כך.

על פי המוצע, ניירות ערך מורכבים כוללים נגזרים (מכשיר פיננסי כאמור בפסקה (4) להגדרה "מכשיר פיננסי" שבסעיף 44יב לחוק ניירות ערך) ומכשירים נוספים שבעל הרישיון רשאי לכלול בהגדרה זו. עוד מוצע להסמיך את הרשות להוסיף ניירות ערך לגדרי ההסדר בעניין ניירות ערך מורכבים, בכללים שתקבע, אם מצאה כי בשל מאפייניהם נדרשת בעניינם בחינת התאמת השירות ללקוח, וכן להחריג מתחולתו באותו אופן ניירות ערך מסוימים, אם הרשות מצאה כי בשל מאפייניהם לא נדרשת בעניינם בחינת התאמת השירות ללקוח.

לבסוף, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע בהוראות פרטים בנוגע לחובה זו המוטלת על בעל רישיון ובנוגע ליישומה על ידו, וכן להסמיכה לקבוע בכללים סוגי לקוחות, פעילויות ונסיבות שלגביהם לא תחול חובת התאמת השירות ללקוח לפי סעיף זה, אם מצאה כי בשל מאפייניהם לא נדרשת בעניינם בחינת התאמת השירות ללקוח.

הגבלת תמריצים

29. השר רשאי, בתקנות, להגביל מתן הטבות ללקוח בידי בעל רישיון או להגביל קבלת תשלום או טובת הנאה אחרת בידי בעל רישיון שלא מאת הלקוח.

ניגוד עניינים

30. (א) בעל רישיון ינקוט אמצעים סבירים לאיתור ניגוד עניינים בינו, בין עובד מעובדיו, נותן שירותים מטעמו, בעל שליטה בו או חברות הקשורות אליו, לבין לקוחותיו, או בין לקוח ללקוח אחר שלו, ולמניעת ניגוד עניינים שאיתה, ואם לא ניתן למונעו באמצעים סבירים – לצמצומו; איתר בעל רישיון ניגוד עניינים כאמור, והאמצעים שנקט אינם מספיקים כדי להבטיח באופן סביר שאין בו כדי לפגוע בעניינם של לקוחותיו, יגלה ללקוחותיו על קיומו של ניגוד העניינים האמור.

(ב) בעל רישיון יקבע נהלים ליישום סעיף קטן (א), לרבות בעניין הפרדת תפקידים בבעל הרישיון וקביעת מדיניות תגמול של המועסקים על ידו.

(ג) השר רשאי לקבוע סוגי פעילות הכרוכים בניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), שבעל רישיון לא יהיה רשאי לעסוק בהם בשלו.

(ד) הרשות רשאית להורות לבעל רישיון שלא לעסוק בפעילות מסוימת, הכרוכה בניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), אם מצאה כי האמצעים שנקט בעל הרישיון לצמצום או למניעה של ניגוד העניינים כאמור אינם מספיקים כדי להבטיח באופן סביר שאין בו כדי לפגוע בעניינם של לקוחותיו.

(ה) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות בעניין אופן האיתור, המניעה והצמצום של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א) ואופן הגילוי ללקוחות לפי אותו סעיף קטן, וכן הוראות הדרושות ליישום סעיף קטן (ב).

דברי הסבר

סעיף 29 מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות הוראות שמטרתן להגביל מתן הטבות ללקוח בידי בעל רישיון או להגביל קבלת תשלום או טובת הנאה אחרת בידי בעל רישיון שלא מאת הלקוח. הגבלה כאמור יכול שתהיה חלקית או מלאה. סעיף זה בא להבטיח ששיקול הדעת שיפעיל הלקוח בהחלטתו לקבל שירותים מבעל הרישיון ולבצע פעולות מסחר בניירות ערך יהיה כמה שיותר ענייני, וכן להתמודד עם מצבים של ניגוד עניינים בין בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ללקוחותיו, הנוצרים בשל תשלומים שבעל הרישיון מקבל מצדדים שלישיים. מצב כזה של ניגוד עניינים עלול להתרחש, לדוגמה, אם בעל הרישיון מקבל טובות הנאה ממערכת למסחר בניירות ערך, בעבור העברת הוראות לקוחותיו דווקא אליה ולא למערכת מסחר אחרת.

סעיף 30 מוצע להטיל על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך חובה לנקוט אמצעים סבירים לאיתור ניגודי עניינים שעשויים להיווצר בינו או בין עובד שלו, נותן שירותים מטעמו, בעל שליטה בו או חברות הקשורות אליו, לבין לקוחותיו. כך למשל, שירות דילר, שמעצם טיבו כולל מסחר של הלקוח מול חשבונו העצמי של הדילר, טומן בחובו ניגוד עניינים מובנה בין מוכר לקונה. ניגודי עניינים יכולים להיווצר גם בין לקוח ללקוח אחר, ועל פי המוצע יידרש בעל רישיון להתייחס גם לניגוד עניינים מסוג זה.

נוסף על כך, מוצע להטיל על בעל הרישיון, משאיתר ניגוד עניינים מכוח החובה המתוארת לעיל, חובה לנקוט אמצעים סבירים למניעתם של ניגודי העניינים, ובנסיבות שבהן הדבר אינו אפשרי – לצמצומם.

לבסוף, מוצע שאם איתר בעל רישיון ניגוד עניינים כאמור, והאמצעים שנקט לצמצומו אינם מספיקים כדי להבטיח באופן סביר שאין בניגוד העניינים כדי לפגוע בעניינם של לקוחותיו, חובה עליו לגלות ללקוחותיו על קיומו של ניגוד העניינים האמור.

במסגרת החובה לזהות ניגודי עניינים ולהגבילם, ולשם יישומה, מוצע, בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע, לחייב את בעל הרישיון לקבוע נהלים לטיפול בניגודי עניינים. נהלים אלה יעסקו, בין השאר, בהפרדת תפקידים בבעל הרישיון, כגון הפרדה בין הגורמים האחראים על התאמת הפעילות ללקוח לבין גורמי המכירות; ובקביעת מדיניות תגמול נאותה של המועסקים בידי בעל הרישיון שתמנע את החרפת ניגודי העניינים.

עוד מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בעניין אופן האיתור, המניעה והצמצום של ניגוד עניינים כאמור בסעיף קטן (א), ואופן הגילוי ללקוחות, וכן הוראות לעניין קביעת הנהלים ליישום החובות האלה, כאמור בסעיף קטן (ב). נוסף על כך, מוצע להסמיך את הרשות להורות לבעל רישיון שלא לעסוק בפעילות מסוימת הכרוכה בניגוד עניינים, אם מצאה כי האמצעים שנקט בעל הרישיון לצמצום או למניעה של ניגוד העניינים כאמור אינם מספיקים כדי להבטיח באופן סביר שאין בו כדי לפגוע

ביצוע העסקה המיטבית בעבור לקוח

31. (א) בעל רישיון ינקוט את כל האמצעים הסבירים כדי להבטיח שהוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך יבוצעו בצורה הטובה ביותר בעבור הלקוח, בהתחשב, בין השאר, במחיר, בעלות, בהיקף ובטיב של העסקה, במהירות ביצוע העסקה ובסבירות הביצוע והסליקה של העסקה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), נתן לקוח הוראה בדבר ביצוע עסקה בניירות ערך בדרך מסוימת, יבצע בעל הרישיון את העסקה בהתאם להוראה.

(ג) בעל רישיון יקבע נהלים ליישום החובה האמורה בסעיפים קטנים (א) ו־(ב); בנהלים כאמור תיקבע, בין השאר, מדיניות בעל הרישיון לביצוע הוראות לקוחות; בעל הרישיון יביא את המדיניות האמורה לידיעת הלקוח.

(ד) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות הדרושות ליישום סעיף זה, ובכלל זה בנוגע לאמצעים הסבירים שעל בעל רישיון לנקוט לשם מילוי חובתו לפי סעיף זה, וכן לקבוע, בכללים, סוגי לקוחות שלגביהם לא תחול החובה כאמור בסעיף קטן (א) ונסיבות שבהן לא תחול החובה האמורה, אם מצאה כי בשל מאפייניהם לא נדרשת בעניינם החובה לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א).

טיפול בהוראות לקוחות

32. (א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יקבע נהלים שיבטיחו טיפול מהיר, יעיל והוגן בהוראות לקוח, בין השאר ביחס לטיפול בהוראות של לקוחות אחרים וביחס לפעילות המסחר של בעל הרישיון לחשבונו העצמי.

(ב) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות הדרושות ליישום סעיף קטן (א).

דברי הסבר

בעניינם של לקוחותיו. עוד מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות סוגי פעילות הכרוכים בניגוד עניינים, שבעל רישיון לא יהיה רשאי לעסוק בהם בשל כך.

סעיף 31 מוצע לחייב בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לנקוט את כל האמצעים הסבירים כדי להבטיח שהוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך יבוצעו בצורה הטובה ביותר בעבור הלקוח. עיקרון זה (המוכר בעולם כ־"Best Execution") קיים גם בשיטות משפט זרות רבות, כגון ארצות הברית ומדינות האיחוד האירופי, והוא נגזר למעשה מהחובות הכלליות החלות על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך כלפי הלקוח – חובות הנאמנות והזהירות. התוצאה הטובה ביותר בעבור לקוח נמדדת על פי פרמטרים של מחיר ביצוע העסקה בניכוי עלויות נלוות כמו עמלות, מהירות ביצוע ההוראה וסבירות הביצוע של ההוראה והסליקה של העסקה. כל זאת, בהתחשבות בהיקף הכספי של ההוראה ובטיבה של העסקה.

על פי המוצע, כדי ליישם את החובה האמורה, יידרש בעל רישיון לקבוע נהלים אשר יכללו, בין השאר, מדיניות לביצוע הוראות לקוחות. מדיניות זו תעסוק, למשל, באופן בחירת הפלטפורמות שבהן בעל הרישיון יוציא לפועל הוראות שונות של הלקוח, וזאת על בסיס ניתוח נתונים בדבר הפרמטרים שהוזכרו לעיל. עוד מוצע כי בעל הרישיון יביא את המדיניות האמורה לידיעת הלקוח.

ואולם, מוצע שאם הלקוח נתן לבעל הרישיון הוראה מפורטת בדבר ביצוע העסקה בדרך מסוימת, בעל הרישיון יידרש לבצע את העסקה לפי הוראת הלקוח אף אם היא מנוגדת למדיניותו הנזכרת לעיל.

זאת ועוד, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע בהוראות פרטים בנוגע לחובה זו שמוצע להטיל על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, ובכלל זה פרטים בנוגע למדיניות ביצוע ההוראות ולאמצעים הסבירים שבעל רישיון יידרש לנקוט לשם מילוי חובתו לפי סעיף זה, וכמו כן לקבוע כללים לעניין סוגי לקוחות ונסיבות שלגביהם לא תחול החובה האמורה, וזאת אם מצאה כי בשל מאפייני הלקוחות או הנסיבות לא נדרשת בעניינם החובה לנקוט אמצעים כדי להבטיח שהוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך יבוצעו בצורה הטובה ביותר.

סעיף 32 מוצע לקבוע כי בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יקבע נהלים שיבטיחו טיפול מהיר, יעיל והוגן בהוראות לקוח. מטרתו של סעיף זה להטיל חובה על בעל רישיון לקבוע וליישם סטנדרט טיפול בהוראות לקוחות, אשר יבטיח, בין השאר, כי הוראות אלה יטופלו באופן הוגן. כך למשל, יידרש בעל הרישיון לפעול על פי אמות מידה הוגנות בתיעדוף ההוצאה לפועל של הוראות הלקוחות השונים ולא להעדיף הוצאה לפועל של הוראות לקוח אחד על פני הוראות לקוח אחר. עיקרון זה יהיה תקף גם בנוגע להוצאה לפועל של הוראות הניתנות מחשבון הנוסטרו של בעל הרישיון עצמו (חשבון עצמי), שאותן הוא נדרש להימנע מלתעדף על פני הוצאה לפועל של הוראות לקוחות. מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בעניין חובה זו של בעל רישיון. הוראות אלה עשויות לעסוק לדוגמה באפשרות של הוצאה לפועל באופן מאוחד של הוראות מסחר שניתנו בידי לקוחות שונים, ואופן חלוקת העסקאות שבוצעו בין הלקוחות השונים.

חובות בעל רישיון בעת שמירה על ניירות ערך וכספים של לקוח

33. (א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, שבמסגרת שירות שהוא נותן ללקוחותיו, שומר על ניירות ערך או על כספים של לקוחות, ישמור על זכויות הלקוחות בניירות הערך ובכספים כאמור, ובכלל זה ינקוט אמצעים להבטיח שמירה על זכויות הלקוחות כאמור בנסיבות שבהן יתקיימו נגד בעל הרישיון הליכי חדלות פירעון, ובין השאר –

(1) לא יעשה כל שימוש בניירות הערך או בכספים של הלקוחות, בעצמו או באמצעות אחר, בלא אישור בכתב מהלקוח;

(2) ישמור ניירות ערך וכספים של לקוחותיו בחשבון ייעודי (segregated account), לטובת לקוחותיו, בנפרד מחשבונות שבהם מוחזקים ניירות ערך וכספים של בעל הרישיון;

(3) יערוך רישום מדויק ומעודכן של ניירות הערך והכספים של לקוחותיו.

(ב) לא יראו ניירות ערך וכספים של לקוחותיו של בעל רישיון, המוחזקים בחשבון ייעודי כאמור בסעיף קטן (א)(2), כנכסי בעל הרישיון, לרבות לעניין הליכי חדלות פירעון או פירוק בעניינו של בעל הרישיון.

(ג) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות הדרושות ליישום סעיף קטן (א), ובכלל זה בעניין אישור הלקוח כאמור בו, אופן שמירת ניירות הערך והכספים, לרבות אופן הפרדת ניירות ערך וכספים של לקוחות מניירות הערך וכספים של בעל הרישיון ושל גופים שבאמצעותם הוא שומר עליהם, מאפייניהם של גופים כאמור והתנאים להתקשרות איתם, ורישום ניירות הערך והכספים.

(ד) על אף האמור בכל דין, קיבל בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, ניירות ערך או כספים המוחזקים בחשבון משותף שלגביו הותנה עם בעל הרישיון, כי בפטירת אחד מבעלי החשבון יהיה בעל החשבון הנותר בחיים, או מי שפועל מכוחו כדין, זכאי להמשיך לעשות פעולות בחשבון האמור, יעמוד התנאי בתוקפו, לעניין היחסים בין בעל הרישיון כאמור לבין בעלי החשבון, גם לאחר הפטירה.

דברי הסבר

סעיף 33 מוצע להטיל חובה על בעל רישיון, אשר במסגרת שירותיו שומר על ניירות הערך או על הכספים של לקוחותיו, לשמור ולהגן על זכויות הלקוחות בניירות ערך ובכספים אלה, ובייחוד לנקוט אמצעים שיבטיחו את השמירה על זכויותיהם בנסיבות שבהן יתקיימו נגד בעל הרישיון הליכי חדלות פירעון. במסגרת זאת, בעל הרישיון צריך לדאוג להפרדת נכסי הלקוחות וכספיהם מהנכסים והכספים שנמצאים בבעלותו ולשמירת נכסי הלקוחות וכספיהם בחשבון ייעודי לטובתם, ונאסר עליו לעשות כל שימוש בנכסי לקוחותיו או בכספיהם בלא אישור מפורש מהם. הדרישה לכך שכספים וניירות ערך של לקוחותיו של בעל רישיון יישמרו על ידי בעל הרישיון, בעבור לקוחותיו, בחשבון ייעודי, בנפרד מנכסיו ומכספיו של בעל הרישיון, באה להבהיר כי כספים ונכסים אלה הם קניינם של לקוחותיו של בעל הרישיון ואינם שייכים לו. בהתאם, מוצע לקבוע במפורש שלא יראו את אלה כחלק מנכסיו של בעל הרישיון, לרבות לעניין הליכי חדלות פירעון או פירוק שעשויים להתנהל כלפי בעל הרישיון.

מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בנוגע לחובות בעל הרישיון לפי סעיף זה, ובין השאר הוראות לעניין האישור שיידרש בעל רישיון לקבל מלקוח לשם שימוש בניירות הערך או הכספים של הלקוח, אופן שמירת הכספים וניירות הערך של הלקוחות, הפרדת כספים וניירות ערך של לקוחות מהכספים וניירות הערך של בעל הרישיון ושל גופים שבאמצעותם הוא שומר עליהם, וכן זהותם של גופים כאמור והתנאים להתקשרות עימם. הוראות כאמור עשויות להתייחס, למשל, לכללים לבחירת משמורנים (Custodians) שבאמצעותם מחזיק בעל הרישיון את כספי לקוחותיו וניירות הערך שלהם לאורכה של שרשרת המשמורת, וכן למנגנוני בקרה פנימיים וחיצוניים שעליו לאמץ לשם שמירה על זכויות הלקוחות בניירות הערך ובכספים.

עוד מוצע לקבוע כי אם בעל רישיון קיבל כספים או ניירות ערך המוחזקים בחשבון משותף שקיים בו תנאי שלפיו בפטירת אחד מבעלי החשבון, בעל החשבון הנותר בחיים, או מי שפועל מכוחו כדין, יהיה זכאי להמשיך לעשות פעולות בחשבון, אזי תנאי זה ימשיך להיות בתוקף, לעניין היחסים שבין בעל הרישיון כאמור לבין בעלי החשבון, גם לאחר הפטירה. הוראת "אריכות ימים" זו, אשר קיימת גם בסעיף 13א לפקודת הבנקאות, 1941, לא נועדה לקבוע זכויות קניניות בין הבעלים המשותפים של החשבון, אלא לעגן בחוק את היכולת של בעל הרישיון לאפשר לאחד השותפים בחשבון להמשיך ולעשות בו

(ה) בסעיף זה, "הליכי חדלות פירעון או פירוק" – הליכי חדלות פירעון כהגדרתם בחוק חדלות פירעון או הליכים לפי חלק שמיני א' לחוק החברות.

סימן ג': שונות

הוראות הרשות בעניין חובות בעלי רישיונות

34. (א) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לקבוע הוראות בעניינים אלה:

(1) טיפול בתלונות לקוחות;

(2) חובות תיעוד ושמירת מסמכים;

(3) התקשרות עם לקוח, לרבות עריכת הסכם בכתב עם הלקוח ופרטיו;

(4) אופן הטיפול בעסקאות הכרוכות בסיכון מיוחד, ובהוראות המועברות במסחר בשיטה אלגוריתמית (Algorithmic Trading Technique) או מועברות בתדירות גבוהה (High Frequency);

(5) רמת המינוף המרבית שבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך רשאי לאפשר ללקוחותיו;

(6) דרכי הפרסום והשיווק של בעל הרישיון, לרבות בעניין החובה לכלול בפרסום או בהודעה לציבור וללקוח, מידע בדבר הסיכונים והסיכויים הכרוכים בפעילות;

(7) העברת פעילות פיננסית של לקוח מחשבון המתנהל אצל בעל רישיון אחד לחשבון המתנהל אצל בעל רישיון אחר או אצל תאגיד בנקאי, וסגירת חשבון של לקוח אצל בעל רישיון;

(8) נהלים שיקבע בעל רישיון לעניין מניעת שימוש לא ראוי במידע בידי בעל רישיון, עובדיו, נותני שירותים מטעמו או בעל שליטה בו שלא בעבור לקוח;

(9) טיפול בחשבונות בלא פעילות.

דברי הסבר

פעולות, כולל משיכת כספים או ניירות ערך, בלי שהדבר יחשוף את בעל הרישיון לטענות הנוגעות לעיזבון הנפטר.

סעיף 34 מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בעניינים שונים הנוגעים להסדרת פעילותם של בעלי רישיון לשירות מסחר בניירות ערך.

כך, מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בעניין טיפול בתלונות לקוחות, חובת תיעוד ושמירת מסמכים בידי בעל הרישיון – לעניין זה, למשל, עשויות להיקבע מכוח סעיף זה הוראות לגבי חובות תיעוד ושמירת התיעוד של תקשורת שמתקיימת בין נציגי בעל הרישיון ובין לקוחותיו וכן חובות תיעוד ושמירת התיעוד של תקשורת פנים־ארגונית בבעל הרישיון. עוד מוצע להסמיך את הרשות לקבוע הוראות בעניין ההתקשרות של בעל הרישיון עם הלקוח לרבות חובה לערוך הסכם בכתב עם הלקוח והוראות בעניין פרטי הסכם כאמור. הוראות בעניין פרטי הסכם כאמור יכול שיכללו, למשל, הוראות בנוגע לחובת סודיות של בעל הרישיון כלפי לקוחו, הוראות בנוגע לעסקאות הכרוכות בסיכון מיוחד – הוראות כאמור עשויות לעסוק באופן קבלת הסכמה מהלקוח לביצוע עסקאות כאמור, וכן הוראות לגבי מסחר אלגוריתמי ומסחר בתדירות גבוהה שעשויות לדוגמה להחיל על בעל הרישיון חובות בקרה בקשר עם מסחר אלגוריתמי ומסחר בתדירות גבוהה המבוצע באמצעותו; הוראות בעניין רמת המינוף המרבית המותרת שיכול בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לאפשר ללקוחותיו; הוראות בנוגע לדרכי הפרסום והשיווק של בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, לרבות בדבר החובה לכלול בפרסום או הודעה ללקוח מידע בדבר הסיכונים והסיכויים הכרוכים בפעילות; הוראות בנוגע לאופן העברת חשבונות ופעילויות של לקוח מבעל רישיון אחד לבעל רישיון אחר או לתאגיד בנקאי; הוראות בעניין נהלים שיקבע בעל רישיון בנושא מניעת שימוש לא ראוי במידע בידי בעל רישיון, עובדיו, נותני שירותים מטעמו או בעל שליטה בו שלא בעבור לקוח, והוראות לעניין טיפול בחשבונות בלא פעילות.

כמו כן מוצע להסמיך את הרשות לקבוע בכללים הוראות לעניין סוגי עמלות שבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יוכל לגבות, ולעניין הצגה הוגנת ומובנת שלהן ללקוחות ולציבור. השימוש בסמכות זו ייעשה במקרה שבו הרשות מצאה כי נכון לעשות כן לשם שמירה על עניינם של הלקוחות או משיקולים הנוגעים לתחרות.

(ב) הרשות רשאית לקבוע בכללים הוראות לעניין סוגי עמלות שבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יהיה רשאי לגבות והצגה הוגנת ומובנת שלהן ללקוחות ולציבור, אם מצאה כי נכון לעשות כן לשם שמירה על עניינם של הלקוחות או משיקולים הנוגעים לתחרות; בכללים כאמור יכול שייקבעו הוראות שונות לפי סוג בעל הרישיון ומאפייניו.

פטור לבעל רישיון שהוא נותן שירות זר מתחולת סימנים ב׳ ו־ג׳ לפרק ב׳

35. (א) הרשות רשאית לפטור בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך שהוא נותן שירות זר מהוראות סימן ב׳ וסימן זה, כולן או חלקן, תוך שמירה על עניינם של הלקוחות ולאחר ששקלה טעמים שבטובת הציבור, אם שוכנעה כי הדין הזר המסדיר את עיסוקו של נותן השירות הזר נותן מענה מספק לעניינים המוסדרים לפי אותן הוראות, ובלבד שהתנתה את מתן הפטור כאמור בתנאים שייקבעו ברישיון לפי סעיף 7.

(ב) הרשות רשאית לפטור בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך מהוראות סימן ב׳ וסימן זה, כולן או חלקן, וכן להתנות פטור כאמור בתנאים שייקבעו ברישיון לפי סעיף 7, תוך שמירה על עניינם של הלקוחות ולאחר ששקלה טעמים שבטובת הציבור, אם מתקיים אחד מאלה:

(1) היקף פעילותו או מספר לקוחותיו של בעל הרישיון מצומצם;

(2) הוא נותן שירותי מסחר בניירות ערך ללקוחות מהסוגים המנויים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, בלבד, או ללקוחות מחלק מהסוגים המנויים באותה תוספת, בלבד;

(3) הוא תאגיד הנתון לאסדרה אחרת, והדין המסדיר את הפעילות הפיננסית האחרת שלו נותן מענה מספק בכל הנוגע לעניינים המוסדרים בסימן זה ובסימן ב׳.

(ג) הרשות תפרסם באתר האינטרנט של הרשות רשימה של פטורים שניתנו לפי סעיף זה לנותני שירות זרים או לתאגידים הנתונים לאסדרה אחרת.

דברי הסבר

סעיף 35 מוצע להסמיך את הרשות לפטור בעלי רישיון לשירות מסחר בניירות ערך מסוגים המפורטים בסעיף, מהוראות שונות הקבועות בסימנים ב׳ ו־ג׳ בפרק ב׳ לחוק המוצע, כולן או חלקן, כגון חובות הון עצמי, חובות ממשל תאגידי וחובות החלות על בעל רישיון כלפי לקוחותיו. פטור כאמור מהוראות החוק, יכול שיינתן מכמה סיבות מוגבלות, ותוך הבטחת שמירה על עניינם של הלקוחות וטובת הציבור: ראשית, כאשר מדובר בנותן שירות זר המחזיק ברישיון זר לשירות מסחר בניירות ערך, וזאת אם הרשות שוכנעה כי הדין הזר המסדיר את עיסוקו במתן שירותים כאמור נותן מענה מספק לעניינים המוסדרים לפי אותם סעיפים שמהם מתבקש הפטור, וקבעה לאותו נותן שירות תנאים ברישיון שמהווים תנאי לפטור; שנית, כאשר מדובר בבעל רישיון שהיקפי הפעילות שלו או מספר הלקוחות שלו קטנים או שהוא נותן שירות מסחר בניירות ערך ללקוחות כשירים בלבד, ויובהר כי פטור כאמור לא יינתן בהכרח למי שנותן שירות לכל סוגי הלקוחות הכשירים, ויכול שיינתן רק לבעלי רישיון שנותנים שירות לחלק מסוגי הלקוחות הכשירים; ושלישית, כאשר בעל הרישיון הוא תאגיד הנתון לאסדרה אחרת, והרשות שוכנעה כי האסדרה הפיננסית החלה עליו נותנת מענה מספק לעניינים המוסדרים לפי הסעיפים שמהם מתבקש הפטור. עוד מוצע כי פטורים שתיתן הרשות כאמור בסעיף זה יפורסמו באתר האינטרנט של הרשות.

הסעיף נועד להגשים כמה תכליות. התכלית הראשונה היא מניעת רגולציה כפולה וסותרת על נותני שירות זרים העוסקים בשירות מסחר בניירות ערך בארצות מוצאם ומעוניינים להציע פעילות זו גם ללקוחות בישראל. יודגש כי אין מדובר בפטור מרישיון ישראלי למתן שירות מסחר בניירות ערך, אלא בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך שהוא גם נותן שירות זר שעשוי לבקש פטור מחובות מסוימות החלות עליו ממילא מכוח הרגולציה הזרה שחלה עליו. לצורך כך, הרשות תבחן את האסדרה והפיקוח החלים בארצות המוצא של נותני השירות הזרים בתחומים שבהם מתבקש הפטור (לדוגמה הון עצמי או ממשל תאגידי), ואם היא תמצא כי אלה נותנים מענה מספק באותם עניינים, היא תוכל להעניק פטור מהוראות החוק לאותו בעל רישיון ולאותו עניין שלגביו התבקש הפטור. עוד יצוין כי הפטור עצמו ייקבע כחלק מתנאי הרישיון, אשר יחייבו את בעל הרישיון לעמוד בדרישות הרגולציה הזרה גם בכל הנוגע לפעילותו בישראל.

הוראות מיוחדות לעניין מבקש רישיון או בעל רישיון שהוא בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי

36. (א) הוראות פרק ב׳ ופרק זה יחולו לעניין מבקש רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או בעל רישיון כאמור שהוא בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי, בשינויים שלהלן:

(1) ההוראות לפי סעיפים 5(א)(1), (2), (4), (5), (7) ו־(8), 7(א)(3), 9(א)(3), 12 עד 15, 16(ב), 19, 20(1) עד (5) ו־(7), 22 ו־23 – לא יחולו;

(2) הוראות סעיפים קטנים (א)(3) ו־(6) ו־(ב) בסעיף 5 יחולו, בשינויים אלה:

(א) בסעיף קטן (א)(3), הסיפה החל במילים "ובכלל זה" – לא תיקרא;

(ב) בסעיף קטן (ב), הקטע החל במילים "או בשל טעמים" עד המילים "בכל אחד מאלה" – לא ייקרא;

(3) ההוראות לפי סעיף 6 יחולו, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: נוסף על המסמכים שעליו לצרף לבקשה לרישיון לפי סעיף 6 כפי שהוחל כאמור, יצרף המבקש לבקשה כאמור אישור לעסוק בשירות מסחר בניירות ערך שניתן לו מאת המפקח על הבנקים בהתאם לסמכותו לפי חוק הבנקאות (רישוי).

(ב) הרשות רשאית, בהוראות הרשות, לאחר התייעצות עם המפקח על הבנקים, לקבוע הוראות בעניינים האמורים בסעיף 20(6) ו־(8) שיחולו על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך שהוא בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי.

דברי הסבר

התכלית השנייה היא הצורך להתייחס לשוני הצפוי בין הגופים השונים שעשויים לבקש לעסוק במתן שירות מסחר בניירות ערך. גופים אלה יתאפיינו ככל הנראה בשונות רבה מבחינת היקף הפעילות שלהם ומספר הלקוחות שלהם – חלק מהגופים שצפויים לבקש לעסוק בפעילות זו הם גופים גדולים בעלי פעילות בהיקף נרחב אשר פועלים כבר היום (כגון חברי הבורסה שאינם בנקים), אך ייתכן שיהיו גם גופים קטנים יותר שירצו להיכנס לפעילות זו באופן שיגביר את התחרות בתחום שירותי המסחר בניירות ערך. כדי לעודד גופים אלה לבקש רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, מוצע להסמיך את הרשות לתת לגופים שהם בעלי היקף פעילות קטן או מספר לקוחות קטן פטור מהוראות מסוימות מהחוק שעלולות להוות חסם משמעותי לכניסה לפעילות מסחר בניירות ערך, ולהתנות זאת בתנאים. כך למשל, יהיה אפשר להקל על גופים כאמור בדרישות ממשל תאגידי או בדרישות ארגוניות אחרות. כמובן שפטורים אלה יהיו בתוקף כל עוד היקף הפעילות או מספר הלקוחות של בעל הרישיון יישארו מצומצמים, ותוך הבטחת שמירת עניינם של ציבור הלקוחות וטובת הציבור.

התכלית השלישית היא האפשרות להתייחס להבדלים בין לקוחות פוטנציאליים של בעלי הרישיון, ובייחוד ללקוחות כשירים. לקוחות כשירים אשר מבקשים לקבל שירותי מסחר בניירות ערך, אינם זקוקים בהכרח לכלל ההגנות שלהן נזקקים לקוחות קמעונאיים. תפיסה זו באה לידי ביטוי בהסדרים שונים בחקיקה בתחומי פעולתה של הרשות, כגון: פטור מרישיון זירה לזירות סוחר שכל לקוחותיהן הם לקוחות כשירים, פטור מפרסום תשקיף בהצעה ללקוחות כשירים בלבד (ראו סעיפים 44ל(א)(2) ו־15א(ב) לחוק ניירות ערך, בהתאמה), ופטור מרישיון ייעוץ השקעות או ניהול תיקי השקעות כשאלה מוצעים ללקוחות כשירים בלבד (ראו סעיף 3(א)(11) לחוק הייעוץ).

באופן דומה, יש מקום להסמיך את הרשות לפטור בעלי רישיון לשירות מסחר בניירות ערך אשר נותנים שירותים ללקוחות כשירים בלבד, מהוראות מסוימות בחוק המוצע העוסקות במתן הגנה ללקוחות, וזאת מתוך הנחה שלקוחות כשירים הם לקוחות מתוחכמים שאינם זקוקים בהכרח לכלל ההגנות האלה.

התכלית הרביעית, עיקרה בצורך להימנע מכפל אסדרה לגבי בעלי רישיון לשירות מסחר בניירות ערך המחזיקים גם ברישיון פיננסי אחר בישראל, מתוקף דין אחר אשר במסגרתו מוסדרים עניינים שונים שקבועים בסימנים ב׳ ו־ג׳ לפרק ב׳ בחוק המוצע, כחובות בעל הרישיון. במקרים המתאימים, יש מקום לפטור את בעל הרישיון מאותם חובות, כדי למנוע מצב שבו חלה עליו אסדרה כפולה או סותרת.

סעיפים 36 ו־77 בעלי רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי, כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום (להלן – נותני שירותי תשלום יציבותי), הם, כיום, שלוש חברות כרטיסי האשראי הפועלות בישראל. מוצע, בסעיף 36 להצעת החוק, כי אם נותני שירות כאמור יבקשו לעסוק בפעילות של מתן שירותי מסחר בניירות ערך, הם יידרשו לקבל רישיון לשם כך מאת הרשות. עם זאת, מאחר שגופים אלה נתונים מלכתחילה גם לפיקוח ולאסדרה של המפקח על הבנקים בבנק ישראל, מוצע לפטור אותם מראש מדרישות ומתנאים שונים בעלי מאפיינים ארגוניים ויציבותיים, החלים על בעל רישיון שירותי מסחר בניירות ערך, וזאת בהסתמך על האסדרה החלה עליהם תחת הפיקוח של המפקח על הבנקים.

כך מוצע כי לא יחולו עליהם, בין השאר, תנאים למתן רישיון הקשורים לצורת ההתאגדות, דרישות לעניין הון עצמי, נכסים נזילים, ביטוח או בטוחה אחרת, דרישות לעניין

(ג) לשם יישום ההוראות לפי סעיף זה, ולמניעת כפל אסדרה ואכיפה, יגבשו הרשות והמפקח על הבנקים נוהל משותף שיסדיר את שיתוף הפעולה ביניהם ברישוי, בפיקוח ובאכיפה לגבי מתן שירותי מסחר בניירות ערך בידי בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך שהוא בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי; הנוהל יפורסם באתר האינטרנט של הרשות ובאתר האינטרנט של בנק ישראל, למעט חלקים ממנו שפרסומם עשוי לפגוע בעניין ציבורי.

(ד) בסעיף זה, "בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי" – כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג–2023[9].

תקנות לעניין הגבלות על ביצוע עסקאות ושימוש לא ראוי במידע

37. השר רשאי לקבוע בתקנות הוראות לעניין הגבלת ביצוע עסקאות בניירות ערך בידי בעל רישיון, עובדיו, נותני שירותים מטעמו או בעל שליטה בו שלא בעבור לקוח, ולעניין מניעת שימוש לא ראוי במידע בידי מי מהם.

פרק ג': היתר השתתפות במסחר

חובת היתר השתתפות במסחר

38. (א) חבר בורסה שאינו בעל רישיון או תאגיד בנקאי, לא יבצע פעולות במערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה, באמצעות גישה ישירה למערכת, אלא אם כן בידו היתר לכך שניתן מאת הרשות לפי הוראות פרק זה, ובהתאם לתנאי ההיתר ולהוראות לפי חוק זה.

דברי הסבר

מנגנונים לאבטחת מידע, ניהול סיכונים, בקרה פנימית, בקרת אשראי, הגנת סייבר והמשכיות עסקית ודרישות לעניין היתר שליטה או היתר החזקה. נוסף על כך, הם לא יידרשו לצרף לבקשת הרישיון תוכנית עסקית או הצהרה על אמצעים כספיים. כמו כן לא יחולו עליהם הסעיפים המאפשרים קבלת היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית כחלק מתנאי הרישיון, דרישות בנוגע להעדר פגמים במהימנות והודעה לרשות על כך וההוראות הנוגעות להיתר שליטה ולהיתר החזקה בבעל רישיון. עוד לא יחולו עליהם דרישות בנושא ממשל תאגידי החלות על בעלי רישיונות לפי החוק המוצע. עם זאת, הרשות תהיה מוסמכת, בהתייעצות עם המפקח על הבנקים, לתת להם הוראות בנוגע לנושאים שיידונו והחלטות שיתקבלו בדירקטוריון או בוועדת דירקטוריון או ברוב מיוחד, ובנוגע לתנאי כשירות של נושא משרה שאינו דירקטור ושל בעל תפקיד אחר בו.

לעומת זאת, על גופים אלה יחול התנאי למתן רישיון שעניינו מיומנות טכנית ואמצעים מתאימים לצורך מתן שירות מסחר בניירות ערך באופן שיבטיח את יציבות המבקש, את אמינות השירות וזמינותו ואת קיום הוראות החוק המוצע, וכן התקנות, הכללים וההוראות שיינתנו מכוחו.

בכל הנוגע להגשת בקשה לרישיון לשירות מסחר בניירות ערך, מוצע כי יחולו על נותן שירות תשלום יציבותי המגיש בקשה כאמור, הוראות סעיף 6 לחוק המוצע, בשינויים המחויבים, וכמו כן נותן שירותי תשלום יציבותי לא יידרש לצרף לבקשת הרישיון תוכנית עסקית והצהרה על אמצעים כספיים, אך כן יידרש לצרף לבקשה אישור מאת המפקח על הבנקים לעסוק במתן שירות מסחר בניירות ערך.

כדי להבטיח פיקוח יעיל ולמנוע כפל אסדרה ואכיפה וכן פערים וסתירות באסדרה, על נותן שירותי תשלום יציבותי שיבקש לעסוק בשירות מסחר בניירות ערך, מוצע, בסעיף 78 להצעת החוק, כי הרשות והמפקח על הבנקים יגבשו נוהל שיסדיר את שיתוף הפעולה וחלוקת הסמכויות ביניהם ברישוי ובפיקוח על מתן שירותי מסחר בניירות ערך בידי בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי. הנוהל יפורסם על פי המוצע בתוך 18 חודשים מיום התחילה. עם זאת, יהיה ניתן לדחות את מועד פרסומו, מזמן לזמן, בתקופות נוספות שלא יעלו על 12 חודשים כל אחת, כל עוד לא הוגשה בקשה לרישיון בידי נותן שירותי תשלום יציבותי.

סעיף 37 מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות הוראות לעניין הגבלת ביצוע עסקאות בניירות ערך בידי בעל רישיון, עובדיו, נותני שירותים מטעמו או בעל שליטה בו שלא בעבור לקוח, ולעניין מניעת שימוש לא ראוי במידע בידי מי מהם. הוראות כאמור יכול שיכללו איסורים על עובדים של בעל רישיון, נותני שירותים מטעמו או בעל שליטה בנוגע לביצוע עסקאות מסוימות, וכן להסדיר את האופן שבו הם יוכלו לבצע עסקאות, הכול לשם מניעת שימוש לא ראוי במידע שאליו הם עשויים להיחשף במסגרת פעילות בעל הרישיון.

סעיף 38 כיום, חברי בורסה שמבצעים פעולות במערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה באמצעות גישה ישירה למערכת המסחר, אינם מפוקחים בידי הרשות לניירות ערך בפעילותם ככאלה, אלא רק בידי הבורסה (חברה בעלת רישיון בורסה). בעולם, מקובל שגופים המבצעים פעילות כאמור כפופים למשטר רישוי בקשר לאותה פעילות. באופן דומה, מוצע לקבוע כי חברי בורסה יידרשו – לצורך ביצוע פעולות במערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה, באמצעות גישה ישירה אליה – להיתר השתתפות במסחר שיינתן להם

[9] ס"ח התשפ"ג, עמ' 306.

(ב) השר רשאי, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה, ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע סוגים נוספים של גופים שלא תחול עליהם חובת ההיתר לפי סעיף קטן (א), דרך כלל או לעניין פעולות מסוימות שהם מבצעים במערכת כאמור באותו סעיף קטן, כפי שיקבע, ורשאי הוא לקבוע תנאים שיחולו לעניין ביצוע פעולות כאמור בידי גוף מסוג שנקבע כאמור.

תנאים למתן היתר השתתפות במסחר

39. (א) הרשות רשאית להעניק היתר השתתפות במסחר למבקש שמתקיימים לגביו התנאים הקבועים בסעיף 5(א)(2) עד (4) ו־(7).

(ב) מצאה הרשות כי המבקש אינו ראוי לבצע פעולות במערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה, באמצעות גישה ישירה למערכת, בשל טעמים של טובת הציבור או בשל טעמים הנוגעים למהימנותו של המבקש, למהימנותו של בעל שליטה בו או למהימנותו של נושא משרה בכירה בו או בבעל שליטה בו, רשאית היא, בהחלטה מנומקת בכתב, שלא לתת לו היתר השתתפות במסחר אף אם מתקיימים לגביו התנאים לקבלת היתר שבסעיף קטן (א), ובלבד שנתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניה או לפני מי שהיא הסמיכה לכך מקרב עובדי הרשות, בדרך שהורתה.

בקשה להיתר השתתפות במסחר

40. בקשה להיתר השתתפות במסחר תוגש לרשות ויצורפו לה מסמכים המעידים על קיום התנאים לקבלת ההיתר כאמור בסעיף 39(א); הרשות רשאית לקבוע בכללים פרטים, מסמכים ודוחות שייכללו בבקשה או שיצורפו לה, ויחולו לעניין הבקשה הוראות סעיף 6(ג), בשינויים המחויבים.

תנאים בהיתר השתתפות במסחר

41. הסמכות לקבוע תנאים ברישיון ולשנותם, כאמור בסעיף 7(ב) ו־(ג), תהיה נתונה לרשות, בשינויים המחויבים, גם לעניין היתר השתתפות במסחר.

דברי הסבר

מאת הרשות. ואולם, מאחר שמדובר בגופים המשתתפים באופן ישיר במסחר בבורסה, אך אינם נותנים שירותי מסחר בניירות ערך, כלומר אינם פועלים בעבור ציבור הלקוחות שעליו נועדה חובת רישוי על נותן שירותי המסחר בניירות ערך להגן, הרי לצד החובה לקבל היתר השתתפות במסחר מאת הרשות, הפיקוח שמוצע להחיל עליהם יהיה מצומצם ויתמקד בעיקר בסיכונים היציבותיים שפעילותם מציבה לחברי הבורסה האחרים, ולבורסה, בשל ההשתתפות הישירה במסחר. פיקוח זה יבוא נוסף על ההוראות שהבורסה, כחברה פרטית, רשאית לקבוע בתקנונה בפיקוח הרשות.

סעיף 39 מוצע לקבוע את התנאים לקבלת היתר השתתפות במסחר לחברי בורסה שאינם עוסקים בשירות מסחר בניירות ערך, כלומר אינם בעלי רישיון או תאגידים בנקאיים. לנוכח הפיקוח המצומצם יותר על גופים אלה, מוצע כי המבקש לקבל היתר השתתפות במסחר שאינו עוסק בשירות מסחר בניירות ערך, יידרש לעמוד רק בכמה מהדרישות החלות על מבקש רישיון, והן: השליטה על עסקיו וניהולם מופעלים בישראל, ואם אינם מופעלים בישראל – ביכולתו של המבקש לקיים את כל ההוראות לפי חוק זה, וניתן לאכוף אותן לגביו; יש לו מיומנות טכנית ואמצעים מתאימים לצורך ביצוע הפעילות באופן שיבטיח את יציבות המבקש, ואת קיום ההוראות לפי החוק המוצע, ובכלל זה הוראות בעניין אבטחת מידע, הגנת סייבר, המשכיות עסקית וניהול סיכונים; הוא עומד בדרישות לעניין הון עצמי, נכסים נזילים, ביטוח או בטוחה אחרת; לא תלוי ועומד לגביו צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון, בית המשפט לא מינה כונס נכסים לנכסיו או ציווה על פירוקו, והוא לא החליט על פירוקו מרצון. יודגש כי מי שמבקש לשלוט בבעל היתר השתתפות במסחר לא יידרש לקבל היתר שליטה.

בדומה לנסיבות שבהן תוכל הרשות לסרב לתת רישיון למבקש, כאמור בסעיף 5(ב) לחוק המוצע, מוצע כי הרשות תוכל שלא להעניק היתר השתתפות במסחר למבקש העומד בתנאים לקבלת היתר, אם מצאה כי הוא אינו ראוי לבצע פעולות במערכת מסחר בניירות ערך באמצעות גישה ישירה למערכת, מטעמים של טובת הציבור או בשל פגם במהימנות הנוגע למבקש, לבעל השליטה בו או לנושא משרה בכירה בו או בבעל השליטה. החלטה על סירוב כאמור תהיה מנומקת ותינתן בכפוף לשימוע.

סעיפים 40 עד 41 מוצע לקבוע כי בקשה להיתר השתתפות במסחר תוגש לרשות בצירוף המסמכים הנדרשים כדי לתמוך בכך שהמבקש מקיים את התנאים, ולרשות תהיה סמכות לקבוע תנאים בהיתר כאמור ולשנותם בהתאם למנגנון הקיים בעניין זה לגבי רישיון.

חובה לעמוד בתנאים למתן היתר השתתפות במסחר

42. בעל היתר השתתפות במסחר יעמוד, בכל עת, בתנאים הקבועים בסעיף 39(א).

ביטול או התליה של היתר השתתפות במסחר

43. (א) הרשות רשאית לבטל היתר השתתפות במסחר או להתלותו לתקופה שלא תעלה על שנה, בהחלטה מנומקת בכתב, אם מצאה כי מתקיים אחד מאלה:

(1) מתקיים האמור בסעיף 9(א)(1), (4) או (5), בשינויים המחויבים;

(2) חדל להתקיים בבעל ההיתר תנאי מהתנאים למתן היתר כאמור בסעיף 39(א), או שהוא הפר תנאי מהתנאים שנקבעו בהיתר לפי סעיף 41;

(3) מתקיימת נסיבה מהנסיבות המנויות ברשימה שנקבעה לפי סעיף 9(ב), המעידה על פגם במהימנות בעל ההיתר; נסיבות כאמור ייבחנו לגבי בעל ההיתר, בעל שליטה בו ונושא משרה בכירה בבעל ההיתר או בבעל שליטה בו.

(ב) הוראות סעיף 9(ג) עד (ה) יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין ביטול או התליה של היתר השתתפות במסחר.

פיקוח על מי שהיתר השתתפות במסחר שניתן לו בוטל או הותלה

44. (א) מי שהיתר השתתפות במסחר (בסעיף זה – היתר) שניתן לו בוטל או הותלה חייב למלא אחר כל ההוראות החלות על בעל היתר לפי חוק זה, כל עוד קיימות התחייבויות שנתן לבורסה או לחברי בורסה לפני ביטול ההיתר או התלייתו.

(ב) יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוא הסמיכו לכך רשאי לתת למי שההיתר שניתן לו בוטל או הותלה, הוראות בדבר ניהול עסקיו, ככל שהדבר ייראה לו נחוץ כדי להגן על הבורסה או על חברי בורסה; אין בהוראה כאמור כדי לפטור את מי שההיתר שניתן לו בוטל או הותלה, מאחריותו למילוי התחייבויות שנתן לפני ביטול הרישיון או התלייתו.

פיקוח על בעל היתר השתתפות במסחר שהחליט על חיסול עסקיו או נקלע לחדלות פירעון או פירוק

45. (א) בעל היתר השתתפות במסחר שהחליט על פירוקו מרצון או על חיסול עסקיו, דרך כלל או בתחום עיסוק מסוים, או שנפתחו בעניינו הליכי פירוק או הליכים לפי חוק חדלות פירעון, בין ביוזמתו ובין שלא ביוזמתו, יודיע על כך לרשות בלא דיחוי.

(ב) הוראות סעיף 44 יחולו על בעל היתר כאמור בסעיף קטן (א), בשינויים המחויבים.

חובת הודעה לרשות או לבעל היתר השתתפות במסחר

46. (א) בעל היתר השתתפות במסחר יודיע לרשות, בלא דיחוי –

(1) אם חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן ההיתר;

(2) אם התקיים תנאי שבשלו רשאית הרשות לבטל את ההיתר, ולעניין בחינת מהימנות כאמור בסעיף 43(א)(3) – על התקיימות נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 27(ג)(1) עד (6) לחוק הייעוץ לגביו, לגבי בעל שליטה בו או לגבי נושא משרה בכירה בהם, בארץ או בחוץ לארץ.

דברי הסבר

סעיפים 42 עד 45 מוצע להחיל על בעל היתר השתתפות במסחר הסדרים דומים לאלה שחלים על בעל רישיון, לעניין החובה לעמוד בכל עת בתנאים למתן ההיתר; הנסיבות שבהן הרשות יכולה לבטל היתר שנתנה או להתלותו לתקופה מסוימת; ופיקוח הרשות על מי שההיתר שניתן לו בוטל או הותלה, או שהחליט על חיסול עסקיו או נקלע לחדלות פירעון או פירוק.

סעיף 46 מוצע להטיל על בעל היתר השתתפות במסחר חובה להודיע לרשות אם חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן ההיתר או אם מתקיימת עילה לביטול ההיתר, ובכלל זה להודיע אם מתקיימות נסיבות שונות הקבועות בסעיף 27(ג)(1) עד (6) לחוק הייעוץ, לגביו, לגבי בעל שליטה בו או לגבי נושא משרה בכירה בהם. המדובר בנסיבות שיכולות להצביע על פגם במהימנות וכוללות פתיחה בחקירה פלילית, הגשת כתב אישום, הרשעה בעבירה ועוד. בהתאם, מוצע להטיל חובה על בעל שליטה בבעל היתר השתתפות במסחר ועל נושא משרה בכירה בבעל ההיתר או בבעל השליטה, להודיע לבעל ההיתר על התקיימות נסיבות כאמור, וזאת כדי לאפשר לו למלא את חובת ההודעה לרשות. העברת מידע על אודות חקירות והליכים פליליים של נושאי משרה תהיה כמפורט לעיל בנוגע לרישיון לשירות מסחר בניירות ערך (ראו דברי ההסבר לסעיף 16 להצעת החוק).

(ב) בעל שליטה בבעל היתר השתתפות במסחר או נושא משרה בכירה בבעל שליטה או בבעל היתר כאמור, יודיע לבעל ההיתר על התקיימות נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 27(ג) לחוק הייעוץ, לגביו, כאמור בסעיף קטן (א)(2), מייד כשנודע לו על כך; הודעה לפי סעיף קטן זה תכלול את הפרטים הדרושים לאותו גורם כדי למלא את חובתו לפי סעיף קטן (א).

מתן היתר השתתפות במסחר לנותן שירות זר או לתאגיד הנתון לאסדרה אחרת

47. על אף האמור בסעיף 39, הרשות רשאית לתת היתר השתתפות במסחר לנותן שירות זר או לתאגיד הנתון לאסדרה אחרת, גם אם לא מתקיימים בו התנאים המנויים בסעיף 5(א)(3) ו־(4), כפי שהוחלו בסעיף 39, לאחר ששקלה טעמים שבטובת הציבור, ובלבד שמתקיימים התנאים כאמור בפסקאות (1) ו־(2) של סעיף 17, בשינויים המחויבים.

חובות בעל היתר השתתפות במסחר

48. (א) על בעל היתר השתתפות במסחר יחולו ההוראות לפי סעיפים 21 עד 23, 26(א), (ג) ו־(ד), 27, ו־34(א)(2) ו־(4), בשינויים המחויבים, והסמכות לקבוע הוראות לפי אותם סעיפים תהיה נתונה לרשות לעניין בעל היתר כאמור.

(ב) הסמכות לפטור בעל רישיון שהוא נותן שירות זר מהוראות סימנים ב׳ ו־ג׳ לפרק ב׳, כאמור בסעיף 35(א), תהיה נתונה לרשות גם לעניין בעל היתר השתתפות במסחר שהוא נותן שירות זר, וכן תהיה נתונה לה הסמכות לפטור בעל היתר השתתפות במסחר שהיקף פעילותו נמוך או שהוא תאגיד הנתון לאסדרה אחרת, מהוראות הסימנים האמורים, כאמור בסעיף 35(ב); הוראות סעיף 35(ג) יחולו לעניין פטורים שניתנו לפי סעיף זה.

הוראות מיוחדות לעניין מבקש היתר או בעל היתר שהוא בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי

49. (א) ההוראות לפי סעיף 5(א)(2) עד (4) ו־(7) כפי שהוחל בסעיף 39(א), סעיפים 22 ו־23 כפי שהוחלו בסעיף 48, וסעיפים 43(א)(3) ו־46(ב) לא יחולו לעניין מבקש היתר השתתפות במסחר או בעל היתר כאמור, שהוא בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי כהגדרתו בסעיף 36(ד), ויחולו לעניין מבקש כאמור הוראות אלה:

דברי הסבר

סעיף 47 מוצע לקבוע, בדומה למוצע בסעיפים 17 ו־18 לחוק המוצע לעניין בקשת רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, כי הרשות תוכל לתת הקלות בתנאים למתן היתר השתתפות במסחר, לנותן שירות זר או לתאגיד הנתון לאסדרה אחרת המבקשים היתר כאמור. הקלות אלה יינתנו באותם התנאים הקבועים באותם סעיפים ביחס להקלות בבקשת רישיון – קרי בחינה של הדין המקביל החל על המבקש מבחינת המענה שהוא נותן בכל הנוגע לעניינים שמהם מתבקש הפטור, וקביעת תנאים בהיתר לעניין הפטור האמור.

סעיף 48 מוצע להטיל על בעל היתר השתתפות במסחר חלק מהחובות החלות על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, בשינויים המחויבים. הכוונה היא לחובות בנושאים שונים, כגון כישורי המועסקים בבעל ההיתר, מנגנונים לאבטחת מידע, ניהול סיכונים, בקרה פנימית, הגנת סייבר והמשכיות עסקית, דרישות הון עצמי, חובות דיווח לרשות, איסור הטעיה של הרשות, שמירת מסמכים, עסקאות בסיכון מיוחד לגבי מסחר אלגוריתמי ומסחר בתדירות גבוהה, ובקרה ואבטחה של מערכות מידע ואמצעים מתאימים לשם ביצוע פעילותו של חבר בורסה.

כפי שצוין לעיל, בעל היתר השתתפות במסחר שהוא חבר בורסה, אשר מבצע עסקאות באופן ישיר במערכת המסחר המנוהלת על ידי בורסה גם אם אינו נותן שירותי מסחר בניירות ערך, חושף את הבורסה ואת חברי הבורסה האחרים לסיכונים מסוימים המצדיקים להחיל עליו אסדרה מצומצמת בהיבטי יציבות, וכן להחיל עליו דרישות הנוגעות למיומנות טכנית ולהכפיף אותו לפיקוח הרשות. ואולם, בדומה לסמכות שנקבעה בסעיף 35(א) לחוק המוצע בנוגע לבעל רישיון שהוא נותן שירות זר, מוצע כי הרשות תוכל לפטור גם בעל היתר השתתפות במסחר שהוא נותן שירות זר מהוראות מסוימות בסימנים ב׳ ו־ג׳ לפרק ב׳ לחוק המוצע. כמו כן, הרשות תוכל לפטור תאגיד שהיקף פעילותו נמוך, או כזה הנתון לאסדרה אחרת, מהוראות כאמור.

סעיף 49 מוצע כי אם נותן שירותי תשלום יציבותי יבקש לקבל היתר להשתתפות במסחר, הוא יהיה פטור מאותם דרישות ותנאים שהוא היה פטור מהם לו היה מגיש בקשה לרישיון למתן שירותי מסחר בניירות ערך (לפי סעיף 36 לחוק המוצע). אם יבקש היתר כאמור, יחולו עליו, לעניין הגשת הבקשה להיתר, הוראות סעיף 39 לחוק המוצע שעניינן הגשת הבקשה להיתר כאמור, בשינויים המחויבים, בשינויים המנויים בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע. כך, יידרש המבקש לצרף לבקשתו, בין השאר, אישור מאת המפקח על הבנקים לביצוע פעולות במערכת למסחר בניירות ערך באמצעות גישה ישירה למערכת. כמו כן, הנוהל שיגבשו הרשות והמפקח על הבנקים, לפי סעיף 36 לחוק המוצע, ליישום ההסדרים בעניין נותני שירותי תשלום יציבותי, יחול גם לעניין יישום ההוראות לפי סעיף זה.

(1) הרשות רשאית להעניק היתר השתתפות במסחר למבקש כאמור שמתקיים לגביו האמור בסעיף 5(א)(3), כפי שהוחל בסעיף 39(א), בשינוי זה: הסיפה החל במילים "ובכלל זה" – לא תיקרא;

(2) הוראות סעיף 39(ב) יחולו לעניין סירוב למתן היתר השתתפות במסחר למבקש כאמור, בשינוי זה: הקטע החל במילים "או בשל טעמים" עד המילים "או בבעל שליטה בו" – לא ייקרא.

(ב) ההוראות לפי סעיף 40 יחולו על מבקש היתר השתתפות במסחר שהוא בעל רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי כהגדרתו בסעיף 36(ד), בשינויים המחויבים ובשינוי זה: נוסף על המסמכים שעליו לצרף לבקשה להיתר לפי אותו סעיף, יצרף המבקש לבקשה כאמור אישור לבצע פעולות במערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה, באמצעות גישה ישירה למערכת, שניתן לו מאת המפקח על הבנקים בהתאם לסמכותו לפי חוק הבנקאות (רישוי).

(ג) יישום ההוראות לפי סעיף זה ייעשה בהתאם לנוהל המשותף שפורסם לפי סעיף 36(ג).

פרק ד': סוחר גדול

זיהוי סוחר גדול במסחר

50. (א) בסעיף זה –

"נותן שירותי מסחר" – כמשמעותו בסעיף 26(ג);

"סוחר גדול" – מי שיש לו, במישרין או בעקיפין, שיקול דעת לבצע עסקה בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה, בחשבון אחד או יותר, ובחשבון כאמור מבוצעות, בחודש אחד או יותר במהלך שנה קלנדרית, עסקאות בניירות הערך האמורים בהיקף כמפורט בתוספת הראשונה.

דברי הסבר

סעיף 50 והתוספת הראשונה

בישראל קיימים סוחרים אשר פעילותם מהווה חלק ניכר מפעילות המסחר בבורסה. בהתאם למקובל גם במדינות אחרות, בהמשך לקבוע בסעיף 26(ג) ו־(ה) לחוק המוצע, ובמטרה לאפשר לרשות למלא את תפקידה ולשמור על ענייניו של ציבור המשקיעים בניירות ערך, מוצע הסדר שיאפשר לרשות לזהות סוחרים אלה בבקרת המסחר שהיא מבצעת. על פי המוצע, אדם שהפך לסוחר גדול כהגדרתו המוצעת (ראו להלן), יידרש להודיע על כך לרשות, ומשהודיע, יקבל ממנה אמצעי מזהה (כגון מספר מזהה).

עוד מוצע כי סוחר גדול יזדהה לפני נותן שירותי המסחר – קרי בעל הרישיון או התאגיד הבנקאי – שבאמצעותו הוא מבצע עסקאות, ככזה, וידווח לאותו נותן שירותי מסחר את האמצעי המזהה שקיבל מהרשות.

בבסיס הסדר מוצע זה עומדים כמה רציונלים: ראשית, היכולת לזהות סוחרים גדולים אלה שהם בעלי השפעה משמעותית על השוק, ולעקוב אחר פעילותם, תספק לרשות מידע שיאפשר לה לשפר את הבקרה שלה על השוק. נוסף על כך, קבלת מידע על פעילותם של הסוחרים הגדולים בבורסה תאפשר לרשות להעריך את השפעת סוחרים אלה על הבורסה לצורך אסדרה מיטבית, ניהול סיכונים יעיל והפקת תובנות לצורך פיתוח שוק ההון בישראל. הסדר זה אף יאפשר לנותן שירותי מסחר שדרכו פועל הסוחר הגדול, לעמוד בחובותיו על פי תקנון הבורסה ולאכוף את מגבלת הפוזיציות הפתוחות ללקוח בנגזרים לפי התקנון.

מוצע להגדיר סוחר גדול כמי שיש לו, במישרין או בעקיפין, שיקול דעת לבצע עסקה בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה, בחשבון אחד או יותר, ובחשבון כאמור מבוצעות, בחודש אחד או יותר במהלך שנה קלנדרית, עסקאות בניירות ערך בהיקף מצטבר השווה להיקף הקבוע בתוספת הראשונה כנוסחה המוצע, או עולה עליו. היקף הסף שמוצע לקבוע בתוספת הראשונה נועד לכלול בהגדרה סוחרים מקצועיים – תאגידים ויחידים – אשר הם בעלי היקף פעילות משמעותי ביחס לפעילות המסחר בבורסה, כדי שהרשות תוכל לנטר פעילות זו.

מוצע להטיל על סוחרים גדולים חובת דיווח לרשות וחובת שמירת מסמכים הנוגעות לפעולות המסחר שביצעו. כמו כן, מוצע להטיל על נותן שירותי מסחר, שהוא, לפי סעיף 26(ג) לחוק המוצע, בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או תאגיד בנקאי, חובות הנוגעות לזיהוי סוחר גדול

(ב) הפך אדם לסוחר גדול, יודיע על כך לרשות לא יאוחר מ־30 ימים לאחר תום החודש שבמהלכו הפך לסוחר גדול; הודיע אדם כאמור, תיתן לו הרשות אמצעי שישמש לזיהויו במערכות למסחר בניירות ערך (בסעיף זה – אמצעי מזהה).

(ג) סוחר גדול ימסור לנותן שירותי המסחר שבאמצעותו הוא מבצע, במישרין או בעקיפין, עסקאות בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה, את האמצעי המזהה שנתנה לו הרשות; נותן שירותי מסחר המוציא לפועל, בעבור סוחר גדול, הוראה לביצוע עסקה בניירות ערך, ידווח לבורסה או לבעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית ולרשות, במסגרת ביצוע ההוראה, על האמצעי המזהה של הסוחר הגדול.

(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (ב) ו־(ג), קבעה הרשות לפי סעיף קטן (ה), אמצעי אחר שישמש לזיהוי הסוחר הגדול במערכות למסחר בניירות ערך, יחולו על הסוחר הגדול ועל נותן שירותי המסחר החובות לפי סעיף קטן (ג) ביחס לאותו אמצעי.

(ה) הרשות, בהתייעצות עם המפקח על הבנקים, רשאית לקבוע, בהוראות הרשות, הוראות בעניינים אלה:

(1) אמצעי שישמש לזיהוי סוחר גדול חלף האמצעי המזהה שנתנה הרשות לפי סעיף קטן (ב);

(2) חובת דיווח לרשות וחובת שמירת מסמכים שיחולו על סוחר גדול;

(3) חובות שיחולו על נותן שירותי מסחר בנוגע ליישום הוראות סעיפים קטנים (ג) ו־(ד), לרבות הוראות לעניין זיהוי סוחר גדול הפועל באמצעותו.

פרק ה': תפקידי הרשות וסמכויותיה

פיקוח הרשות על בעלי רישיונות והיתרים

51. (א) במילוי חובותיו לפי חוק זה, ובכלל זה בכל הנוגע למתן שירות נלווה והפעלת מערכת מסחר ייעודית, יהיה בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או בעל היתר השתתפות במסחר (בסעיף זה – היתר) נתון לפיקוח הרשות.

דברי הסבר

הפועל באמצעותו וחובות שעניינן דיווח לרשות, לבורסה או לבעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית, על אודות הוראות של סוחר גדול. יצוין כי סעיף 50 לחוק המוצע מאפשר לרשות, בהוראות הרשות, לקבוע אמצעי זיהוי אחר לסוחרים הגדולים. קביעה זו תיעשה על פי המוצע בהתייעצות עם המפקח על הבנקים.

סעיף 51 מוצע לקבוע כי הרשות תפקח על פעילותם של בעלי רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, בין השאר בכל הנוגע לפעילותם במתן שירות נלווה והפעלת מערכת מסחר ייעודית, וכן על בעלי היתר השתתפות במסחר (להלן – הגורמים המפוקחים). לשם כך מוצע להקנות לרשות סמכות דומה לזו הנתונה לה בחוקים אחרים שעליהם היא אמונה, כגון סעיף 97(ב) לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד–1994 (להלן – חוק השקעות משותפות), סעיף 28(ב) לחוק הייעוץ וסעיף 44ב לחוק ניירות ערך בעניין זירת סוחר. סעיפים אלה מסמיכים את הרשות לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגורמים המפוקחים, נושא משרה בכירה בהם ומי שמועסק על ידם, כדי להבטיח את ניהולם התקין וההוגן ואת השמירה על עניינם של ציבור הלקוחות וכדי לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה.

עוד מוצע להבהיר כי הוראות כאמור יכול שיינתנו לכל הגורמים המפוקחים או לסוג מסוים שלהם, ויכול שייקבעו בהן דרישות שונות לפי סוג הרישיון או ההיתר, סוג הגוף שהוא בעל הרישיון או ההיתר, סוג השירות שנותן הגורם המפוקח או היקף הפעילות ומאפייניה.

כמו כן, מוצע לקבוע כי אין חובה לפרסם ברשומות הוראות רשות מכוח סעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע, אך הוראות אלה יועמדו לעיון הציבור במשרדי הרשות ויפורסמו באתר האינטרנט שלה, והרשות תהיה רשאית להורות בדבר דרכים נוספות לפרסומן. נוסף על כך, מוצע לקבוע כי הרשות תוסמך לתת הוראות לגורם מפוקח מסוים לעניין יישום הוראות החלות עליו לפי החוק המוצע.

בסעיף קטן (ה) מוצע לקבוע את הסמכויות שיהיו נתונות לרשות לצורך פיקוח על ביצוע הוראות החוק המוצע או לצורך בירור מינהלי ביחס להפרה או אכיפה של הוראות החוק המוצע, כולל סמכות חקירה פלילית של עבירה על החוק. סמכויות אלה המעוגנות בחוק ניירות ערך נתונות לרשות גם בחוקים נוספים שבסמכותה, דוגמת סעיף 97א לחוק השקעות משותפות, סעיף 29 לחוק הייעוץ או סעיף 63 לחוק שירות מידע פיננסי. יובהר כי הסמכויות לפי סעיפים

(ב) (1) הרשות רשאית, לצורך פיקוח כאמור בסעיף קטן (א), לתת הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם של בעלי רישיון ובעלי היתר כאמור בו, של נושאי משרה בכירה בהם ושל כל מי שמועסק על ידם, והכול כדי להבטיח את ניהולם התקין וההוגן של בעלי הרישיון או בעלי ההיתר כאמור ואת השמירה על עניינם של לקוחותיהם וכדי לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה; הוראות כאמור יכול שיינתנו לכל בעלי הרישיונות או ההיתרים או לבעלי רישיונות או היתרים מסוג מסוים, ויכול שייקבעו בהן דרישות שונות לפי סוג הרישיון או ההיתר, סוג הגוף שהוא בעל הרישיון או ההיתר, סוג השירות שנותן בעל הרישיון או היקף הפעילות של בעל הרישיון או ההיתר ומאפייניה.

(2) הוראות הרשות לפי פסקה (1) אינן טעונות פרסום ברשומות, ואולם הרשות תפרסם ברשומות הודעה על מתן הוראות כאמור ועל מועד תחילתן; הוראות כאמור, וכל שינוי בהן, יועמדו לעיון הציבור במשרדי הרשות ויפורסמו באתר האינטרנט שלה, ורשאית הרשות להורות על דרכים נוספות לפרסומן.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), רשאית הרשות, לצורך פיקוח כאמור בסעיף קטן (א), לתת הוראות לבעל רישיון מסוים או לבעל היתר מסוים, כדי להבטיח את יישום ההוראות לפי חוק זה.

(ד) כללים שתקבע הרשות לפי חוק זה יכול שייקבעו דרך כלל או לגבי בעלי רישיונות או היתרים מסוג מסוים, ויכול שייקבעו בכללים כאמור הוראות שונות לפי סוג הרישיון או ההיתר, סוג הגוף שהוא בעל הרישיון או ההיתר, סוג השירות שנותן בעל הרישיון או היקף הפעילות של בעל הרישיון או ההיתר ומאפייניה.

(ה) הסמכויות לפי סעיפים 52מג, 56א, 56א2, 56ב, 56ב1, 56ג, 56ג1, 56ד ו־56ה לחוק ניירות ערך, יהיו נתונות לרשות לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, בירור מינהלי הנוגע להוראות כאמור או אכיפת הוראות חוק זה לעניין הפרה או עבירה, והכול לפי העניין ובשינויים המחויבים; לעניין זה –

"הפרה" – כהגדרתה בסעיף 58;

"עבירה" – כל אחת מאלה:

(1) עבירה לפי חוק זה;

(2) עבירה לפי סעיפים 284, 290, 291, 415, 423, 424, 424א ו־425 לחוק העונשין, שנעברה בקשר לעבירה כאמור בפסקה (1);

(3) עבירה לפי סעיפים 3 ו־4 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס–2000[10], שנעברה בקשר לעבירה כאמור בפסקאות (1) או (2);

(4) עבירה לפי סעיפים 240, 242, 244, 245 או 246 לחוק העונשין, שנעברה בקשר לחקירה או להליך שיפוטי בשל עבירה כאמור בפסקאות (1) עד (3).

דברי הסבר

52מג, 56א, 56א2, 56ב, 56ב1, 56ג, 56ג1 ו־56ד לחוק ניירות ערך יהיו נתונות לאותו גורם שהוסמך להפעיל את הסמכות בסעיף הרלוונטי בחוק ניירות ערך ובתנאים המנויים באותו סעיף. עוד יובהר שאין באמור כדי לאפשר שימוש בסמכויות שניתנו לתכלית מסוימת לצורך תכלית אחרת.

לבסוף, מוצע לקבוע כי במקרה של סתירה בין הוראות שקבעה הרשות לפי סעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע, החלות על בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שהם חברי בורסה, לבין כללים שנקבעו בתקנון הבורסה או הנחיות שניתנו מכוחו, בהתאם להוראות סעיף 46 לחוק ניירות ערך, יגברו ההוראות שקבעה הרשות.

[10] ס"ח התש"ס, עמ' 293.

(ו) במקרה של סתירה בין הוראות שקבעה הרשות לפי סעיף קטן (ב), החלות על בעל רישיון שהוא חבר בורסה או על בעל היתר, לבין כללים שנקבעו בתקנון הבורסה או הנחיות שניתנו מכוחו, בהתאם להוראות סעיף 46 לחוק ניירות ערך, יגברו ההוראות שקבעה הרשות.

הודעה על פגמים

52. (א) סבר יושב ראש הרשות כי בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר פעל בעסקיו בדרך הפוגעת או העלולה לפגוע ביכולתו לקיים את חובותיו או בניהולם התקין וההוגן של עסקיו, ישלח לבעל הרישיון או לבעל ההיתר, לפי העניין, הודעה בכתב ובה יפרט את הפגמים, ידרוש את תיקונם או מניעת פגיעתם בתוך תקופה שיקבע בהודעה, וייתן לו הזדמנות להגיש, בתוך אותה תקופה או בתוך תקופה קצרה מזו, כפי שיקבע בהודעה, את הערותיו והשגותיו לגבי הפגמים או הדרישות לתיקונם.

(ב) הגיש בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר הערות והשגות כאמור בסעיף קטן (א), יחליט בהן יושב ראש הרשות בסמוך ככל האפשר לאחר שקיבל אותן, ויודיע על החלטתו לבעל הרישיון או לבעל ההיתר, לפי העניין, ואם דרש את תיקונם של הפגמים או מניעת פגיעתם – יקבע בהחלטתו את התקופה שבה על בעל הרישיון או בעל ההיתר, לפי העניין, לעשות כאמור.

אמצעים למניעת פגיעה

53. סברה הרשות, לאחר תום התקופה שקבע יושב ראש הרשות בהודעתו לפי סעיף 52, כי בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר לא תיקן את הפגמים שעליהם הודיע לו יושב ראש הרשות לפי הסעיף האמור, או לא מנע את פגיעתם, או הייתה סבורה, לאחר שנתנה לבעל הרישיון או לבעל ההיתר, לפי העניין, הזדמנות להשמיע או להגיש את הערותיו והשגותיו, שיש צורך לנקוט אמצעים כדי למנוע ממנו שלא לקיים את התחייבויותיו או לפגוע בלקוחותיו, רשאית היא –

(1) להורות לבעל הרישיון או לבעל ההיתר שיימנע מסוגי פעולות שפורשו באותה הוראה;

(2) לאסור על חלוקת דיבידנד או רווחים או על מתן הטבות לדירקטורים, לנושאי משרה, או לעובדים אחרים של בעל הרישיון או בעל ההיתר.

המצאת מסמכים

54. (א) על הודעה, הוראה, דרישה וכל מסמך אחר שהרשות או עובד שהיא הסמיכה לכך רשאים להמציא לפי חוק זה, לבעל רישיון, לבעל היתר השתתפות במסחר או למי שהגיש בקשה לקבלת רישיון או היתר כאמור, יחולו ההוראות לפי פרק ז׳2 לחוק ניירות ערך, בשינויים המחויבים.

דברי הסבר

סעיפים 52 ו־53 מוצע להקנות סמכויות לרשות לקבוע דרכי טיפול בבעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר, שפעל בעסקיו בדרך הפוגעת או העלולה לפגוע ביכולתו לקיים את חובותיו, ובכלל זה חובותיו כלפי לקוחותיו, או ביכולתו לנהל את עסקיו בדרך תקינה והוגנת. סמכויות אלה כוללות מתן הוראות בדבר תיקון הפגמים או נקיטת אמצעים למניעת פגיעתם בתוך תקופה שתיקבע. במקרים שבהם הפגמים לא תוקנו או שלא ננקטו פעולות למניעת פגיעתם, או כאשר מתעורר צורך לנקוט אמצעים כדי למנוע מבעל הרישיון או בעל ההיתר שלא לקיים את התחייבויותיו או לפגוע בלקוחותיו, מוצע להסמיך את הרשות לתת הוראות בדבר הימנעות מסוגי פעולות, מחלוקת דיבידנד ורווחים, או ממתן הטבות לדירקטורים, לנושאי משרה, או לעובדים אחרים של בעל הרישיון או בעל ההיתר, הכול בכפוף לזכות בעל הרישיון או בעל ההיתר להשמיע את טענותיו לפני נקיטת צעדים כאמור.

סעיף 54 מוצע כי בדומה לכל הגורמים המפוקחים על ידי הרשות, מסמכים והודעות שהרשות ממציאה לבעל רישיון או לבעל היתר השתתפות במסחר או למי שהגיש בקשה לקבלת רישיון או היתר כאמור מהרשות, יומצאו בהתאם להוראות לפי פרק ז׳2 לחוק ניירות ערך שעניינו העברת מסמכים באמצעות מערכת "יעל".

עוד מוצע כי כל מסמך שבעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר או מי שמבקש לקבל רישיון או היתר כאמור, חייבים להגישו לרשות, יוגש באופן הקבוע לפי פרק ז׳1 לחוק ניירות ערך שעניינו הגשת מסמכים דרך מערכת המגנ"א (מערכת גילוי נאות אלקטרוני).

(ב) מסמך שבעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר, או מי שהגיש בקשה לקבל רישיון או היתר כאמור, חייב להגישו לרשות, למעט מסמך שיש להגיש לפי סעיף 26(ג)(1), יוגש באופן הקבוע לפי פרק ז׳1 לחוק ניירות ערך.

פרק ו׳: עיצום כספי

הגדרת הסכום הבסיסי

55. בפרק זה, "הסכום הבסיסי" – סכום כמפורט בתוספת השנייה.

עיצום כספי

56. (א) הפר בעל רישיון, בעל היתר השתתפות במסחר, בעל היתר שליטה באחד מאלה, בעל היתר החזקה בבעל רישיון או נותן שירותי מסחר כהגדרתו בסעיף 26(ג), הוראה מההוראות לפי חוק זה, המנויה בחלק א׳ לתוספת השלישית, רשאית הרשות להטיל עליו עיצום כספי, לפי הוראות פרק זה, בסכום הבסיסי.

(ב) הפר בעל רישיון הוראה מההוראות לפי חוק זה, המנויה בחלק ב׳ לתוספת השלישית, רשאית הרשות להטיל עליו עיצום כספי, לפי הוראות פרק זה, בסכום השווה לפי 1.5 מהסכום הבסיסי.

החלת מנגנון העיצום הכספי על מפרים

57. על עיצום כספי לפי סעיף 56, יחולו ההוראות לפי סעיפים 52טז עד 52כט ו־56ח לחוק ניירות ערך, בשינויים המחויבים.

פרק ז׳: הטלת אמצעי אכיפה מינהליים בידי ועדת האכיפה המינהלית

פרק ז׳ – הגדרות

58. בפרק זה –

"הוועדה" – ועדת האכיפה המינהלית שמונתה לפי סעיף 52לב(א) לחוק ניירות ערך;

"הפרה" – הפרה של הוראה מהוראות חוק זה, המנויה בתוספת הרביעית.

דברי הסבר

סעיפים 55 עד 57, התוספת השנייה והתוספת השלישית

לצורך אכיפת הוראות החוק המוצע, מוצע להעניק לרשות סמכות להטיל עיצום כספי בשל הפרות של הוראות החוק המוצע (בהתאם לסכום הבסיסי המפורט בתוספת השנייה לחוק המוצע), וזאת בכפוף למנגנון הקבוע לכך כבר כיום בחוק ניירות ערך. כמו כן מוצע כי גובה העיצום הכספי ישתנה בהתאם למאפייני המפר ולחומרת ההפרה. לשם כך מוצע, בתוספת השנייה, כי הסכום הבסיסי לעניין העיצום הכספי יהיה מדורג בהתאם לגובה ההון העצמי של התאגיד המפר (המשקף את גודלו), וזאת כדי להבטיח אכיפה אפקטיבית.

התוספת השלישית לחוק המוצע, שעניינה הפרות של בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר, מחולקת לשני חלקים, כאשר ההפרות בדרגת חומרה פחותה קבועות בחלק א׳ לתוספת, ויוטל בשלהן עיצום כספי בסכום הבסיסי, והפרות בדרגה חמורה יותר קבועות בחלק ב׳ לתוספת, והעיצום הכספי שיוטל בשלהן יהיה בגובה פי 1.5 מהסכום הבסיסי, באופן שמבטא את חומרת ההפרה.

כך למשל, מוצע שיוטל עיצום כספי בשיעור הסכום הבסיסי על בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שלא הודיע לרשות על כך שנפתחו לגביו הליכים לפי חוק חדלות פירעון, על כך שהוא החליט על פירוקו מרצון או על חיסול עסקיו או על כך שנפתחו בעניינו הליכי פירוק, זאת בניגוד להוראות סעיפים 11(א) או 45(א) לחוק המוצע; ובדרגת חומרה גבוהה יותר – מוצע שיוטל עיצום כספי בשיעור של פי 1.5 מהסכום הבסיסי על בעל רישיון שלא שמר על כספים או ניירות ערך של לקוחותיו בחשבון ייעודי, לטובת לקוחותיו, כאמור בסעיף 33(א)(2) לחוק המוצע, או ששמר אותם שלא בהתאם להוראות שקבעה הרשות בעניין זה לפי סעיף 33(ג) לחוק המוצע.

סעיפים 58 ו־59 והתוספת הרביעית

מוצע להחיל על מי שהפר הוראה מהוראות החוק המוצע המפורטות בתוספת הרביעית את פרק ח׳4 לחוק ניירות ערך, שעניינו הטלת אמצעי אכיפה מינהליים בידי ועדת האכיפה המינהלית שמונתה לפי סעיף 52לב(א) לחוק ניירות ערך (להלן – ועדת האכיפה המינהלית), ולקבוע בתוספת הרביעית המוצעת את ההפרות המהוות עילה להטלת אמצעי אכיפה מינהליים. הפרות אלה הן הפרות חמורות יותר או שנסיבותיהן חמורות יותר, מההפרות שניתן להטיל בשלהן עיצום כספי, והן עוברות בחינה ודיון

סמכויות ועדת האכיפה המינהלית

59. ביצע אדם הפרה, יחולו לעניין המפר ולעניין ההפרה הוראות פרק ח׳4 לחוק ניירות ערך החלות לעניין מפר ולעניין הפרה של הוראה המנויה בתוספת השביעית לחוק האמור, בשינויים המחויבים, ואולם הוועדה תהיה רשאית להטיל על מפר עיצום כספי לפי פרק זה, בהתאם להוראות סעיף 52נג(א) לחוק ניירות ערך, בסכום מרבי כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין הפרה המנויה בחלק א׳ של התוספת הרביעית – 3,000,000 שקלים חדשים לתאגיד, 25,000 שקלים חדשים ליחיד עובד התאגיד שאינו נושא משרה בכירה בו ו־600,000 שקלים חדשים ליחיד אחר;

(2) לעניין הפרה המנויה בחלק ב׳ של התוספת הרביעית – 5,000,000 שקלים חדשים לתאגיד ו־1,000,000 שקלים חדשים ליחיד.

סמכות יושב ראש הרשות או פרקליט מחוז להתקשר בהסדר להימנעות מנקיטת הליכים, להפסקת הליכים או להימנעות מהעמדה לדין, המותנית בתנאים

60. (א) סמכות הנתונה ליושב ראש הרשות או לפרקליט מחוז להתקשר בהסדר להימנעות מנקיטת הליכים, להפסקת הליכים או להימנעות מהעמדה לדין, לפי העניין, המותנית בתנאים, בהתאם להוראות פרק ט׳1 לחוק ניירות ערך, תהיה נתונה להם לעניין הפרה או עבירה, ויחולו לעניין זה הוראות הפרק האמור בשינויים המחויבים.

(ב) בסעיף זה, "הליכים" – הליך בירור הפרה או הליך אכיפה מינהלי לפי פרק ח׳4 לחוק ניירות ערך כפי שהוחל בסעיף 59, או חקירה פלילית לפי סעיף 56ג לחוק ניירות ערך כפי שהוחל בסעיף 51(ד), לפי העניין.

איסור שיפוי וביטוח

61. הוראות סעיף 56ח לחוק ניירות ערך יחולו לעניין הליך לפי פרק זה.

פרק ח׳: עונשין

עונשין

62. (א) מי שכלל בדיווח או במידע אחר שהוא מוסר, פרט מטעה, במטרה להטעות לקוח סביר, בניגוד להוראות סעיף 27(א), דינו – מאסר חמש שנים או קנס פי 5 מהקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד – פי 25 מהקנס כאמור באותו סעיף.

דברי הסבר

במסגרת הליך שמתנהל לפני ועדת האכיפה המינהלית. בין ההפרות האמורות ניתן למנות הפרות הקשורות לעיסוק בשירות מסחר בניירות ערך בלא רישיון או שלא בהתאם לתנאיו, שליטה בבעל רישיון בלא היתר שליטה, העברת אמצעי שליטה בבעל רישיון לאחר, כשהיה על המעביר לדעת שהנעבר נדרש להיתר שליטה ושאין בידו היתר כאמור, שמירת ניירות ערך או כספים של לקוחות שלא בהתאם להוראות החוק המוצע, עיסוק בפעילות הכרוכה בניגוד עניינים, בניגוד לתקנות שקבע השר בעניין, ועוד.

המנגנון של הטלת אמצעי אכיפה מינהליים על ידי ועדת האכיפה המינהלית חל כיום בכל תחומי הפיקוח של הרשות.

לעניין סכומי העיצום הכספי אשר יושתו על מי שיפר את ההוראות הקבועות בתוספת הרביעית לחוק המוצע, מוצע, כמפורט בסעיף 59 לחוק המוצע, לערוך הבחנה בין מפר שהוא עובד של בעל רישיון ואינו נושא משרה בכירה בו, לבין יחיד אחר, כגון בעל השליטה בבעל הרישיון או דירקטור בו, ובינם לבין תאגיד. יצוין כי הסכומים המפורטים בסעיף 59 המוצע תואמים את הקבוע בחוקים אחרים המסמיכים את הרשות כגורם מאסדר, כגון חוק שירות מידע פיננסי, חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וחוק הייעוץ.

סעיף 60 מוצע להחיל לעניין החוק המוצע, בשינויים המחויבים, את פרק ט׳1 לחוק ניירות ערך, שעניינו סמכות יושב ראש הרשות או פרקליט מחוז להתקשר בהסדר להימנעות מנקיטת הליכים, להפסקת הליכים או להימנעות מהעמדה לדין, המותנית בתנאים.

סעיף 61 מוצע להחיל את סעיף 56ח לחוק ניירות ערך לעניין איסור שיפוי וביטוח, גם על הליכי אכיפה מינהלית לפי פרק ח׳ לחוק המוצע, וזאת כדי להבטיח את יעילות הליכי האכיפה כאמור.

סעיף 62 בסעיף קטן (א) כנוסחו המוצע, מוצע לקבוע כי הכללת פרט מטעה בדיווח או במידע אחר שמסר בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, כדי להטעות לקוח סביר, תהיה עבירה פלילית, זאת בדומה לקבוע לגבי פרט מטעה שפרסם תאגיד מדווח (סעיף 53(א)(4) לחוק ניירות ערך) וכן פרט מטעה שמסרה זירת סוחר (סעיף 53(א)(5) לחוק ניירות ערך).

כמו כן, מוצע כי פעילות של נותן שירות מסחר בניירות ערך או של חבר בורסה, בלא רישיון או היתר השתתפות במסחר, תיחשב לעבירה פלילית (פסקאות (1) ו־(4) בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע), זאת בדומה לפעילויות

(ב) מי שעשה אחד מאלה, דינו – מאסר שנתיים או קנס פי 2.5 מהקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ואם הוא תאגיד – פי 12.5 מהקנס כאמור באותו סעיף:

(1) לעניין תאגיד – עסק במתן שירות מסחר בניירות ערך בלי שבידו רישיון לכך או שלא בהתאם לתנאי הרישיון, בניגוד להוראות סעיף 2(א), ולעניין יחיד – עסק במתן שירות כאמור בלי שהיה מועסק בתאגיד כאמור בסעיף 2(ב), בניגוד להוראות אותו סעיף;

(2) פנה בהצעה למתן שירות מסחר בניירות ערך בניגוד להוראות סעיף 4;

(3) כלל פרט מטעה בבקשה למתן רישיון, בבקשה למתן היתר השתתפות במסחר, בדיווח או במידע אחר שהוא מוסר, בניגוד להוראות סעיף 27(א) או להוראות הסעיף האמור כפי שהוחל בסעיף 48;

(4) ביצע פעולות במערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה, באמצעות גישה ישירה למערכת, בלי שבידו היתר השתתפות במסחר או שלא בהתאם לתנאי ההיתר, בניגוד להוראות סעיף 38.

(ג) המגלה לאחר את זהותו של לקוח בניגוד להוראות סעיף 26(ה), דינו – מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין.

פרק ט׳: הוראות שונות

סייג לתחולה

.63 הוראות לפי חוק זה לא יחולו על בנק ישראל.

אגרות

.64 השר, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה ובאישור ועדת הכספים, רשאי לקבוע אגרות שישולמו לרשות, שיחולו על מבקש רישיון לפי סעיף 6, על מבקש היתר השתתפות במסחר לפי סעיף 40 ועל בעל רישיון ובעל היתר השתתפות במסחר, לרבות אגרה בעד בקשה להיתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית, וכן לקבוע הוראות בדבר הפרשי הצמדה, ריבית וכל סכום אחר שישולם בשל פיגור בתשלום אגרות לפי סעיף זה; הוראות פקודת המסים (גבייה) יחולו על גביית אגרות והפרשי הצמדה, ריבית וסכום אחר כאמור.

שינוי התוספות

.65 (א) השר, על פי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה.

דברי הסבר

פתיחה וניהול של בורסה או זירת סוחר בלא רישיון, שמהוות גם הן עבירות פליליות. נוסף על כך, גם פנייה בהצעה למתן שירות מסחר בניירות ערך בניגוד להוראות סעיף 4 לחוק המוצע, כלומר בלי שהשירות יינתן בידי בעל רישיון או בידי מי שמורשה לתיתו בלא רישיון, תיחשב עבירה פלילית (פסקה (2) בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע). עוד מוצע לקבוע כי הכללת פרט מטעה בבקשה למתן רישיון, בבקשה למתן היתר השתתפות במסחר, בדיווח או במידע אחר שנמסר לרשות, תהיה גם היא עבירה פלילית (פסקה (3) בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע), וכך גם גילוי לאחר בדבר זהותו של לקוח בניגוד לחובת הסודיות הקבועה בסעיף 26(ה) לחוק המוצע (סעיף קטן (ג) כנוסחו המוצע).

סעיף 63 מוצע להבהיר למען הסר ספק כי ההוראות לפי חוק זה לא יחולו על בנק ישראל.

סעיף 64 מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות, על פי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אגרה שתשולם בעד הגשת בקשה לרישיון לשירות מסחר בניירות ערך או בעד הגשת בקשה להיתר השתתפות במסחר, וכן אגרה שנתית שישלם בעל הרישיון או ההיתר כאמור, לרבות אגרה שבעל רישיון יידרש לשלם בעד בקשה להיתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית; אגרות אלה ישולמו לרשות. כמו כן מוצע להסמיך את שר האוצר, כמקובל בהוראות מסוג זה, להסדיר בתקנות תשלום של הפרשי הצמדה, ריבית וכל סכום אחר בשל פיגור בתשלום אגרות לפי סעיף מוצע זה. כמקובל, מוצע שהוראות פקודת המסים (גבייה) יחולו על גביית האגרות והסכומים המתווספים להן כאמור.

סעיף 65 מוצע להסמיך את שר האוצר לשנות את התוספת הראשונה, בצו, וזאת על פי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה. כמו כן מוצע להסמיך את שר האוצר, על פי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לשנות, בצו, את התוספות השנייה, השלישית והרביעית.

(ב) השר, על פי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת השנייה, התוספת השלישית והתוספת הרביעית.

ביצוע ותקנות

66. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.

(ב) בתקנות לפי חוק זה רשאי השר לקבוע הוראות שונות לסוגים שונים של בעלי רישיון או היתר השתתפות במסחר.

פרק י': תיקונים עקיפים

תיקון חוק ניירות ערך

67. בחוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968[11] –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "חברת רישומים" יבוא:

""ייעוץ השקעות", "ניהול תיקי השקעות" ו"שיווק השקעות" – כהגדרתם בחוק הייעוץ;

"מכשיר פיננסי" – כל אחד מאלה:

דברי הסבר

סעיף 66 מוצע לקבוע כי שר האוצר הוא השר הממונה על ביצוע החוק המוצע, והוא מוסמך להתקין תקנות לביצועו. נוסף על כך, מוצע להבהיר במפורש כי בתקנות שהוא מתקין לפי החוק המוצע, יוכל שר האוצר לקבוע הוראות שונות לסוגים שונים של בעלי רישיון או היתר השתתפות במסחר.

סעיף 67 מוצע לתקן את חוק ניירות ערך כדי להתאימו לאמור בחוק המוצע ולהסדרה הכלולה בו.

לפסקאות (1) ו־(4)

מוצעים כמה תיקונים בסעיף ההגדרות בחוק ניירות ערך.

להגדרה "מכשיר פיננסי" בסעיפים 1 ו־44יב לחוק ניירות ערך כתיקונם המוצע – זירת סוחר אשר פעילותה מוסדרת בפרק ז'3 לחוק ניירות ערך, מציעה ללקוחותיה שירות שהוא בגדר שירות דילר, כלומר פעילות קנייה ומכירה של מכשירים פיננסיים המבוצעת אל מול חשבונה העצמי של הזירה. יחד עם זאת, קיימים הבדלים ניכרים בין שני סוגי הפעילויות; ראשית, זירת סוחר מוגדרת בפרק ז'3 האמור ככזו שעוסקת בפעילות דילר בעלת מאפיינים ייחודיים. בהתאם להגדרת "זירת סוחר" בסעיף 44יב לחוק ניירות ערך, הפעילות בה נעשית באמצעות מערכת ממוחשבת "באופן מאורגן, תדיר ושיטתי" והיא אינה כוללת מערכת שבה כל המכשירים הפיננסיים שנקנים או שנמכרים הם מכשירים פיננסיים שתנאיהם נקבעו במשא ומתן ישיר בין הצדדים לעסקה. נוסף על כך, בהתאם לסעיף 44ל לחוק ניירות ערך, חובת הרישיון לזירות סוחר אינה חלה על תאגידים בנקאיים ועל מי שכל לקוחותיו הם לקוחות כשירים מהסוגים המנויים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, למעט לעניין עסקאות מסוימות המפורטות בתוספת רביעית א' לאותו חוק. שנית, זירות הסוחר הפועלות היום מציעות ללקוחותיהן סוג מסוים ומוגבל של פעילות, שבמסגרתה הזירה היא הצד הנגדי להתחייבויות הגלומות במכשירים פיננסיים נגזרים שהיא מציעה למסחר. ההתמקדות של הזירות הקיימות בפעילות זו היא בעלת השלכות על אופיין, מכיוון שהיא מגבירה בצורה ניכרת את הסיכונים וניגודי העניינים הקשורים למסחר של הלקוחות בזירה, בהשוואה לפעילות דילר אחרת. זירה שהיא הצד הנגדי להתחייבויות הגלומות במכשירים הפיננסיים שהיא מציעה, נמצאת בניגוד עניינים מבני המתבטא בכך שהיא מרוויחה כאשר הלקוח מפסיד, ולהפך. ניגוד עניינים זה אף מתמשך לאורך כל משך האחזקה של הלקוח בפוזיציה במכשיר הפיננסי, זאת משום שהזירה היא גם הגורם שקובע את המחיר שבו יוכל הלקוח לסגור את הפוזיציה במכשיר הפיננסי, מכיוון שסגירת הפוזיציה מתבצעת בהכרח מולה. ואכן, ההסדרה הקיימת של זירות סוחר, בחוק ניירות ערך ובתקנות מכוחו, מותאמת לסיכונים ולניגודי עניינים אלה, בניסיון לצמצמם ולגלותם לציבור הלקוחות ככל האפשר.

לנוכח האמור, מוצע לקבוע את קו הגבול בין הצורך לקבל רישיון זירה לבין הצורך לקבל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך באופן שישקף את אופי הפעילות השונה של הגופים המפוקחים וזאת בעיקר על פי המוצרים שבהם ניתן השירות. גוף המציע שירותי דילר המנויים בהגדרת זירת סוחר ומציע ללקוחותיו מסחר במכשירים פיננסיים נגזרים שאינם רשומים למסחר בבורסה ושאינם מכשירים פיננסיים הרשומים למסחר בבורסה בחו"ל כפי שקבע יושב ראש הרשות, כמפורט בהגדרה המוצעת למונח "מכשיר פיננסי" בסעיף 67(4) להצעת החוק, יידרש לשם כך לרישיון זירה, שאותו הוא נדרש להחזיק כבר היום. זירה כאמור תהיה פטורה מרישיון לשירות מסחר בניירות ערך לשם ביצוע פעילות זו. לעומת זאת, גוף אשר יעסוק בפעילות דילר אחרת מזו, יידרש ככלל לרישיון למתן שירותי מסחר

[11] ס"ח התשכ"ח, עמ' 234; התשפ"ד, עמ' 1490.

(1) ניירות ערך;

(2) ניירות ערך המונפקים בידי הממשלה או בידי בנק ישראל;

(3) יחידות של קרן סגורה כהגדרתה בחוק להשקעות משותפות;

(4) הסכם או הסדר שערכו נגזר מערכם של מטבעות, סחורות (Commodities), שערי ריבית, שערי חליפין, מדדים או מכשיר פיננסי אחר;

(5) כל מכשיר פיננסי אחר שקבע שר האוצר, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת;";

(ב) בהגדרה "תאגיד בנקאי", המילים "התשמ"א–1981" – יימחקו;

(ג) אחרי ההגדרה "תאגיד בנקאי" יבוא:

""תאגיד עזר" – כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי);";

(ד) אחרי ההגדרה "חבר בורסה" יבוא:

""חבר מערכת מסחר ייעודית" – כמשמעותו בסעיף 19(ד) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך;

"היתר השתתפות במסחר", "מערכת מסחר ייעודית", "נותן שירות זר" ו"רישיון לשירות מסחר בניירות ערך" – כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך;";

(ה) אחרי ההגדרה "חוק איסור הלבנת הון" יבוא:

""חוק הבנקאות (רישוי)" – חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981[12];

"חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך" – חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025;";

דברי הסבר

בניירות ערך. בכך נכללים למשל גופים שעוסקים בפעילות דילר במכשירים פיננסיים נגזרים, הנסחרים בבורסה, גופים שאינם פועלים באמצעות מערכת ממוחשבת באופן מאורגן, תדיר ושיטתי, או שחל עליהם אחד הסייגים לתחולת פרק ז׳3 לחוק ניירות ערך המנויים בסעיף 44ל לחוק ניירות ערך. גופים אלה יידרשו ברישיון למתן שירותי מסחר בניירות ערך ולא ברישיון זירה.

יוזכר כי בשל הוראת ייחוד העיסוק הקבועה בסעיף 44טז לחוק ניירות ערך, שלפיה חברה בעלת רישיון זירה לא תעסוק בכל עיסוק נוסף מלבד ניהול הזירה, הרי חברה שהיא בעלת רישיון זירת סוחר לא תוכל לקבל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך.

וזה נוסח ההגדרה "מכשיר פיננסי" שבסעיף 44יב לחוק ניירות ערך, אשר מוצע להחליפה:

""מכשיר פיננסי" – כל אחד מאלה:

(1) ניירות ערך כהגדרתם בסעיף 1;

(2) ניירות ערך המונפקים בידי הממשלה או בידי בנק ישראל;

(3) יחידות של קרן סגורה כהגדרתה בחוק להשקעות משותפות;

(4) הסכם או הסדר שערכו נגזר מערכם של מטבעות, סחורות (Commodities), שערי ריבית, שערי חליפין, מדדים או מכשיר פיננסי אחר;

(5) כל מכשיר פיננסי אחר שקבע שר האוצר, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עמה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת;".

להגדרה "גורם מפוקח" – מוצע להוסיף בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, בעל היתר השתתפות במסחר, נותן שירות זר וסוחר גדול לרשימת הגורמים המנויים בהגדרה "גורם מפוקח" שבסעיף 1 לחוק ניירות ערך. הגדרה זו משמשת בסעיפים שונים לאורך החוק האמור לצורך החלת סמכויות פיקוח ואכיפה של הרשות לגבי גורמים המנויים בה. כך למשל, סעיף 52סז לחוק ניירות ערך קובע כי לעניין פרק ח׳4 לאותו חוק, העוסק בהטלת אמצעי אכיפה מינהליים, גורם מפוקח שגרם להצגת פרט מטעה לרשות בדיווח, במסמך או בהודעה שאותם הוא נדרש להציג לפי כל דין (כלומר לפי דברי החקיקה השונים שהרשות אמונה

[12] ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

(ו) בהגדרה "גורם מפוקח" –

(1) אחרי פסקה (5א) יבוא:

"(5ב) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, בעל היתר השתתפות במסחר וכן נותן שירות זר העוסק במתן שירות מסחר בניירות ערך ולפי סעיף 3(א)(9) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך לא חלה עליו חובת רישיון כאמור;

(5ג) סוחר גדול כהגדרתו בסעיף 50(א) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך;";

(2) בפסקה (12), המילים "כמשמעותם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981" – יימחקו;

(2) בסעיף 21א, ברישה, המילים "התשמ"א–1981" – יימחקו;

(3) בסעיף 37(ה), ההגדרה "חוק הבנקאות (רישוי)" – תימחק;

(4) בסעיף 44יב –

(א) בהגדרה "אופציה בינארית", ברישה, במקום "פסקה (4)" יבוא "פסקה (1)";

(ב) במקום ההגדרה "מכשיר פיננסי" יבוא:

""מכשיר פיננסי" – כל אחד מאלה:

(1) הסכם או הסדר שערכו נגזר מערכם של מטבעות, סחורות (Commodities), שערי ריבית, שערי חליפין, מדדים או מכשיר פיננסי אחר, למעט הסכם או הסדר כאמור הרשומים למסחר בבורסה או הסכם או הסדר כאמור הרשומים למסחר בבורסה בחו"ל שקבע יושב ראש הרשות;

(2) מכשיר פיננסי אחר שקבע שר האוצר, לפי הצעת הרשות או בהתייעצות עימה ובאישור ועדת הכספים של הכנסת;";

(5) בסעיף 44ל(א)(2), המילים "כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981" – יימחקו;

(6) בסעיף 45, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) החובה לפי סעיף קטן (א) לא תחול על בעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית כאמור בסעיף 19 לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, לעניין פתיחה וניהול של מערכת כאמור";

דברי הסבר

עליהם), כשהיה עליו לדעת שיש בכך כדי להטעות את הרשות, ייחשב למבצע הפרה של הוראה המנויה בחלק ג' לתוספת השביעית לחוק ניירות ערך.

לפסקה (6)

עוד מוצע לתקן את סעיף 45 לחוק ניירות ערך, שעניינו איסור פתיחה וניהול של מערכת למסחר בניירות ערך בלא רישיון מאת הרשות. לפי סעיף 19 לחוק המוצע, הרשות רשאית להעניק לבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, לבקשתו, היתר להפעלת מערכת למסחר בניירות ערך, אשר פעילותה מוגבלת לפי הוראות שקבע שר האוצר בתקנות, וזאת אם מתקיימים התנאים האמורים בסעיף 5(א)(3) עד (5) לחוק המוצע לעניין הפעלת מערכת כאמור בידי בעל הרישיון ולעניין שמירה על יציבותה. מערכת זו תהווה מערכת חלופית למערכת המסחר בניירות ערך המנוהלת על ידי בורסה. לפיכך, מוצע לקבוע כי החובה לקבל רישיון בורסה לא תחול על מי שבידו היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית כאמור בסעיף 19 לחוק המוצע.

(7) בסעיף 49א –

(א) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "או בידי בעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית";

(ב) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "או בידי בעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית כאמור בסעיף 19 לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך";

(8) בסעיף 52, במקום "בסעיף 44יב" יבוא "באותו סעיף";

(9) בסעיף 52לא, בהגדרה "הפרה", אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) הפרה כהגדרתה בסעיף 58 לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך";

(10) בסעיף 52נו(א), אחרי פסקה (10) יבוא:

"(11) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך או בעל היתר השתתפות במסחר";

(11) בסעיף 52נז(1), אחרי "בשירותי תשלום" יבוא "רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, היתר שליטה או היתר החזקה בבעל רישיון כאמור, היתר השתתפות במסחר או היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית, שניתנו למפר לפי חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך";

(12) בסעיף 52סה(ב), אחרי "עבירה כהגדרתה בסעיף 43(ג) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום" יבוא "עבירה כהגדרתה בסעיף 51(ד) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך";

(13) בסעיף 52סז, במקום "לרשות בדיווח" יבוא "לרשות בבקשה, בדיווח", אחרי "עובד שהוסמך לכך" יבוא "או במידע אחר שמסר לרשות", ובסופו יבוא "לעניין סעיף זה, "גורם מפוקח" – לרבות מי שהגיש בקשה כמפורט להלן:

(1) בקשה להיתר לפרסום תשקיף לפי פרק ג', בקשה לרישום במרשם הרכזים לפי פרק ה'5, בקשה לרישיון זירה לפי פרק ז'3, בקשה לרישיון בורסה או לרישיון מסלקה לפי פרק ח' או בקשה לרישום במרשם החתמים שנקבע לפי סעיף 56(ג);

(2) בקשה לרישיון יועץ, לרישיון מנהל תיקים או לרישיון משווק לפי חוק הייעוץ;

(3) בקשה לאישור לשמש מנהל קרן או נאמן לפי חוק השקעות משותפות;

(4) בקשה לרישיון למתן שירות מידע פיננסי לפי חוק שירות מידע פיננסי;

דברי הסבר

לפסקה (7)

מוצע לתקן את סעיף 49א לחוק ניירות ערך שעניינו איסור הצעה למתן שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך שאינה מנוהלת בידי בורסה בעלת רישיון בישראל, בלא היתר מאת יושב ראש רשות ניירות ערך. התיקון המוצע מצמצם את האיסור כך שלא יידרש היתר כאמור להצעה למתן שירותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת מסחר בניירות ערך שמופעלת על ידי בעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית כאמור בסעיף 19 לחוק המוצע.

לפסקאות (9) עד (12)

מוצע לתקן את סעיפים 52לא, 52נו(א), 52נז(1) ו־52סה(ב) לחוק ניירות ערך, כך שהרשות תוכל להחיל על בעלי רישיון לשירות מסחר בניירות ערך את סמכויותיה בעניין אכיפת הפרות מינהליות ועבירות פליליות.

לפסקה (13)

מוצע לתקן את סעיף 52סז לחוק ניירות ערך שלפיו גורם מפוקח שגרם להצגת פרט מטעה לרשות, והיה עליו לדעת שיש בכך כדי להטעותה, ביצע הפרה מינהלית, כך שהוא יחול על כל מי שהגיש לרשות בקשה לרישיון,

(5) בקשה לרישיון ייזום בסיסי או לרישיון שירותי תשלום לפי חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום;

(6) בקשה לרישיון לשירות מסחר בניירות ערך או להיתר השתתפות במסחר לפי חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך";

(14) בסעיף 54יא5(ד), בהגדרה "תאגיד בנקאי", המילים "התשמ"א–1981" – יימחקו;

(15) בסעיף 56א1 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי "בבורסה" יבוא "או במערכת מסחר ייעודית";

(ב) בסעיף קטן (א), אחרי "סעיף 44יג," יבוא "מבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, מבעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית, מחבר מערכת מסחר ייעודית" ואחרי "הרשומים למסחר בבורסה" יבוא "או נסחרים במערכת מסחר ייעודית";

(16) בתוספת הראשונה –

(א) ברישה, במקום "יראו את מי שנתן לחבר בורסה" יבוא "או במסגרת מערכת מסחר ייעודית, יראו את מי שנתן לחבר בורסה או לבעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית או לחבר מערכת מסחר ייעודית, לפי העניין", במקום "למערכת המסחר למוסדיים" יבוא "למערכת" ואחרי "לחבר הבורסה" יבוא "או לבעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית או לחבר מערכת מסחר ייעודית, לפי העניין";

(ב) בפרט (4), המילים "כמשמעותם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א–1981" – יימחקו;

(ג) אחרי פרט (7) יבוא:

"(7א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, הרוכש בעבור עצמו ובעבור לקוחות שהם משקיעים המנויים בסעיף 15א(ב);".

(17) בתוספת השביעית, בחלק ג', פרט (4ב) – יימחק.

דברי הסבר

להיתר, לאישור או לרישום במרשם לפי דברי החקיקה המפורטים בתיקון המוצע.

לפסקה (15)

סעיף 56א1 לחוק ניירות ערך שעניינו בקרה על פעולות בבורסה, מסמיך את יושב ראש הרשות או עובד שהיושב ראש הסמיך לכך (להלן – עובד מוסמך), לדרוש מבורסה, מחבר בורסה, מחברה בעלת רישיון זירה, או ממנהל תיקי השקעות, כל ידיעה או מסמך הנוגעים לעסקה בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה שבוצעה על ידו או באמצעותו, לרבות פרטי הזיהוי של מי שבעבורו בוצעה העסקה או של מי שנתן לגורמים האמורים את ההוראה לביצוע העסקה. מוצע להקנות ליושב ראש הרשות (או לעובד מוסמך) סמכות דומה גם ביחס לבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, בקשר לעסקה בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה, וכן ביחס לבעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית ולחבר מערכת כאמור, ביחס לניירות ערך הנסחרים במערכת מסחר ייעודית.

לפסקה (16)

התוספת הראשונה לחוק ניירות ערך עניינה בהגדרתם של גופים כשירים לפי אותו חוק, אשר בעניינים שונים באותו חוק ובחוקים נוספים, מקבלים התייחסות שונה לעומת גופים או יחידים שאינם כשירים. כך למשל משקיע הנמנה עם סוג שנקבע בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך לא יימנה במניין המשקיעים לעניין הקביעה אם נעשתה הצעה לציבור של ניירות ערך. מוצע לתקן את התוספת האמורה כך שייווסף אליה בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, הרוכש בעבור עצמו ובעבור לקוחות שהם משקיעים המנויים בסעיף 15א(ב) לחוק ניירות ערך.

תיקון חוק השקעות משותפות בנאמנות

68. בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד–1994[13], בסעיף 9א(ד), בהגדרה "עבירה", אחרי "חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה–2005" יבוא "חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג–2023[14], או עבירה לפי סעיפים 244, 284, 290 עד 297, 390 עד 393, 415, 418 עד 428, 439, 440 לחוק העונשין, התשל"ז–1977[15]".

תיקון חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות

69. בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה–1995[16] –

(1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "בעל רשיון" יבוא:

""בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך" – בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025;";

(2) בסעיף 3(א)(14)(ד), במקום "חבר בורסה" יבוא "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(3) בסעיף 22(3), במקום "אצל חבר בורסה" יבוא "אצל בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, אצל חברה בעלת רישיון זירה כהגדרתו בסעיף 44יב לחוק ניירות ערך";

(4) בסעיף 27(ג) –

(א) בפסקה (2), בסופה יבוא "כאמור בפסקה (1) להגדרה "עבירה" בסעיף קטן זה";

(ב) בפסקה (3), אחרי "ביצוע עבירה" יבוא "כאמור בפסקה (1) להגדרה "עבירה" בסעיף קטן זה";

(ג) במקום ההגדרה "הוראת דין כלכלי", "עבירה" יבוא:

""הוראת דין כלכלי" – כהגדרתה בסעיף 9א(ד) לחוק השקעות משותפות;";

דברי הסבר

סעיף 68 סעיף 9א לחוק השקעות משותפות מטיל על נאמן לקרן חובה לדווח לרשות על כך שמתקיימות לגביו, לגבי בעל השליטה בו או לגבי נושא משרה בהם, נסיבות המהוות פגם במהימנות. נסיבות אלה כרוכות, בין השאר, בקיומם של הליכים פליליים בעבירה כהגדרתה בסעיף קטן (ד) של הסעיף האמור. כמו כן מחייב הסעיף נושא משרה בנאמן לקרן, בעל שליטה בנאמן ונושא משרה בבעל השליטה, לדווח לנאמן על התקיימות נסיבות כאמור, כך שזה יוכל לדווח על כך לרשות. מוצע לתקן את ההגדרה "עבירה" שעליה נדרש נושא משרה או בעל שליטה בנאמן לקרן, ונושא משרה בבעל השליטה, לדווח לנאמן, כדי שהדיווח יגיע לרשות, ולהוסיף לה עבירות נוספות מכוח חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ומכוח חוק העונשין, התשל"ז–1977. סעיף זה מוצע בהמשך לתיקון סעיף 27 לחוק הייעוץ, בסעיף 69 להצעת החוק.

סעיף 69 סעיף 3(א)(14) לחוק הייעוץ מונה שורה של גופים מפוקחים שרשאים לעסוק בייעוץ או שיווק השקעות של קרן כספית בלא צורך ברישיון ייעוץ השקעות. מוצע לתקן את הרשימה כך שבמקום "חבר בורסה", הגורם שייכלל כעת ברשימת הגופים הפטורים מרישיון ייעוץ השקעות יהיה "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך".

סעיף 22(3) לחוק הייעוץ קובע את הגופים שבהם רשאי מנהל תיקים לנהל בעבור לקוחו חשבון כספי, חשבון ניירות ערך ונכסים פיננסיים. מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שלרשימת הגופים האמורים ייווסף בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך.

עוד מוצע לתקן את סעיף 27 לחוק האמור, כך שיובהר על אילו עבירות צריך בעל רישיון (לפי אותו חוק), נושא משרה בבעל הרישיון או בעל שליטה בו, לדווח לרשות או לדווח לחברה בעלת הרישיון כדי שזו תעביר דיווח לרשות, על התקיימות נסיבה שעלולה להוות פגם במהימנות. התיקון המוצע בסעיף 27 לחוק הייעוץ נועד לייצר רשימה סגורה של עבירות ונסיבות בנוגע לחובת הדיווח, כדי להקנות לגורם שנדרש לדווח ודאות בנוגע לנסיבות שעליהן עליו לדווח. יחד עם זאת, יודגש כי אין בסעיף זה כתיקונו המוצע כדי להגביל את שיקול הדעת

[13] ס"ח התשנ"ד, עמ' 308; התשפ"ד, עמ' 990.

[14] ס"ח התשפ"ג, עמ' 306.

[15] ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

[16] ס"ח התשנ"ה, עמ' 416; התשפ"ד, עמ' 993.

(ד) אחרי ההגדרה "חבות כספית כחלופה להליך פלילי" יבוא:

""עבירה" – אחת מאלה:

(1) עבירה לפי אחד מהחוקים המפורטים להלן, למעט עבירה שדינה קנס בלבד: חוק זה; חוק איסור הלבנת הון, התש"ס–2000[17]; חוק ניירות ערך; פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג–1983[18]; חוק החברות; חוק הבנקאות (רישוי); פקודת הבנקאות, 1941[19]; חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981[20]; פקודת מס הכנסה[21]; חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג–1963[22]; חוק מס ערך מוסף, התשל"ו–1975[23]; פקודת המכס[24]; חוק היטלי סחר ואמצעי הגנה, התשנ"א–1991[25]; חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח–1988[26]; חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א–1981[27]; חוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני; חוק הפיקוח על קופות גמל; חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג–2023; חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025; ועבירה לפי סעיפים, 244, 284, 290 עד 297, 390 עד 393, 415, 418 עד 428, 439 או 440 לחוק העונשין;

(2) עבירה שאינה מנויה בפסקה (1), ושבית המשפט קבע שיש עימה קלון.";

(5) בתוספת הראשונה, אחרי פרט 6 יבוא:

"6א. בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך."

תיקון חוק שירות מידע פיננסי

70. בחוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב–2021[28] –

(1) בסעיף 1 –

(א) בהגדרה "אמצעי שליטה", "בורסה", "הון עצמי", "החזקה", של אמצעי שליטה", "נושא משרה בכירה" ו"שליטה", המילה ""בורסה"" – תימחק;

דברי הסבר

הנתון לרשות בחוקים השונים שהיא אמונה עליהם, לעניין ביטול רישיון או זכות אחרת, לפי שיקולים רחבים של מהימנות שאותם היא רשאית לשקול. שיקולים אלה כוללים, בין השאר, כל מידע פלילי שהרשות מוסמכת לקבל בנוגע לגורמים הרלוונטיים, בין שמידע זה כלול בחובת הדיווח כאמור בסעיף 27(ג) לחוק הייעוץ ובין שלא; בין שמידע זה הגיע לידיה מבעל הרישיון או בעל הזכות ובין שהגיע לידיה ממשטרת ישראל, מכוח סמכות הרשות לפי חוק המידע הפלילי.

לבסוף, מוצע להוסיף בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לתוספת הראשונה לחוק הייעוץ, כך שבעל רישיון כאמור יהיה בגדר הלקוחות הכשירים לפי אותו חוק, שייעוץ השקעות, ניהול תיקי השקעות או שיווק השקעות בעבורם אינו טעון רישיון.

סעיף 70 מוצע לתקן את חוק שירות מידע פיננסי ולערוך בו את ההתאמות הנדרשות בעקבות חקיקת החוק המוצע וההסדרה הכלולה בו. על פי המוצע, בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ייחשב לגוף פיננסי

---

17 ס"ח התש"ס, עמ' 293.

18 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

19 ע"ר 1941, תוס' 1, עמ' (ע) 69, (א) 85.

20 ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

21 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

22 ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

23 ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

24 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

25 ס"ח התשנ"א, עמ' 38.

26 ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

27 ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

28 ס"ח התשפ"ב, עמ' 288;התשפ"ד, עמ' 1494.

(ב) אחרי ההגדרה "בנק" יבוא:

""בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך" – בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך;";

(ג) בהגדרה "גוף פיננסי", בפסקה (9), במקום "חבר בורסה" יבוא "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(ד) בהגדרה "הוראות מאסדר", בפסקה (4), אחרי פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ד) לגבי בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך – הוראות הניתנות לפי סעיף 51(ב) לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך;";

(ה) בהגדרה "היקף פעילות קטן", לעניין מקור מידע –

(1) אחרי פסקה (3א) יבוא:

"(3ב) לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך – חלקו היחסי בשווי הכספי של כלל ההוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך שהוצאו לפועל בישראל, בבורסה או מחוץ לבורסה, בשנה הקלנדרית שקדמה למועד הגשת בקשה כאמור בסעיף 41(ג)(1), לא עלה על 5 אחוזים; בפסקה זו, "ניירות ערך" – ניירות ערך כהגדרתם בסעיף 52 לחוק ניירות ערך, אשר נסחרים או רשומים למסחר בבורסה בישראל;";

(2) בפסקה (4), במקום "(1) עד (3א)" יבוא "(1) עד (3ב)";

(ו) ההגדרה "חבר בורסה" – תימחק;

(ז) אחרי ההגדרה "חוק הגנת הפרטיות" יבוא:

""חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך" – חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025;";

(ח) בהגדרה "מאסדר הגוף הפיננסי", בפסקה (4), אחרי "בעל רישיון מנהל תיקים" יבוא "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

דברי הסבר

ולמקור מידע, כהגדרתם בחוק שירות מידע פיננסי. נוסף על כך, בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יוכל לקבל אישור למתן שירות מידע פיננסי ולהפוך לנותן שירות מידע פיננסי. לשם כך, מוצע לתקן את ההגדרות הרלוונטיות בחוק שירות מידע פיננסי, להוסיף הגדרות חדשות בהתאם לחוק המוצע וכן להחיל את מנגנון העיצום הכספי הקבוע בחוק שירות מידע פיננסי, גם על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך.

מוצע להגדיר מהו "היקף פעילות קטן" לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך. הגדרה זו משמשת בחוק שירות מידע פיננסי להגדרת גופים שלפי סעיף 41(ג) לחוק האמור יכולים לפנות לשר האוצר או הנגיד, בהתאמה, ולבקש פטור או דחייה במתן גישה למידע פיננסי המצוי אצלם באמצעות מערכת הממשק למידע פיננסי, וזאת מטעמים מיוחדים הנוגעים לעלות הכרוכה ביישום הוראות חוק שירות מידע פיננסי או לתחרות במערכת הפיננסית.

ההגדרה "היקף פעילות קטן" לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך תיקבע לפי חלקו היחסי של בעל הרישיון במחזור המסחר בבורסה (הכולל עסקאות שבוצעו מחוץ לבורסה), בשנה הקלנדרית שקדמה למועד הגשת בקשה לשר האוצר לעניין אי־הנגשת מידע פיננסי. על פי המוצע, כדי להיכנס להגדרה "היקף פעילות קטן" נדרש שחלק יחסי זה לא עלה על 5 אחוזים.

מחזור המסחר לעניין זה מתייחס רק לניירות ערך אשר נסחרים או רשומים למסחר בבורסה בישראל. עוד יצוין כי כאשר מדובר בחברות דואליות הנסחרות בבורסה בישראל ונוסף על כך נסחרות בבורסה בחו"ל כהגדרתה בחוק ניירות ערך, אין הכוונה לכלול בחישוב מחזור המסחר עסקאות בניירות הערך שלהן שבוצעו מחוץ לישראל בבורסה בחו"ל, אך מחזור המסחר יכלול עסקאות שבוצעו בישראל מחוץ לבורסה ולאחר מכן דווחו לבורסה.

(ט) בהגדרה "מאסדר מקור המידע", בפסקה (3א), אחרי "חברת תשלומים" יבוא "ובעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(י) בהגדרה "מאסדר נותן השירות", בפסקה (2)(ד1), אחרי "חברת תשלומים" יבוא "ובעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(יא) בהגדרה "מקור מידע", אחרי פסקה (3א) יבוא:

"(3ב) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך;";

(יב) ההגדרה "תקנון הבורסה" – תימחק;

(2) בסעיף 50(ד), המילים "למעט חבר בורסה" – יימחקו;

(3) בסעיף 51(1), אחרי "חברת תשלומים" יבוא "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(4) בסעיף 69(ב), אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) לעניין חלקו היחסי של מקור מידע שהוא בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך בשווי הכספי של כלל ההוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך שהוצאו לפועל בישראל, בבורסה או מחוץ לבורסה, בשנה הקלנדרית שקדמה למועד הגשת בקשה כאמור בסעיף 41(ג)(1) – שיעור אחר מהשיעור הקבוע בפסקה (3ב) להגדרה "היקף פעילות קטן.";

(5) בסעיף 79(ב), אחרי פסקה (5ב) יבוא:

"(5ג) לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, יחולו הוראות חוק זה לגבי סלי המידע כאמור בפרטים 4 עד 6 בחלק א' לתוספת השלישית, כפי שהוחלו בפרט 1 בחלק ו' לתוספת האמורה, החל מתום שנתיים מיום תחילתו של חוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך;";

(6) בתוספת השלישית, אחרי חלק ה' יבוא:

"חלק ו'

סלי המידע לעניין מקור מידע שהוא בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך

1. כל אחד מסלי המידע המנויים בפרטים 4 עד 6 לחלק א'.";

(7) בתוספת השישית, אחרי פרט 9 יבוא:

"10. לעניין בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך – 50,000 שקלים חדשים.";

(8) בתוספת האחת עשרה, בפרט 5, במקום הרישה עד המילה "בדיווח" יבוא "בעל רישיון שכלל בדיווח".

תיקון חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום

71. בחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג–2023[29] –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי" יבוא:

""בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך" – בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025;";

דברי הסבר

סעיף 71 מוצע לתקן את חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ולערוך בו את ההתאמות הנדרשות כדי להתאימו לחוק המוצע ולהסדרה הכלולה בו. כך, מוצע כי לבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך יתאפשר לקבל אישור למתן שירות ייזום בסיסי ולהפוך להיות יוזם בסיסי. בהתאם לכך, מוצע לתקן את ההגדרות הרלוונטיות בחוק

[29] ס"ח התשפ"ג, עמ' 306; התשפ"ד, עמ' 1494.

(ב) בהגדרה "מאסדר", בפסקה (1), אחרי "חברת תשלומים" יבוא "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(ג) בהגדרה "מאסדר יוזם תשלום", בפסקה (1), אחרי "חברת תשלומים" יבוא "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(2) בסעיף 2(ה), אחרי פסקה (9) יבוא:

"(10) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך;";

(3) בסעיף 14(א), אחרי פסקה (9) יבוא:

"(9א) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך;";

(4) בתוספת השנייה, אחרי פרט 3 יבוא:

"3א. לעניין בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך – 50,000 שקלים חדשים.";

(5) בתוספת השישית, בחלק א', בפרט 8, במקום הרישה עד המילה "בדיווח" יבוא "בעל רישיון שכלל בדיווח".

תיקון חוק איסור הלבנת הון

72. בחוק איסור הלבנת הון התש"ס–2000[30] (להלן – חוק איסור הלבנת הון) –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "בנק הדואר" יבוא:

""בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך" – בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025;";

(ב) ההגדרה "חבר בורסה" – תימחק;

(ג) ההגדרות "בורסה", "בעל אישור למתן שירות ייזום בסיסי" ו"בעל רישיון ייזום בסיסי" – יימחקו;

דברי הסבר

הסדרת העיסוק בשירותי תשלום, להוסיף הגדרות חדשות בהתאם לחוק המוצע, וכן להחיל את מנגנון העיצום הכספי הקבוע בחוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום, גם על בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, כהגדרתו בחוק המוצע.

סעיפים 72 ו־79 מוצע להוסיף בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לרשימת הגופים הנתונים לפיקוחו של יושב ראש הרשות לעניין עמידה בהוראות חוק איסור הלבנת הון, התש"ס–2000 (להלן – חוק איסור הלבנת הון). כמו כן מוצע להוסיף בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לתוספת השלישית לחוק האמור, כך שיחולו ביחס אליו החובות הקבועות בפרק ג' לאותו חוק, כגון חובת הכרת הלקוח, זיהויו ואימות זהותו, חובת קבלת הצהרה על נהנה ועל בעל שליטה מהלקוח, חובת דיווח לרשות איסור הלבנת הון על פעולות המעוררות חשד להלבנת הון ומימון טרור, וחובת שמירת מסמכים. יצוין כי הוספת בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לרשימת הגופים כאמור, תיעשה תוך מחיקת "חבר בורסה" מהרשימה, מכיוון שכעת יידרשו חברי הבורסה הנותנים שירותי מסחר בניירות ערך ללקוחות לקבל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, אשר מכוחו יחול עליהם משטר איסור הלבנת הון. לצורך כך, מוצע גם לקבוע, בסעיף 79 לחוק המוצע, הוראת מעבר אשר תבטיח את המשכיות התחולה של חוק איסור הלבנת הון והצו שניתן מכוח סעיף 7ב לאותו חוק, על חברי הבורסה שיהפכו להיות בעלי רישיון שירות למסחר בניירות ערך.

עוד מוצע למחוק מחוק איסור הלבנת הון את ההתייחסות ל"בעל אישור למתן שירות ייזום בסיסי" ו"בעל רישיון ייזום בסיסי". לאחר דיון שהתקיים בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, ביום כ"ו בתמוז התשפ"ד (1 באוגוסט 2024), החליטה הוועדה כי על גופים אלה לא יחול משטר איסור הלבנת הון ומימון טרור, וזאת בשל הסיכון הנמוך הנובע מפעילותם.

לבסוף, מוצע להוסיף לחוק איסור הלבנת הון ולתוספת השלישית בו רכזי הצעה אשר עוסקים בתחום מימון ההמונים של חברות ומפוקחים לעניין זה על ידי הרשות, לפי פרק ה'5 לחוק ניירות ערך, כך שגם לגביהם יחולו החובות הנזכרות לעיל, אשר קבועות בפרק ג' לאותו חוק.

[30] ס"ח התש"ס, עמ' 293; התשפ"ד, עמ' 787.

(ד) אחרי ההגדרה "רכוש" יבוא:

""רכז הצעה" – כמשמעותו בסעיף 15ב(4א)(א) לחוק ניירות ערך;";

(2) בסעיף 11יג(א)(2) –

(א) במקום "חבר בורסה" יבוא "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(ב) במקום "בעל רישיון ייזום בסיסי ובעל אישור למתן שירות ייזום בסיסי" יבוא "רכז הצעה";

(3) בתוספת השלישית –

(א) במקום פרט 1 יבוא:

"1. בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך";

(ב) פרטים 1ג ו־1ד – יימחקו;

(ג) אחרי פרט 2 יבוא:

"2א. רכז הצעה."

תיקון חוק המידע הפלילי ותקנת השבים

73. בחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט–2019[31], בתוספת הראשונה, בפרט 5 –

(1) בפסקה (21), במקום הסיפה החל במילים "ולעניין רישיון זירה" יבוא "לעניין רישום במרשם הרכזים כרכז הצעה לפי סעיפים 35מא ו־35מב לחוק ניירות ערך, ולעניין רישיון זירה ומתן היתר שליטה בבעל רישיון כאמור לפי סעיפים 44יג, 44כג, 44כד ו־44כו לחוק האמור, ומידע על בעל השליטה ונושאי משרה בכירה בתאגיד המבקש רישום או רישיון כאמור ועל נושאי משרה בכירה בבעל השליטה, והכול על פי נהלים שייקבעו";

(2) אחרי פסקה (21) יבוא:

"(21א) יושב ראש רשות ניירות ערך, חברי הרשות שמונו לפי סעיף 3 לחוק ניירות ערך, ועובד רשות ניירות ערך שהוסמך לעסוק ברישוי – לעניין רישיון בורסה לפי סעיפים 45א ו־45ה לחוק ניירות ערך, רישיון מסלקה לפי סעיף 50א לחוק ניירות ערך, ומתן היתר שליטה והיתר החזקה בבורסה ובמסלקה לפי סעיפים 45ז, 45ט ו־50א לחוק ניירות ערך, ומידע על בעל השליטה ונושאי משרה בכירה בתאגיד המבקש רישיון כאמור, ועל נושאי משרה בכירה בבעל השליטה ובמי שנדרש להיתר החזקה כאמור, והכול על פי נהלים שייקבעו";

דברי הסבר

סעיף 73 בפרט 5 בתוספת הראשונה לחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט–2019 (להלן – חוק המידע הפלילי), מפורטים גופים ובעלי תפקידים שהמידע הפלילי לפי החוק האמור נדרש להם לשם אינטרס ציבורי חיוני, ולכן הם רשאים לקבלו חרף ההגבלות שמטיל אותו חוק. מוצע להוסיף לפרט 5 האמור את פסקה (24א) המוצעת, כך שיושב ראש רשות ניירות ערך, חברי הרשות שמונו לפי סעיף 3 לחוק ניירות ערך ועובד רשות ניירות ערך שהוסמך לעסוק ברישוי, יוכלו לקבל ממשטרת ישראל, בכל הנוגע לרישיון לשירות מסחר בניירות ערך ולעניין היתר שליטה או החזקה בבעל רישיון כאמור, מידע לגבי התאגיד המבקש רישיון ונוסף על כך מידע על בעל השליטה בתאגיד המבקש רישיון, מידע על נושאי משרה בכירה בתאגיד המבקש רישיון ובבעל השליטה בתאגיד המבקש, ובאין בעל שליטה – מידע על מחזיק מהותי בתאגיד המבקש ועל נושאי משרה בכירה בו.

כפי שהובהר לעיל, לנוכח הגדרת "החזקה" בחוק ניירות ערך שאליה מפנה החוק המוצע, מחזיק מהותי בבעל רישיון הוא מי שמחזיק במישרין או בעקיפין בשיעור מאמצעי השליטה בבעל רישיון שנקבע לכך בחוק (10% ומעלה). כלומר לעניין בדיקת המהימנות של מחזיק מהותי במבקש רישיון, הבדיקה תיעשה לא רק לגבי התאגיד המחזיק באופן ישיר באמצעי השליטה במבקש הרישיון, אלא גם לגבי בעל השליטה בו, וזאת גם במקרה שבו קיים מבנה פירמידלי המאופיין בשליטה באמצעות כמה שכבות של תאגידים בשרשרת השליטה – לגבי כל אלה, כמו גם לגבי נושאי משרה בכירה בהם, הרשות מוסמכת

[31] ס"ח התשע"ט, עמ' 298; התשפ"ב, עמ' 329.

(3) בפסקה (22), אחרי "היתר שליטה" יבוא "או היתר להחזקת אמצעי שליטה", ובמקום הסיפה החל במילים "מידע על בעל שליטה" יבוא "ומידע על מחזיק אמצעי שליטה בשיעור הטעון היתר החזקה או בעל שליטה בתאגיד המבקש אישור כאמור, אדם שמשתתף בקבלת החלטות הנוגעות לניהול קרן שבניהול מנהל הקרן, ונושאי משרה בכל אחד מהם ובתאגיד המבקש, והכול על פי נהלים שייקבעו";

(4) אחרי פסקה (24) יבוא –

"(24א) יושב ראש רשות ניירות ערך, חברי הרשות שמונו לפי סעיף 3 לחוק ניירות ערך ועובד רשות ניירות ערך שהוסמך לעסוק ברישוי – מידע לעניין רישיון או היתר כמפורט להלן, והכול על פי נהלים שייקבעו:

(א) לעניין רישיון לשירות מסחר בניירות ערך ומתן היתר שליטה או היתר החזקה בבעל רישיון כאמור לפי סעיפים 5, 9, 12 ו־14 לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025, ומידע על בעל השליטה ונושאי משרה בכירה בתאגיד מבקש הרישיון ומידע על נושאי משרה בכירה בבעל השליטה ובמי שנדרש להיתר החזקה בתאגיד האמור;

(ב) לעניין היתר השתתפות במסחר לפי סעיפים 39 ו־43 לחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025, ומידע על בעל השליטה ונושאי משרה בכירה במבקש ההיתר ועל נושאי משרה בכירה בבעל השליטה."

דברי הסבר

לבדוק את מהימנותם. זאת ועוד, כל התאגידים בשרשרת השליטה במחזיק המהותי יידרשו לקבל היתר החזקה. כך גם לעניין בעל שליטה בבעל רישיון, שגם לגביו הרשות מוסמכת לבדוק את המהימנות של כל שרשרת הגורמים המחזיקים בשליטה, במישרין או בעקיפין, ונושאי המשרה הבכירה בהם, וכמו כן כל הגורמים בשרשרת השליטה כאמור יידרשו בהיתר שליטה (ראו גם דברי ההסבר לסעיף 12 לחוק המוצע).

מידע זה נדרש לרשות כדי לקבל החלטה בעניין בקשת רישיון לפי החוק המוצע ובעניין מתן היתר שליטה או היתר החזקה בבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך. מידע זה יועבר לגורמים המנויים לעיל גם בשלב הפיקוח על בעל הרישיון או ההיתר ולאחר מתן הרישיון או ההיתר, והוא אף עשוי להיות רלוונטי בהחלטה על ביטול רישיון או היתר בשל פגם במהימנות.

נוסף על כך, מוצע לאפשר מסירת מידע כאמור בקשר לבקשה להיתר השתתפות במסחר, ביחס למבקש ההיתר, בעל השליטה בו ונושאי משרה בכירה בכל אחד מהם.

הוספת הגורמים הנזכרים לעיל לרשימת הגורמים הזכאים לקבל מידע פלילי לפי התוספת הראשונה לחוק המידע הפלילי, מתיישבת עם העילות הקבועות לעניין זה בסעיף 12(ג)(2) ו־(3) לחוק האמור, מאחר שהמידע הפלילי ביחס לבעלי רישיון נדרש לגורמים המוסמכים ברשות לשם שמירה על אינטרס ציבורי חיוני וכן הוא נדרש להם לעניין עיסוק במקצוע או מינוי לתפקיד הכרוך ביחסי נאמנות או אמון מיוחדים.

כמו כן, בשל עוצמת הפגיעה האפשרית באינטרס הציבורי והיקפה, מוצע כי מסירת המידע תהיה עד תום תקופת המחיקה, בהתאם לסעיף 11(ז)(5) לחוק המידע הפלילי, מהטעמים שיפורטו להלן.

בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לפי החוק המוצע מורשה לבצע פעילות פיננסית רחבה בעבור לקוחותיו. בכלל זה הוא מורשה לקנות בכספם ניירות ערך, ולמכור ניירות ערך, להחזיק ולשמור על כספי הלקוחות בחשבון על שמו וכן להחזיק בניירות הערך שלהם במשמורת. פעולות אלה הן כולן פעולות בכספי ציבור ולכן מתאפיינות ברגישות וחשיבות גבוהות, ומבוצעות במסגרת של יחסי אמון מיוחדים בין בעל הרישיון ללקוחו. נוסף על כך, בעלי רישיון כמו גם בעלי היתר השתתפות במסחר יכולים לפעול בבורסה כחברי בורסה, ולפיכך יש לפעילותם השפעה על השחקנים האחרים בתחום המסחר בניירות ערך – בנקים וחברי בורסה שאינם בנקים – אשר מקושרים כולם דרך מערכת המסחר של הבורסה. הקשרים בין חברי הבורסה השונים יוצרים ביניהם תלות וסיכון יציבותי הדדיים. לפיכך, קיים אינטרס ציבורי חיוני להבטיח כי פעילות בעלי רישיון שירות מסחר בניירות ערך ופעילות בעלי היתר השתתפות במסחר לפי החוק המוצע ייעשו בידי גורמים אמינים ומהימנים, ולא ישמשו לביצוע פעילות לא חוקית, כגון הונאות, תרמיות וגנבת כספי הציבור. על הרשות להבטיח את פעילותם התקינה של בעלי רישיון לפי החוק המוצע וכשירותם לשמש בתפקיד זה, בין השאר באמצעות בדיקת מהימנות מקיפה אשר תפקידה למנוע פעילות עבריינית של גורמים הקשורים לבעלי רישיון,

תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים)

74. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו–2016[32], בסעיף 13(א), במקום פסקה (6) יבוא:

"(6) בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, לעניין מתן שירות מסחר בניירות ערך, שירות נלווה או הפעלת מערכת מסחר ייעודית; לעניין זה, "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך", "מערכת מסחר ייעודית" ו"שירות מסחר בניירות ערך" – כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025;".

דברי הסבר

אשר עלולה לפגוע משמעותית בלקוחות בעלי הרישיון ובשחקנים האחרים בשירותי המסחר בניירות ערך, ואף לסכן את הבורסה עצמה וכפועל יוצא את המערכת הפיננסית כולה.

זאת ועוד, מוצע לתקן את פסקה (21) בפרט 5 לתוספת הראשונה לחוק המידע הפלילי, ולהוסיף לפרט זה את פסקה (21א) כנוסחה המוצע, כך שתתאפשר העברת מידע כאמור גם לעניין רישיון בורסה, רישיון מסלקה ורישום רכז הצעה לפי חוק ניירות ערך. תחומים אלה מצויים כולם תחת פיקוח הרשות ונדרשים לבחינת מהימנות לצורך קבלת רישיון בהתאם לחוק האמור. מסירת המידע הפלילי לצורך רישיון בורסה, רישיון מסלקה ורישום כרכז הצעה מתיישבת עם סעיף 12(ג)(3) לחוק המידע הפלילי, מאחר שהמידע נדרש לשם שמירה על אינטרס ציבורי חיוני. לנוכח העוצמה וההיקף של הפגיעה האפשרית באינטרס הציבורי, יש צורך במסירת מידע עד תום תקופת המחיקה, בהתאם לסעיף 11(ז)(5) לחוק המידע הפלילי, מהטעמים שיפורטו להלן.

בכל האמור ברישיון בורסה ורישיון מסלקה, הרי בורסה ומסלקה הן משאב לאומי חיוני לפעילות שוק ההון והכלכלה בישראל. בלא פעילותם התקינה של בעלי רישיון אלה, לא יתאפשרו גיוס הון וגיוס חוב אפקטיביים בישראל ועלולה להיגרם פגיעה משמעותית במשקיעים ישראלים המבקשים להשקיע בחברות ציבוריות בישראל. לפיכך, קיים אינטרס ציבורי חיוני להבטיח כי פעילות בורסה ומסלקה תיעשה בידי גורמים אמינים ומהימנים ולא תשמש לביצוע פעילות עבריינית, שעלולות להיות לה השלכות רוחב על כלל המשק הישראלי. על הרשות להבטיח את פעילותם התקינה של בעלי רישיון בורסה ומסלקה לפי חוק ניירות ערך ואת כשירותם לשמש בתפקיד זה, וזאת היא נדרשת לעשות, בין השאר, באמצעות בדיקת מהימנות מקיפה הדורשת מסירת מידע פלילי נרחב שמטרתו למנוע פגיעה שהיקפה ועוצמתה הם ברמה גבוהה במיוחד, כאמור בסעיף 11(ז)(5) לחוק המידע הפלילי.

בכל הנוגע לרישום במרשם רכזי ההצעה, הרי תחום מימון ההמונים, שעוגן בפרק ה'5 לחוק ניירות ערך, מאפשר התרת גיוסי הון וחוב בידי חברה מהציבור הרחב, בלא צורך בפרסום תשקיף, זאת בכפוף לכמה תנאים, שהעיקרי שבהם הוא גיוס באמצעות רכז הצעה, שתפקידו לפקח שהגיוס ייעשה על פי התנאים הקבועים בחוק. היקפי הפגיעה בציבור הרחב שעלולים להיגרם משימוש לרעה במנגנון זה הם נרחבים, בעיקר לנוכח העובדה שכספי ההשקעה מהציבור מועברים באמצעות רכז ההצעה לחברות. כך, קיים חשש כי פעילותם של הרכזים תנוצל לצורך הונאות ותרמיות, כגון שימוש בכסף שלא למטרה שלשמה הוא גויס. כמו כן קיימים סיכונים הכרוכים בהעברת הכספים וקבלת הזכויות בגינם, וכן קיים חשש לשימוש במידע פיננסי של המשקיעים, פרסום מידע מטעה ביחס להצעה ועוד. הצורך לצמצם את חשיפת הציבור הרחב לסיכונים אלה, מגביר את חשיבות קיומה של בדיקת מהימנות יסודית ומקיפה, המצדיקה קבלת מידע רחב יותר, הניתן לגופים המנויים בתוספת הראשונה לחוק המידע הפלילי. בחינה מדוקדקת של הגורמים הפועלים בתחום מימון המונים נחוצה כדי לאפשר קיום של פיקוח אפקטיבי של הרשות על רכזי הצעה, שנועד להגן על האינטרס הציבורי שעליו אמונה הרשות: שמירת עניינו של ציבור המשקיעים.

בכל המקרים הנזכרים יועבר המידע הפלילי ליושב ראש רשות ניירות ערך, לחברי הרשות שמונו לפי חוק ניירות ערך או לעובד רשות ניירות ערך שהוסמך לכך, גם בשלב הפיקוח על בעל הרישיון או ההיתר לאחר מתן הרישיון או ההיתר, ומידע זה עשוי להיות רלוונטי להחלטה על ביטול רישיון או היתר בשל פגם במהימנות. עוד יצוין כי מידע פלילי בהיקף הניתן לגופים הקבועים בתוספת הראשונה, מועבר לרשות גם בכל הנוגע לרישיונות פיננסיים אחרים שהיא מעניקה, ובכלל זה רישיון זירת סוחר, אישור מנהל קרן, רישיון יועץ ומשווק השקעות ומנהל תיקים.

לבסוף, מוצע לערוך תיקון מבהיר בפסקה (22) בפרט 5 האמור, בשל טעות סופר שנפלה בה.

סעיף 74 מוצע לתקן את סעיף 13(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו–2016, כך שבמקום הפטור מרישיון למתן שירות בנכס פיננסי ורישיון למתן אשראי, הקבוע בו היום לחבר בורסה (בפסקה (6) של הסעיף האמור), יינתן פטור כאמור לבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך. כפי שצוין לעיל, בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך רשאי לעסוק בשירותים נלווים לשירות המסחר בניירות ערך, שהם המרת מטבע, מתן אשראי לצורך פעילות בניירות ערך ושירותי משמורת על ניירות ערך וכספים. שירותים אלה ניתנים גם היום בידי חברי הבורסה אשר פטורים, בשל כך, מרישיון מכוח החוק האמור. כעת, מוצע להחליף את הפטור שניתן לחבר בורסה בפטור שיינתן לבעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, אשר מפוקח על ידי הרשות גם לעניין השירותים הנלווים הניתנים על ידו.

[32] ס"ח התשע"ו, עמ' 1098; התשפ"ה, עמ' 187.

תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח)

75. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981[33], בהגדרה "גוף פיננסי", בפסקה (4), במקום "חבר בורסה כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968" יבוא "בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך, כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בשירותי מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025".

פרק י"א: תחילה, תחולה, והוראות מעבר

תחילה

76. (א) תחילתו של חוק זה 18 חודשים מיום פרסומו (בסעיף זה – יום התחילה), ואולם –

(1) תחילתם של סעיפים 72(1)(ב), (2)(ג) ו־(ד) ו־(3)(ב) ו־(ג) ו־73, ביום פרסומו של חוק זה;

(2) תחילתו של סעיף 19 בתום 18 חודשים מיום התחילה או במועד שהודיע עליו השר, בצו, לאחר שנוכח כי חלפו 6 חודשים מיום פרסומן של תקנות שנקבעו לפי סעיף 19(א), לפי המאוחר.

(ב) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי, בצו, לדחות את יום התחילה, בשתי תקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת.

הוראות מעבר

77. (א) על אף האמור בסעיף 2, תאגיד שערב יום התחילה היה בידו היתר שקיבל מאת הרשות לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך, ועסק בשירותי מסחר בניירות ערך שחלה עליהם חובת רישוי לפי פרק ב', וכן הגיש בקשה לרישיון לפי סעיף 6 בתוך שישה חודשים מיום התחילה וקיבל מאת הרשות אישור על הגשת בקשה כאמור להנחת דעתו של יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוא הסמיכו לכך, רשאי להמשיך בעיסוקו כאמור אף על פי שאין בידו רישיון כאמור, כל עוד לא ניתנה החלטת הרשות בבקשתו.

דברי הסבר

סעיף 75 מוצע לתקן את ההגדרה "גוף פיננסי" בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981, כך שייווסף לה בעל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך. ההגדרה משמשת, בין השאר, לעניין סעיף 7ג לחוק האמור, שלפיו תאגיד בנקאי לא ישנה לרעה את תנאי הסכם ההתקשרות עם לקוח רק בשל כך שהלקוח התקשר או מעוניין להתקשר בהסכם לקבלת שירותים מגוף פיננסי אחר.

סעיף 76 הוראות רבות בחוק המוצע מחייבות התקנת תקנות או כללים וקביעת הוראות כדי שיהיה אפשר לקיימן (כגון דרישות הון עצמי, הוראות בנושא שמירת הכספים וניירות הערך של הלקוחות ועוד). מוצע, אם כן, שהחוק המוצע ייכנס לתוקף בתום 18 חודשים מיום פרסומו. תקופה זו תיתן לרשות שהות לפרסם הוראות אלה ותיתן לגופים השונים שהות להיערך לעמידה בדרישות שייקבעו בהן.

כמו כן, מוצע להסמיך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לדחות בצו את מועד התחילה, ובלבד שלא ידחה את מועד התחילה ליותר משתי תקופות של עד שישה חודשים, כל אחת.

סעיף 77 לסעיף קטן (א)

כאמור לעיל, בעקבות כמה אירועים שאירעו לפני מספר שנים, שבהם קרסו חברות ברוקראז' בלתי מפוקחות, תוך גרימת נזקים לציבור המשקיעים, עשתה יושבת ראש רשות ניירות ערך דאז שימוש בסמכותה מכוח סעיף 49א לחוק ניירות ערך, וקבעה, בהיתרים שניתנו מכוח אותו סעיף, תנאים (דרישות סף) המגבילים את האפשרות לשווק שירותי ברוקראז' הניתנים באמצעות בורסה זרה בישראל. הגופים שפועלים מכוח היתרים אלה, עוסקים למעשה בפעילות שלפי החוק המוצע תהיה חייבת ברישיון.

על כן מוצע לקבוע הוראת מעבר שתחול על אותם גופים שקיבלו, לפני יום התחילה האמור בסעיף 76(א) לחוק המוצע, היתר לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך, ועסקו ערב המועד האמור בפעילות של מתן שירות מסחר בניירות ערך, החייבת ברישיון לפי החוק המוצע. גופים אלה, אשר יגישו בקשה לקבלת רישיון לשירות מסחר בניירות ערך מהרשות, לפי החוק המוצע, בתוך שישה חודשים מיום התחילה, ויקבלו מהרשות אישור על הגשת בקשה כאמור, יהיו רשאים להמשיך בעיסוקם כאמור אף בלא רישיון, עד שתינתן החלטה בבקשתם. הוראה זו נועדה לאפשר לאותם גופים להמשיך ולעסוק בשירותים שבהם עסקו ובלבד שיגישו בקשת רישיון בפרק הזמן האמור לעיל.

[33] ס"ח התשמ"א, עמ' 258; התשפ"ה, עמ' 496.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) יחול, לבקשת תאגיד שהגיש בקשה לרישיון, גם על תאגיד אחר שערב יום התחילה היה בידו היתר שקיבל מאת הרשות לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך, ועסק בשירותי מסחר בניירות ערך שחלה עליהם חובת רישוי לפי פרק ב׳, ועתיד להעביר למבקש, בתוך זמן סביר, את פעילותו במתן שירותי מסחר בניירות ערך.

(ג) על תאגיד כאמור בסעיף קטן (א), שהיה ערב יום פרסומו של חוק זה חבר בורסה, למעט תאגיד בנקאי, חש״ב נוסטרו, חבר רחוק או חבר משמורן, כמשמעותם בתקנון הבורסה, יחולו הוראות אלה:

(1) הוראות סעיף קטן (א) יחולו בשינוי זה: במקום ״שישה חודשים״ יקראו ״18 חודשים״;

(2) הגיש התאגיד בקשה לרישיון כאמור בסעיף קטן (א) כפי שהוחל בפסקה (1), רשאית הרשות לסרב לתת לו רישיון רק אם התקיים האמור בפסקאות (1) עד (5) בסעיף 9(א), ויחולו לעניין זה ההוראות לפי סעיפים קטנים (ב) עד (ה) של סעיף 9;

(3) על אף האמור בסעיף 6, רשאי התאגיד שלא לצרף לבקשה לרישיון שהוא מגיש כאמור בסעיף (א), כפי שהוחל בפסקה (1), תוכנית עסקית והצהרה על אמצעים כספיים כאמור בסעיף 5(א)(5).

(ד) על אף האמור בסעיף 38, תאגיד שערב יום התחילה היה חבר בורסה והגיש בקשה להיתר השתתפות במסחר לפי סעיף 40 בתוך שנה מיום התחילה, וכן קיבל מאת הרשות אישור על הגשת בקשה כאמור להנחת דעתו של יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוא הסמיכו לכך, רשאי לבצע פעולות במערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה באמצעות גישה ישירה למערכת, אף על פי שאין בידו היתר כאמור, כל עוד לא ניתנה החלטת הרשות בבקשתו; הגיש התאגיד בקשה כאמור בסעיף קטן זה, רשאית הרשות לסרב לתת לו היתר רק אם התקיים האמור בפסקאות (1) עד (3) של סעיף 43(א), ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 43(ב).

דברי הסבר

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע כי הוראת המעבר תחול גם במקרים שבהם החברה המחזיקה בהיתר לפי סעיף 49א לחוק ניירות ערך עומדת להעביר למבקש הרישיון, בתוך זמן סביר, את פעילותה בישראל, וזאת כדי למנוע מצב שבו תימנע המשכיות בשירות הניתן ללקוחות. כך לדוגמה, חברה זרה הפועלת בישראל מכוח היתר לפי סעיף 49א האמור, ושבכוונתה להקים, לקראת כניסת החוק המוצע לתוקף, חברת בת ישראלית שתקבל רישיון לפי החוק המוצע, תוכל להמשיך בפעילות עד העברת הפעילות לחברת הבת אשר תקבל רישיון לשירות מסחר בניירות ערך.

לסעיף קטן (ג)

מוצעת הוראת מעבר שונה שתחול על חברי בורסה שאינם בנקים, אשר עוסקים כבר היום בשירותי מסחר בניירות ערך ויש להם לקוחות רבים בישראל. גופים אלה מפוקחים היום לעניין פעילותם (שהיא בגדר שירות מסחר בניירות ערך לפי החוק המוצע) על ידי הבורסה לניירות ערך בתל אביב, וצפויים, לאחר כניסתו של החוק המוצע לתוקף, לעבור לפיקוח הרשות ולקבל רישיון. מאחר שמדובר בגופים קיימים שכבר היום פועלים ומפוקחים בתחום המסחר בניירות ערך בישראל, מוצע לתת להם הקלות נוספות בנוגע למעבר לפיקוח הרשות, הן בנוגע למשך תקופת המעבר – שתהיה ארוכה מ־18 חודשים, והן בנוגע להליך מתן הרישיון – בעניין זה מוצע לראות החלטה שלא להעניק להם רישיון כהחלטה על ביטול רישיון קיים, כאמור בסעיף 9 לחוק המוצע, על המשתמע מכך לעניין העילות והליך קבלת ההחלטה.

לסעיף קטן (ד)

מוצע לקבוע הוראת מעבר שתחול על חברי הבורסה הקיימים, אשר יידרשו לאחר יום התחילה לקבל היתר השתתפות במסחר מאת הרשות, לצורך פעילותם במערכת למסחר בניירות ערך באמצעות גישה ישירה למערכת. לגופים אלה תינתן תקופה של שנה מיום התחילה להגשת הבקשה להיתר כאמור, והם יוכלו להמשיך ולפעול במערכת כאמור כל עוד לא ניתנה החלטת הרשות בבקשתם. בדומה לקבוע בסעיף קטן (ג) לעניין סירוב לתת רישיון לגופים שעסקו בפעילות המוסדרת ערב יום התחילה, מוצע שעל החלטה שלא להעניק לגופים אלה היתר, יחול סעיף 43 לחוק המוצע שעניינו ביטול היתר השתתפות במסחר.

(ה) רשימת התאגידים שקיבלו אישור כאמור בסעיפים קטנים (א) ו־(ד), תפורסם באתר האינטרנט של הרשות.

(ו) על אף הוראות סעיף 50(ב), מי שערב יום התחילה היה סוחר גדול כהגדרתו בסעיף 50(א), יודיע על כך לרשות לא יאוחר מ־30 ימים לאחר יום התחילה כאמור בסעיף 76(א) רישה, וההוראות לפי סעיף 50(ב) סיפה עד (ה) יחולו לגביו החל מאותו מועד.

נוהל ראשון

78. הרשות והמפקח על הבנקים יפרסמו נוהל ראשון לפי סעיף 36(ג) בתוך 18 חודשים מיום התחילה כאמור בסעיף 76(א) רישה, ואולם רשאים הם לדחות את המועד האמור, מזמן לזמן, בתקופות נוספות שלא יעלו על 12 חודשים כל אחת, כל עוד לא הוגשה בקשה לרישיון על ידי נותן שירותי תשלום יציבותי.

חוק איסור הלבנת הון – הוראת מעבר

79. (א) חבר בורסה שערב יום התחילה חל לגביו צו לפי סעיף 7ב לחוק איסור הלבנת הון, ימשיך לחול לגביו הצו האמור עד למועד שבו ניתן לו רישיון לשירות מסחר בניירות ערך לפי חוק זה או עד למועד כניסתו לתוקף של צו חדש לגביו, לפי המאוחר (בסעיף זה – המועד הקובע), ויחולו לגביו, עד המועד הקובע, הוראות חוק איסור הלבנת הון כנוסחן ערב יום התחילה.

(ב) בסעיף זה –

"חבר בורסה" – כהגדרתו בחוק איסור הלבנת הון, כנוסחו ערב יום התחילה;

"יום התחילה" – יום תחילתו של חוק זה, כאמור בסעיף 76(א) רישה;

"צו חדש" – צו לפי סעיף 7ב לחוק איסור הלבנת הון, שניתן לאחר יום התחילה;

"רישיון לשירות מסחר בניירות ערך" – כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בשירות מסחר בניירות ערך, התשפ"ה–2025.

תוספת ראשונה

(סעיף 50)

היקף הסף להגדרת סוחר גדול

1. לגבי נייר ערך כאמור בפסקה (2) להגדרה "מכשיר פיננסי" שבחוק ניירות ערך – עסקאות בהיקף מצטבר השווה או עולה על 100 מיליון שקלים חדשים; או

2. לגבי נייר ערך שאינו מנוי בפרט 1 – עסקאות בהיקף מצטבר השווה או עולה על 100 מיליון שקלים חדשים.

דברי הסבר

לסעיף קטן (ה)

כדי שהציבור יוכל לדעת מיהם הגופים הרשאים להמשיך לפעול בתקופת המעבר, מוצע שהרשות תפרסם רשימה של שמותיהם באתר האינטרנט של הרשות.

לסעיף קטן (ו)

מוצע שמי שערב יום התחילה היה סוחר גדול כהגדרתו בסעיף 49(א), יודיע על כך לרשות לא יאוחר מ־30 ימים לאחר יום התחילה, וההוראות לפי סעיף 50(ב) סיפה עד (ה) יחולו לגביו החל מאותו מועד.

תוספת שנייה

(ההגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 55)

הסכום הבסיסי

לעניין בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר – סכום כמפורט בטור ב' בטבלה שלהלן, לפי ההון העצמי של התאגיד בהתאם לדוח הכספי האחרון שהגיש לרשות לפי חוק זה לפני שליחת ההודעה על כוונת חיוב, ולעניין תאגיד בנקאי – לפי ההון העצמי של התאגיד בהתאם לדוח הכספי האחרון שפרסם לציבור לפני שליחת ההודעה על כוונת חיוב, כמפורט בטור א' בטבלה שלהלן:

טור א' הון עצמי (בשקלים חדשים)	טור ב' הסכום הבסיסי (בשקלים חדשים)
עד 25,000,000	100,000
25,000,001 עד 150,000,000	250,000
מעל 150,000,000	500,000

תוספת שלישית

(סעיף 56)

הפרות של בעל רישיון, בעל היתר השתתפות במסחר, בעל היתר שליטה בהם, בעל היתר החזקה בבעל רישיון או נותן שירותי מסחר

חלק א'

1. בעל רישיון שרישיונו בוטל או הותלה או שהתקיימו לגביו הנסיבות האמורות בסעיף 11(א) והפר הוראה שנתן לו יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוא הסמיכו לכך לפי סעיף 10(ב) או לפי הסעיף האמור כפי שהוחל בסעיף 11(ב).

2. בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שלא הודיע לרשות על כך שהחליט על פירוקו מרצון או על חיסול עסקיו או שנפתחו בעניינו הליכי פירוק או הליכים לפי חוק חדלות פירעון, בניגוד להוראות סעיפים 11(א) או 45(א), לפי העניין.

3. בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שלא הודיע לרשות על התקיימות נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 27(ג)(1) עד (6) לחוק הייעוץ, לגביו או לגבי נושא משרה בכירה בו, בניגוד להוראות סעיפים 16(א)(2) או 46(א)(2), לפי העניין.

4. בעל היתר שליטה בבעל רישיון, ובאין בעל שליטה – בעל היתר החזקה בו, שלא הודיע לרשות על התקיימות נסיבה מהנסיבות המנויות בסעיף 27(ג)(1) עד (6) לחוק הייעוץ, לגביו או לגבי נושא משרה בכירה בו, בניגוד להוראות סעיף 16(א)(2).

5. בעל רישיון שהפר הוראה מההוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 20.

6. בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שלא דאג לכך שלמועסקים על ידו יהיו הכישורים, הידע והניסיון המקצועי הנדרשים למילוי תפקידם בבעל הרישיון או בבעל ההיתר, בניגוד להוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 21(ב) או לאותן הוראות כפי שהוחלו בסעיף 48, לפי העניין.

7. בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שלא דאג לקיומם של מנגנונים, נאותים ומתקדמים, לאבטחת מידע, להגנת סייבר, להמשכיות עסקית ולניהול סיכונים, בניגוד להוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 22(ב) או לאותן הוראות כפי שהוחלו בסעיף 48, לפי העניין.

8. בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שלא עמד בדרישות לעניין הון עצמי, כפי שקבעה הרשות בהוראות הרשות, או שלא עמד בדרישות לעניין ביטוח או בטוחה אחרת ונכסים נזילים שקבעה הרשות בהוראות כאמור, אם קבעה, והכול בניגוד להוראות סעיף 23 או לאותן הוראות כפי שהוחלו בסעיף 48, לפי העניין.

9. בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שלא הגיש לרשות דוח, הודעה או נתונים על פעילותו בהתאם להוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 26(א) או לאותן הוראות כפי שהוחלו בסעיף 48, לפי העניין.

10. בעל רישיון שלא מסר ללקוחותיו מידע, דוחות או הודעות בנוגע לשירותים שהוא מציע או נותן, בהתאם להוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 26(ב).

11. נותן שירותי מסחר כמשמעותו בסעיף 26(ג) (להלן – נותן שירותי מסחר) שלא מסר לרשות, לבורסה או לבעל היתר להפעלת מערכת מסחר ייעודית שבה הוא מבצע עסקאות בניירות ערך, מידע, נתונים או דוחות שעליו למסור בהתאם להוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 26(ג)(1) או שלא מסר את המידע, הנתונים או הדוחות כאמור באופן שקבעה הרשות באותן הוראות.

12. בעל היתר השתתפות במסחר שלא מסר לרשות או לבורסה שבה הוא חבר מידע, נתונים או דוחות שעליו למסור בהתאם להוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 26(ג)(1) או שלא מסר את המידע, הנתונים או הדוחות כאמור באופן שקבעה הרשות באותן הוראות, כפי שהוחלו בסעיף 47.

13. נותן שירותי מסחר או בעל היתר השתתפות במסחר שלא פרסם לציבור מידע כאמור בסעיף 26(ג)(2) או שלא פרסם את המידע באופן או במועד שנקבע לכך, הכול בניגוד להוראות שקבעה הרשות לפי אותו סעיף.

14. בעל רישיון, תאגיד בנקאי או בעל היתר השתתפות במסחר, שלא מסר לרשות הסבר, פירוט או מסמכים שנדרש למוסרם לפי סעיף 26(ד) או לפי הסעיף האמור כפי שהוחל בסעיף 48, לפי העניין, באופן או במועד שנקבע לכך.

15. בעל רישיון שלא בחן את התאמת הפעילות ללקוח במתן שירות מסחר בניירות ערך לגבי ניירות ערך מורכבים כמפורט בסעיף 28(א) או בנסיבות המפורטות בסעיף 28(ד), בניגוד להוראות אותם סעיפים או בניגוד להוראות שקבעה הרשות לעניין זה לפי סעיף 28(ו).

16. בעל רישיון שלא הזהיר לקוח בדבר אי־התאמתו לבצע פעולות בניירות הערך שלגביהם הוצע או התבקש השירות, בניגוד להוראות סעיף 28(ב) או בניגוד להוראות שקבעה הרשות לעניין זה לפי סעיף 28(ו).

17. בעל רישיון שלא הזהיר לקוח על כך שאין באפשרותו לבצע את הבחינה כאמור בסעיף 28(א), בנסיבות הקבועות בסעיף 28(ג), בניגוד להוראות אותו סעיף או בניגוד להוראות שקבעה הרשות לעניין זה לפי סעיף 28(ו).

18. בעל רישיון שהפר הוראה מההוראות שקבע השר בדבר הגבלות על מתן הטבות ללקוח בידי בעל הרישיון או על קבלת תשלום או טובת הנאה אחרת בידי בעל רישיון שלא מאת הלקוח, בניגוד להוראות סעיף 29.

19. בעל רישיון שלא קבע נהלים ליישום החובה הקבועה בסעיף 31(א) ו־(ב) בניגוד להוראות סעיף 31(ג), או שקבע נהלים כאמור שלא בהתאם להוראות שקבעה הרשות בעניין זה לפי סעיף 31(ד).

20. בעל רישיון שלא הביא לידיעת הלקוח את מדיניותו לביצוע הוראות לקוחות, בניגוד להוראות סעיף 31(ג) או שפעל בניגוד להוראות בעניין יידוע הלקוח כאמור שקבעה הרשות לפי סעיף 31(ד).

21. בעל רישיון שלא קבע נהלים שיבטיחו טיפול מהיר, יעיל והוגן בהוראות לקוח ביחס לטיפול בהוראות של לקוחות אחרים וביחס לפעילות המסחר של בעל הרישיון לחשבונו העצמי, בניגוד להוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 32(ב).

22. בעל רישיון אשר עשה שימוש בניירות ערך או בכספים של לקוח בלא אישור בכתב מהלקוח, בניגוד להוראות סעיף 33(א)(1) או שלא בהתאם להוראות שקבעה הרשות בעניין זה לפי סעיף 33(ג).

23. בעל רישיון שלא ערך רישום מדויק ומעודכן של ניירות הערך והכספים של לקוחותיו, בניגוד להוראות סעיף 33(א)(3) או שלא בהתאם להוראות שקבעה הרשות בעניין זה לפי סעיף 33(ג).

24. בעל רישיון שהפר הוראות או כללים שקבעה הרשות לפי סעיף 34, בעניינים המנויים בסעיף.

25. בעל היתר השתתפות במסחר שהפר הוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 34(א)(2) ו־(4) כפי שהוחלו בסעיף 48(א).

26. בעל היתר השתתפות במסחר שהיתרו בוטל או הותלה לפי סעיף 43(א) או שהתקיימו בו הנסיבות הקבועות בסעיף 44(א), והפר הוראה שנתן לו יושב ראש הרשות או עובד הרשות שהוא הסמיכו לכך לפי סעיף 43(ב) או לפי הסעיף האמור כפי שהוחל בסעיף 44(ב).

27. בעל רישיון או בעל היתר השתתפות במסחר שהפר הוראות שנתנה הרשות לפי סעיף 51(ב) או (ג).

חלק ב׳

1. בעל רישיון שלא שמר ניירות ערך או כספים של לקוחותיו בחשבון ייעודי, לטובת לקוחותיו, בניגוד להוראות סעיף 33(א)(2) או ששמר ניירות ערך או כספים כאמור שלא בהתאם להוראות שקבעה הרשות בעניין זה לפי סעיף 33(ג).

2. בעל רישיון שלא תיקן פגמים או מנע את פגיעתם, בהתאם להוראת יושב ראש הרשות שניתנה לפי סעיף 52.

תוספת רביעית

(ההגדרה "הפרה" שבסעיף 58)

הפרות לעניין הטלת אמצעי אכיפה מינהליים על ידי ועדת האכיפה המינהלית

חלק א'

1. מי שפנה בהצעה למתן שירות מסחר בניירות ערך בניגוד להוראות סעיף 4, והיה עליו לדעת שהשירות יינתן בידי מי שאינו בעל רישיון ואינו רשאי לתת את השירות בלא רישיון.

2. מי שלא עמד בתנאים הקבועים בסעיף 5(2) עד (4) ו־(6), בניגוד להוראות סעיף 8 או מי שלא עמד בתנאים הקבועים בסעיף 5(א)(2) עד (4) כפי שהוחלו בסעיף 39(א), בניגוד להוראות סעיף 42.

3. מי שהעביר אמצעי שליטה בבעל רישיון, לאחר, והיה עליו לדעת שהנעבר נדרש להיתר שליטה או היתר החזקה ושאין בידו היתר כאמור, בניגוד להוראות סעיף 13.

4. מי שניתנה לו הוראה לפי סעיף 15(א) עד (ג) ולא מילא אחריה.

5. מי שכלל בבקשה, בדיווח או במידע אחר שמסר, פרט מטעה, בניגוד להוראות סעיף 27(א), או להוראות הסעיף האמור כפי שהוחל בסעיף 47, והיה עליו לדעת שיש בכך כדי להטעות לקוח סביר.

6. מי שלא בחן את התאמת השירות ללקוח מבחינת מידת הבנתו בדבר הסיכויים והסיכונים הכרוכים בפעילותו –

(א) במתן שירות מסחר בניירות ערך לגבי ניירות ערך מורכבים, בניגוד להוראות סעיף 28(א);

(ב) במתן שירות כאמור בפסקה (2) להגדרה "שירות מסחר בניירות ערך" שבסעיף 1, ללקוח, במתן אשראי ללקוח או בקבלת ביטחונות מלקוח לצורך פעילות בניירות ערך, בניגוד להוראות סעיף 28(ד).

7. מי שלא הזהיר את הלקוח על כך שהשירות או הפעילות בנייר הערך שלגביו הוצע או התבקש השירות, אינם מתאימים לו, בניגוד להוראות סעיף 28(ב).

8. מי שלא יידע את הלקוח על כך שלא חלה עליו חובה לביצוע בחינה במתן שירות ללקוח, בניגוד להוראות סעיף 28(ה).

9. בעל רישיון שלא נקט אמצעים סבירים כדי להבטיח שהוראות לביצוע עסקאות בניירות ערך יבוצעו בצורה הטובה ביותר בעבור הלקוח, בהתאם להוראות שקבעה הרשות בעניין זה לפי סעיף 31(ד), בניגוד להוראות סעיף 31(א).

10. מי שלא שמר על ניירות ערך או כספים של לקוחותיו בהתאם להוראות פסקאות (1) עד (3) בסעיף 33(א) או בהתאם להוראות שקבעה הרשות לפי סעיף 33(ג).

חלק ב׳

1. תאגיד שעסק במתן שירות מסחר בניירות ערך בלא רישיון או שלא בהתאם לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 2(א), או יחיד שעסק במתן שירות כאמור בלי שהיה מועסק בתאגיד כאמור בסעיף 2(ב), בניגוד להוראות אותו סעיף.

2. מי ששלט בבעל רישיון בלא היתר שליטה, בניגוד להוראות סעיף 12(א).

3. מי שהיה מחזיק מהותי בבעל רישיון בלא היתר החזקה בניגוד להוראות סעיף 12(ב).

4. בעל רישיון שלא גילה ללקוח על קיומו של ניגוד עניינים בנסיבות שבהן עליו לגלות זאת ללקוח, כאמור בסעיף 30(א), או שלא בהתאם להוראות שקבעה הרשות בעניין אופן הגילוי לפי סעיף 30(ה).

5. בעל רישיון שעסק בפעילות מסוג שנקבע לפי סעיף 30(ג), שבעל רישיון אינו רשאי לעסוק בה.

6. בעל רישיון שעסק בפעילות הכרוכה בניגוד עניינים, שהרשות הורתה לו שלא לעסוק בה, בניגוד להוראות סעיף 30(ד).

7. חבר בורסה שביצע פעולות במערכת למסחר בניירות ערך המנוהלת בידי בורסה, באמצעות גישה ישירה למערכת, בלי שבידו היתר השתתפות במסחר או שלא בהתאם לתנאי ההיתר, בניגוד להוראות סעיף 38.

סודר במחלקת רשומות, משרד המשפטים, והודפס במדפיס הממשלתי